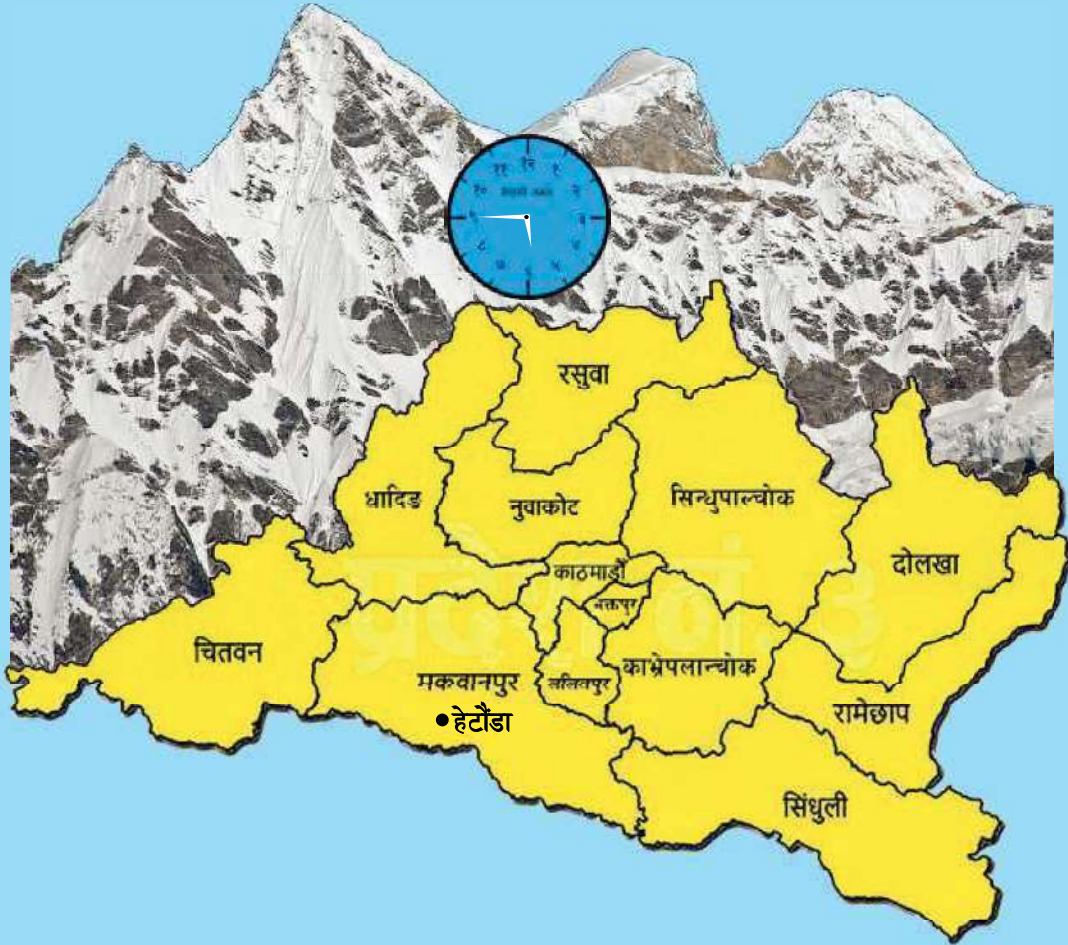

प्रदेश सरकारको दुई वर्ष (वि.सं. २०७४ माघ-२०७६ पौष)

प्रदेश सरकार

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

बागमती प्रदेश, हेटौडा, मकवानपुर

प्रदेश सरकारको दुई वर्ष (वि.सं. २०७४ माघ-२०७६ पौष)

प्रदेश सरकार
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
बागमती प्रदेश

प्रकाशक:

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
बागमती प्रदेश

फोन : ०५७-५२२३८५, ०५७-५२२३९७

फ्याक्स :-०५७-५२७५०७

Website: www.ocmcm.bagamati.gov.np

Email:- ocmcm.bagamati@gmail.com

प्रकाशन प्रति:

१०००

मुद्रण:

जन अफसेट प्रेस, हेटौडा-४, पारिजातपथ

प्रदेश सरकारका मन्त्रिपरिषद्का सदस्य तथा सचिवहरुको विवरण

माननीय डोरमणि पौडेल
मुख्यमन्त्री

माननीय शालिकराम जम्कट्टेल
मन्त्री

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

माननीय अरुणप्रसाद नेपाल
मन्त्री

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

माननीय कैलाशप्रसाद दुङ्गेल
मन्त्री

अर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

माननीय दावा दोर्जे लामा
मन्त्री

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

माननीय युवराज दुलाल
मन्त्री

सामाजिक विकास मन्त्रालय

प्रदेश सरकारका सचिवहरूको नामावली

तोयम राया

प्रमुख सचिव

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

मधु सुदन बुर्लाकोटी

सचिव

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

लक्ष्मी प्रसाद गौतम

सचिव

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

बिनोद प्रकाश सिंह

सचिव

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

डा. मुकुन्द प्रसाद पौड्याल

सचिव

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

शिवकुमार वाग्ले

सचिव

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

योगेन्द्र कुमार कार्की

सचिव

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

तेजराज भट्ट

सचिव

भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय

गोकर्ण मणि दुवाडी

सचिव

सामाजिक विकास मन्त्रालय

सल्लाहकार
तोयम राया
प्रमुख सचिव

पुस्तिका प्रकाशन तथा सम्पादन समिति

मधु सुदन बुर्लाकोटी, सचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
दिपेन्द्र सुवेदी, उपसचिव, सामाजिक विकास मन्त्रालय
निरञ्जन श्रेष्ठ, उपसचिव, उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
डा. शरणकुमार पाण्डे, वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत,

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

बालकृष्ण निरौला, उपसचिव, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
रमेश गौतम, उपसचिव, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
सुकदेव सापकोटा, उपसचिव, शिक्षा विकास निर्देशनालय, हेटौडा
राजेश कुमार पौडेल, सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर,

भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय

मदन प्रसाद पोखरेल, उप सचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
रमेश सुवेदी, अधिकृत आठौं, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राजु श्रेष्ठ, कम्प्युटर अधिकृत, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

हाम्रो भनाइ

प्रदेश सरकारको स्थापना र सञ्चालन भएको दुई वर्षमा प्रदेश सरकारका मुख्य नीति, कृयाकलाप र कार्यप्रगति समेटेर यो पुस्तिका तयार गरिएको छ । यसमा प्रयोग भएका तथ्याङ्क बागमती प्रदेश नीति तथा योजना आयोगबाट प्रकाशित प्रदेश परिचय, नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट प्रकाशित आर्थिक सर्वेक्षण आ.व. २०७५/०७६ र तथ्याङ्क विभागबाट प्रकाशन भएको चौमासिक तथ्याङ्क गतिविधि (आ.व.२०७५/०७६ दोस्रो र तेस्रो चौमासिक) बाट लिइएको हो । मन्त्रालयगत विवरणहरू सम्बन्धित प्रदेश मन्त्रालयबाट प्राप्त भएका तथ्याङ्कमा आधारित छन् । यस प्रकाशनमा प्रदेश स्थापना भए देखि वि.सं. २०७६ पौष मसान्तसम्मका गतिविधिहरू उल्लेख गरिएका छन् । प्रदेश सरकार नेपालका लागि नयाँ अभ्यास हो । यसका सम्पूर्ण संरचनाहरू नयाँ छन् । यो छोटो दुई वर्षको अवधिमा जनतालाई प्रवाह गर्नुपर्ने सेवालाई छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाउन बागमती प्रदेश सरकारले आफ्नो सङ्गठन संरचना तयार गरी कार्य प्रारम्भ गरिसकेको छ । संविधान र सङ्घीय कानून बमोजिम निर्माण गर्नुपर्ने मुख्य कानूनहरू तर्जुमा भईसकेको छ । प्रदेश सरकारका यी कार्यहरूको विषयमा प्रदेशका नागरिक र सरोकारवालालाई सुसूचित गराउनु प्रकाशनको उद्देश्य रहेको छ ।

"प्रदेश सरकारको दुई वर्ष" पुस्तक प्रकाशन गर्न यो समितिलाई जिम्मा दिनुहुने माननीय मुख्य मन्त्रीज्यू र पुस्तकमा समेटिने विषयहरू, त्यसको प्रमाणिकता र संरचनाका विषयमा निरन्तर सल्लाह सुझाव एवम् निर्देशन दिनुहुने श्रीमान् प्रमुख सचिवप्रति समिति आभार प्रकट गर्दछ । मन्त्रालयगत विवरणहरू समयमै उपलब्ध गराई सहयोग पुऱ्याउनु हुने बागमती प्रदेश सरकारका सचिवहरूको यो पुस्तक प्रकाशनमा रहेको महत्त्वपूर्ण योगदानप्रति आभार प्रकट गर्दछौं । प्रदेश सरकार स्थापना भएको दुई वर्ष पुगेको यस सुखद घडीमा हामी आफ्ना कार्य प्रति थप दत्त चित्त हुने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै यस कार्यमा सबैको सहयोग हुने अपेक्षा गर्दछौं ।

धन्यवाद ।

प्रकाशन तथा सम्पादन समिति

मन्तव्य

प्रदेश सरकारले दुई वर्ष पूरा गरेको अबसरमा बागमती प्रदेशमा बसोबास गर्ने दाजु भाई तथा दिदी बहिनीहरूमा हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु। नेपाली जनताको बलिदान, त्याग र विभिन्न समयमा भएका आन्दोलनहरूको उपलब्धि स्वरूप हामीले सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रसहितको नयाँ शासकीय अवधारणालाई अवलम्बन गरेका छौं। नेपालको संविधानले सङ्घीय स्वरूप अन्तर्गत राज्यको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट सञ्चालन हुने गरी व्यवस्थित गरेको छ। सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको सम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ। संविधान बमोजिम प्रदेश सभाको निर्वाचन भई प्रदेश सरकार गठन तथा कार्य प्रारम्भ गरेको दुई वर्ष पुगेको छ। यस अवधिमा सम्पादन गरेका कार्यहरू समेटी "बागमती प्रदेश सरकारको दुई वर्ष" नामक पुस्तक प्रकाशन गर्न पाउदा खुसी लागेको छ। कार्य प्रारम्भका हिसावले शून्यबाट सुरु गरिएको प्रदेश सरकारको सङ्गठन संरचना वि. सं. २०७५ आश्विन महिनामा मात्र स्वीकृत भई कार्यालयहरू स्थापना भएका हुन्। हाल यस प्रदेशमा ७ मन्त्रालयसहित १७१ ओटा प्रदेश कार्यालयहरू सञ्चालनमा रहेका छन्। प्रदेश सरकार जनतालाई छिटो छरितो तथा सहज सेवा प्रदान गर्दै सु-शासन कायम राखी स्थानीय तहदेखि केन्द्रसम्मको सहकार्य तथा समन्वयमा समृद्ध प्रदेश निर्माण गर्नका लागि योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनमा जुटेको छ।

प्रदेश सरकार स्थापना भएको मिति २०७४ माघ २९ देखि २०७६ पौष मसान्तसम्म मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय लगायत सबै मन्त्रालयबाट सम्पादन भएका मुख्य मुख्य कार्यहरू समेटी तयार भएको यस पुस्तकबाट प्रदेश सरकारका गतिविधिहरूको झलक दिने प्रयास भएको छ। प्रदेश सरकारले भविष्यमा गर्ने कृयाकलापहरूलाई **"प्रादेशिक पाँच वर्षे योजना"** पुस्तिकामा समेटिएको हुँदा यस पुस्तकलाई भविष्यको दर्पणको रूपमा नलिईदिनु हुनसमेत प्रदेशवासीहरूमा अनुरोध गर्दै आगामी दिनहरूका

लागि मार्गदर्शक हुने गरी सुझावको अपेक्षा गरेको छु । संविधानले नै मुख्य जिम्मेवारीको रूपमा तोकेको प्रदेशको नामाकरण र राजधानी प्रदेश सभाले टुङ्गो लगाई सकेको छ । प्रदेशको नामाकरण एवम् राजधानी घोषणा गर्ने प्रदेश सभाका साथै यसमा सहयोग पुऱ्याउने सम्पूर्ण प्रदेशवासीप्रति आभार व्यक्त गर्दछु ।

अन्तमा, यो पुस्तक तयार गर्न अहोरात्र परिश्रम गर्नुहुने मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय तथा अन्य मन्त्रालयका कर्मचारी एवम् सम्पादन समूह साथै प्रकाशन गृहलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

डोरमणि पौडेल

मुख्यमन्त्री

विषयसूची

सि.नं.	शीर्षक	पेज नं.
	कार्यकारी सारांश	
१.	प्रदेश परिचय	१
२.	भौगोलिक अवस्थिति	१
३.	साँस्कृतिक, आर्थिक र जनसाङ्ख्यिक अवस्थिति	२
	बागमती प्रदेशको जनसङ्ख्या (२०६८ को जनगणना अनुसार)	३
४.	प्रदेश सरकार गठन	४
५.	प्रदेश सरकारका मन्त्रालयका मुख्य कार्य जिम्मेवारी तथा दुई वर्षमा मन्त्रालयबाट सम्पादन भएका कार्यहरू	४
५.१	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	४
५.२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	११
५.३	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	२२
५.४	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	३२
५.५	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	५१
	मन्त्रालयको दरबन्दी विवरण	६४
५.६	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	६६
५.७	सामाजिक विकास मन्त्रालय	८०
५.८	प्रदेश लोक सेवा आयोग	१०२
५.९	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	१०४
५.१०	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१०७
	बागमती प्रदेश भित्रका स्थानीय तहका प्रमुख तथा उपप्रमुखहरूको सम्पर्क विवरण	१०८
	प्रदेश सरकार र अन्तरगतका कार्यालयहरू	११४
	प्रदेश सरकारको आगामी ३ वर्षको कार्यदिशा	१२३

कार्यकारी सारांश

१. २०७२ साल असोज ३ गते जारी भएको नेपालको संविधानले नेपाल राज्यलाई ७ प्रदेश, ७७ जिल्ला, ७५३ स्थानीय निकाय सहितको सङ्घीय ढाँचामा रूपान्तर भई राजनैतिक, प्रशासनिक र वित्तीय सङ्घीयता कार्यान्वयन भइरहेको छ ।
२. बागमती प्रदेशमा १३ जिल्ला, १३ ओटा जिल्ला समन्वय समिति, ३ महानगरपालिका, १ उपमहानगरपालिका, ४१ नगरपालिका, ७४ गाँउपालिका गरी जम्मा ११९ स्थानीय तहका ११२१ ओटा वडाहरूमा २०६८ सालको जनगणना अनुसार ५१,४७,५१८ जनसङ्ख्या रहेको छ ।
३. प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकार बीच सहकार्य एवम् विवाद समाधान गर्ने प्रदेश समन्वय परिषद्को गठन भएको छ ।
४. बागमती प्रदेश र अन्य प्रदेशहरू बीच समन्वय गर्न अन्तर प्रदेश समन्वय परिषद् गठन भई सञ्चालनमा आएको छ ।
५. बागमती प्रदेशको प्रशासनिक संरचनालाई आवश्यक दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न प्रदेश लोक सेवा आयोग गठन भई सकेको छ ।
६. बागमती प्रदेशको आर्थिक सामाजिक रूपान्तरणको लागि आवश्यक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन मूल्याङ्कन र नतिजा व्यवस्थापन गर्ने कार्य गर्नको लागि नीति योजना आयोग गठन भई क्रियाशील छ ।
७. बागमती प्रदेशमा रहेका सबै स्रोत साधनको पहिचान गरी आवश्यक तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न आउदै गरेको जनगणनामा यस प्रदेशलाई आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागसँग सहकार्य भएको छ ।
८. हरेक जिल्लामा राजश्व प्रयोजनको लागि सङ्घीय सरकारका को.ले.नि.का. हरूमा प्रदेश स्तरीय खाता खोलिएको छ ।
९. प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगबाट प्राप्त सूत्र अनुसार आगामी दिनमा प्रदेश र स्थानीय तहमा हुने राजश्व बाँडफाँड एवम् वित्तीय हस्तान्तरण

र समानीकरण अनुदानलाई वस्तुपरक बनाउने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

१०. प्रदेश सार्वजनिक निजी सहकारी ऐन, २०७६ तयार भएको र सो अनुसार नियमावली तयारी भइरहेको ।
११. आवधिक योजना, मध्यकालीन खर्च संरचना र वार्षिक विकास कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
१२. प्रहरी चौकी भवन निर्माण अन्तर्गत १० जिल्लाहरूमा ४७ ओटा भवनहरूको निर्माण भइरहेको छ ।
१३. प्रदेश सरकारले ४५ ओटा ऐन, ११ ओटा नियमावली, ऐन अन्तर्गत ८ ओटा कार्यविधि, ३० ओटा बजेट अन्तर्गतको कार्यविधि, एउटा अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौता सम्बन्धमा सहमति भइसकेको छ ।
१४. "प्रदेश सरकारको पहिचान, निःशुल्क कानुनी जनसहायता अभियान" अन्तर्गत हालसम्म ११६ ओटा स्थानीय तहमा निशुल्क कानुनी सहायताका लागि कानुनी सहजकर्ता छनोट गरी नियुक्ति र अभिमुखीकरण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
१५. प्रेस प्रतिनिधि परिचय पत्र वितरणमा सहजता ल्याएको, हालसम्म ८५ ओटा परिचयपत्र वितरण भएको छ ।
१६. धादिङको मासटार, काठमाडौंको चन्द्रागिरी, काभ्रेको नमोबुद्ध, ललितपुर, सिन्धुलीसहितका आठ जिल्लामा घरेलु उपज प्रदर्शनी केन्द्र स्थापनाका लागि जग्गा पहिचान तथा DPR तयार भएको छ ।
१७. ५०० जनालाई स्वरोजगारीका लागि उच्चशीलता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
१८. २५,००० स्याउ र ५,००,००० फलफूलको विरुवा वितरण मार्फत प्रदेशलाई फलफूलमा आत्मनिर्भर बनाउने कार्यक्रम अभियानको रूपमा सञ्चालन भइरहेको छ ।
१९. कृषि क्षेत्रको समग्र प्राविधिक सेवालाई सहज बनाउन २०० कृषि स्वयंसेवक छनोटको काम भइरहेको छ ।
२०. १० जिल्लाका १३ स्थानमा कोल्ड स्टोर निर्माण कार्य भइरहेको जसबाट १६,३०० मेट्रिक टन फलफूल तथा तरकारी भण्डारण र

बजारीकरणमा सहज हुनेछ ।

२१. गैर आवासीय नेपाली सङ्घसँग साझेदारीमा कृषि उपज सङ्कलन र विक्रीको लागि मन्त्रालय सँग MoU भइ डिपिआर निर्माणको कार्य भइरहेको छ ।
२२. आठ जिल्लाका १६ स्थानमा ट्राउट माछाको कार्यक्रम लागु भएको छ ।
२३. २४ ओटा दुध चिस्यान केन्द्र स्थापना भएको जसबाट दुधको गुणस्तर कायम भई बजारीकरणमा थप सहयोग पुगेको छ ।
२४. धार्मिक, सांस्कृतिक एवम् ऐतिहासिक स्थलमा आधारित पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न १६ ओटा पार्क र ३५ ओटा भवन निर्माण भइरहेको छ ।
२५. एक घर एक धारा कार्यक्रम अन्तर्गत २१ ओटा र १५२ खानेपानी आयोजनाहरू निर्माण भइरहेका छन् ।
२६. प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षासहित सिपमूलक तालिम कार्यक्रम अन्तर्गत इलेक्ट्रिसियन तालिम, कम्प्युटर सफ्टवेयर तालिम, प्लम्बिङ तालिम, केश श्रृङ्गार (ब्युटी पार्लर) तालिम, सिलाइ कटाइ तालिम, इलेक्ट्रोनिक्स मर्मत सम्बन्धी तालिम, वैदेशिक रोजगार एवम् युवा स्वरोजगारमूलक लगायतका विभिन्न विषयमा २,२४६ जनालाई तालिम प्रदान गरिएको छ ।
२७. गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चितताका लागि ६,४०० आधारभूत तथा माध्यमिक तहका शिक्षकहरू र ८० जना CTEVT मार्फत् सामुदायिक विद्यालयमा सञ्चालित कार्यक्रमका शिक्षकहरूको लागि क्षमता अभिवृद्धिका तालिम प्रदान गर्ने कार्य भइरहेकोछ ।
२८. सरकारी तथा सामुदायिक क्याम्पसमा अध्ययनरत गरीब तथा जेहेन्दार छात्रालाई स्नातक तथा स्नातकोत्तर तहको अध्ययनका लागि छात्रवृत्ति दिन छोरी बुहारी उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति कार्यक्रम अन्तर्गत ४०० जना छात्राहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
२९. युवा परिषद् विधेयक मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृतभई प्रदेश सभामा पेश भएको छ ।

३०. सामुदायिक विद्यालयहरूमा स्वास्थ्य सेवा, बाल स्वास्थ्य प्रवर्द्धन, प्रजनन तथा यौन स्वास्थ्य परामर्श जस्ता सेवा प्रवाह गर्न "एक माध्यामिक विद्यालय, एक नर्स" कार्यक्रमलाई बिस्तार गरी सबै स्थानीय तहका कम्तिमा एक सामुदायिक विद्यालयमा पर्ने गरी १२१ ओटा विद्यालयमा १२१ जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था गरिएको छ।
३१. स्वयंसेविकालाई प्रोत्साहनको व्यवस्था कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदेशभिन्न कार्यरत ९४१२ जना महिला स्वयंसेविकाहरूलाई संचार खर्च उपलब्ध गराइएको छ।
३२. बाल विवाह विरुद्ध अभियान कार्यक्रम सञ्चालन गर्न ११९ स्थानीय तहलाई अनुदान रकम प्रदान गरिएको छ।
३३. साझेदारीमा ज्येष्ठ नागरिक आनन्द निकेतन/वृद्धाश्रम/दिवा सेवा केन्द्र सञ्चालन अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत सात ओटा वृद्धाश्रमलाई वृद्धाश्रम सञ्चालन तथा सुदृढीकरण अनुदान प्रदान गरिएको छ।

१. प्रदेश परिचय

सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको झण्डै बीच भागमा रहेको बागमती प्रदेशको राजधानी हेटौंडा हो। यस प्रदेशमा सिन्धुली, रामेछाप, दोलखा, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, ललितपुर, भक्तपुर, काठमाडौं, रसुवा, धादिङ, नुवाकोट, चितवन र मकवानपुर गरी १३ जिल्लाहरू समेटिएका छन्। तीन महानगरपालिका, एक उपमहानगरपालिका, एकचालिस नगरपालिका र चौहत्तर गाउँपालिका गरी कूल एकसय उन्नाइस स्थानीय तहहरू रहेका छन्।

२. भौगोलिक अवस्थिति

नेपालको करिब १३.८० प्रतिशत भूभाग ओगटेको बागमती प्रदेशको क्षेत्रफल २०,३०० वर्ग किलोमिटर रहेको छ। यो प्रदेशको पूर्वमा प्रदेश नं.१, पश्चिममा गण्डकी प्रदेश, उत्तरमा चीन र दक्षिणमा प्रदेश नं.२ तथा भारत पर्दछ। पूर्वी देशान्तर ८३० ५५' देखि ८६० ३४' सम्म र उत्तरी अक्षांस ८५० ३१' देखि ८६० ३४' फैलिएर रहेको बागमती प्रदेशको सबैभन्दा होचो भूभाग समुन्द्री सतहबाट १४१ मिटर उचाइमा रहेको चितवन जिल्लामा पर्ने गोलाघाट र सबैभन्दा उच्च भूभाग रसुवा जिल्लामा पर्ने ७,२२९ मिटरको उचाईको लाङटाङ हिमाल हुन्। यस प्रदेशमा लाङटाङ हिमश्रृंखला, गणेश हिमाल र नेपालको समय मापक गौरिशंकर हिमाल लगायतका हिमचुचुराहरू रहेका छन्।

यस प्रदेशमा च्छो-रोल्पा हिमताल, गोसाइकुण्ड, बीसहजारी ताल र मानव निर्मित इन्द्रसरोवर लगायतका सु-प्रशिद्ध ताल तलैयाहरू रहेका छन्। बागमती, त्रिशुली, बुढीगण्डकी, राप्ती, नारायणी, तामाकोशी, सुनकोशी, भोटेकोशी लगायतका नदीनालाहरू रहेका छन्। यस प्रदेश तराई, पहाड र हिमाली भेगका भूभागहरू समेटेर रहेकोले हावापानी तथा जलवायुको विविधतायुक्त छ। यस प्रदेशको कुल भूभाग मध्ये ५९.२७ प्रतिशत भूभाग बनजंगल तथा बुट्यानहरूले ढाकेका छन्। बागमती प्रदेशका जिल्लाहरूको नक्साङ्कन सहितको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ:-

३. साँस्कृतिक, आर्थिक र जनसाङ्ख्यिक अवस्थिति

यस प्रदेशमा साँस्कृतिक सम्पदाहरू चाँगुनारायण, भक्तपुर दरवार, स्वयम्भूनाथ, बौद्धनाथ स्तूपा, हनुमान ढोका दरवार, पशुपतिनाथ, पाटन दरवार र प्राकृतिक सम्पदामा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज विश्वसम्पदा सूचीमा सूचीकृत भएका छन्। यस वाहेक बुढानिलकण्ठ, दक्षिणकाली, गोसाईकुण्ड, कालिञ्चोक भगवती, देवघाट, नमोबुद्ध जस्ता धार्मिक स्थलहरू यस प्रदेशमा पर्दछन्। नेपालमा मात्र पाइने एकसिंगे गैडाको प्रमुख बासस्थान चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज नै हो। यसका अलवा शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज र लाडटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज पनि यसै प्रदेशमा पर्दछ। मुलुककै ऐतिहासिक महत्वका मकवानपुरगढी, सिन्धुलीगढी, चिसापानीगढी, रसुवागढी एवम् चीनसँगको प्रमुख व्यापार नाका तातोपानी र केरुङ घाँटी यसै प्रदेशमा रहेका छन् भने हेटौडा औद्योगिक क्षेत्र, पाटन औद्योगिक क्षेत्र, बालाजु औद्योगिक क्षेत्र र पाँचखाल विशेष आर्थिक क्षेत्रले प्रदेशको श्रम तथा पूँजी परिचालनमा मद्दत पुऱ्याएको छ।

नेपालका सात प्रदेशहरू मध्ये सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या भएको यस बागमती प्रदेशको जनघनत्व २७२ प्रतिवर्ग कि.मि. रहेको छ। नेपालको कूल जनसङ्ख्याको २३.४२ प्रतिशत मानिस बसोवास गर्ने यस प्रदेशको औसत परिवार सङ्ख्या ४.३५ रहेको छ।

बागमती प्रदेशको कूल ग्राहस्थ उत्पादन १० खर्ब ३९ अर्ब २९ करोड रहेको छ जुन देशको कूल ग्राहस्थ उत्पादनको ३५ प्रतिशत हो। यस प्रदेशको कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा थोक एवम् खुद्रा व्यापारको हिस्सा २२ प्रतिशत, घरजग्गा कारोबार, भाडा र व्यवसायिक क्रियाकलाप २०.७ प्रतिशत, कृषि तथा वन १२.९६ प्रतिशत, वित्तिय मध्यस्थता १०.९८ प्रतिशत, यातायात र सञ्चार ९.६३ प्रतिशत बाँकी अन्य रहेको छ ।

बागमती प्रदेशको कूल जनसङ्ख्याको ७१.७८ प्रतिशत हिन्दु धर्मावलम्बी, २३.२८ प्रतिशत बौद्ध धर्मावलम्बी र २.८७ प्रतिशत क्रिश्चियन धर्मावलम्बीहरू रहेका छन्। यस बाहेक प्रकृति, वन, जैन, बाही, शिख गरी ९ प्रकारका धर्मावलम्बीहरूको बसोवास यस प्रदेशमा रहेको छ।

जातिगत रूपमा यस प्रदेशमा मुख्यतः तामाङ (२०.४२ प्रतिशत), पहाडी ब्राह्मण (१८.२८ प्रतिशत), क्षेत्री (१७.२८ प्रतिशत) र नेवार (१६.९२ प्रतिशत) समुदाय रहेका छन् भने १०४ ओटा जातिहरू (अन्य समेत) को उपस्थिति १ प्रतिशत भन्दा कम सङ्ख्यामा रहेको छ। यस प्रदेशमा १०० जनाभन्दा कमको सङ्ख्यामा १८ ओटा जातिहरू रहेका छन् जसमा कोचे, पत्थरकट्टा/कुशवानिया, मेचे, नुराङ, नटुवा, धुनिया, नाछिरिङ, डोल्पो, राजभर, हलखोर, गनगाई, ब्यासी, तोप्लेगोला, याम्फु, लोहारूङ, राजी, कुसुण्डा र राउटे हुन्।

बागमती प्रदेशको जनसंख्या (२०६८ को जनगणना अनुसार)

जिल्ला	घरपरिवार	कूल	पुरुष	महिला
सिन्धुली	५७५८१	२९६१९२	१४२१२३	१५४०६९
रामेछाप	४३९१०	२०२६४६	९३३८६	१०९२६०
दोलखा	४५६८८	१८६५५७	८७००३	९९५५४
सिन्धुपाल्चोक	६६६८८	२८७७९८	१३८३५१	१४९४४७
काभ्रेपलाञ्चोक	८०७२०	३८१९३७	१८२९३६	१९९००१
ललितपुर	१०९७९७	४६८१३२	२३८०८२	२३००५०
भक्तपुर	६८६३६	३०४६५१	१५४८८४	१४९७६७
काठमाडौं	४३६३४४	१७४४२४०	९१३००१	८३१२३९
नुवाकोट	५९२१५	२७७४७१	१३२७८७	१४४६८४
रसुवा	९७७८	४३३००	२१४७५	२१८२५
धादिङ	७३८५१	३३६०६७	१५७८३४	१७८२३३
मकवानपुर	८६१२७	४२०४७७	२०६६८४	२१३७९३
चितवन	१३२४६२	५७९९८४	२७९०८७	३००८९७
जम्मा	१२७०७९७	५१४७५१८	२७४७६३३	२७८१८९९
जनसंख्या बृद्धिदर (प्रतिशत)			१.९१	

४. प्रदेश सरकार गठन

प्रदेशको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन गर्नका लागि प्रदेश सरकार गठन गर्ने व्यवस्था संविधानमा गरिएको छ । संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम नेपाल सरकारले २०७४ माघ ३ गते बागमती प्रदेश (तत्कालिन प्रदेश नं.३) को राजधानी हेटौँडालाई तोकि प्रदेश प्रमुख नियुक्त गरेको थियो । संविधानतः प्रदेश सभाको गठन भएपश्चात संविधानको धारा १६२ बमोजिम प्रदेश प्रमुखले मिति २०७४।१०।२८ गते तत्कालिन नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले) का प्रदेश सभा संसदीय दलका नेता माननीय डोरमणि पौडेललाई यस प्रदेशको मुख्यमन्त्री नियुक्ति गर्नुभएको थियो । मुख्यमन्त्री नियुक्तिपश्चात २०७४ माघ २९ गते ३ सदस्यीय मन्त्रिमण्डल गठन भएको थियो भने २०७४ फाल्गुण १६ गते ४ सदस्य थप गरी मन्त्रिपरिषद् विस्तार तथा पुनर्गठन गरिएको थियो । प्रदेश सभाको २०७६ पौष २७ गतेको बैठकबाट यस प्रदेशको नाम बागमती र स्थायी राजधानी हेटौँडा तोकिएको छ ।

प्रदेशको मुख्य प्रशासकीय निकायका रूपमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सहित सात वटा मन्त्रालयहरू रहेका छन् । प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिम मन्त्रालयहरूको कार्य विभाजन, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र दुई वर्षको प्रगति देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

५. प्रदेश सरकारका मन्त्रालयका मुख्य कार्य जिम्मेवारी तथा दुई वर्षमा मन्त्रालयबाट सम्पादन भएका कार्यहरू

५.१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

प्रदेशको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन गर्ने कार्य प्रदेश सरकारले गर्दछ । मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय प्रदेश सरकारको प्रमुख निकायका रूपमा रहेको छ । मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयबाट प्रदेश मन्त्रिपरिषद्सम्बन्धी कार्य, प्रदेश सरकारको नीति तर्जुमा लगायतका कार्यहरू सम्पादन हुने गर्दछ । प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ अनुसार मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका मुख्य कार्य जिम्मेवारी निम्नानुसार रहेका छन्:-

- प्रदेश मन्त्रिपरिषद् तथा मुख्यमन्त्रीको कार्यालय सम्बन्धी

- प्रदेशभित्रको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन,
- प्रदेश सरकारको कार्यविभाजन तथा कार्यसञ्चालन,
- प्रदेश सरकारको नीति तर्जुमा, स्वीकृति, मन्त्रपरिषद्को निर्णयको कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
- प्रदेशभित्रको राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, शान्ति सुव्यवस्था एवम् प्रशासनिक गतिविधिहरूको अद्यावधिक जानकारी र त्यसको सम्बोधन,
- प्रदेश मन्त्रालयहरूका कार्यको समन्वय, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र नियन्त्रण
- मानव अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन, सुशासन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण र प्रशासन सुधार
- संवैधानिक निकाय तथा आयोग, प्रदेश लोक सेवा आयोग र सङ्घीय तथा प्रादेशिक आयोगसंगको सम्पर्क र समन्वय,
- अन्तरप्रदेश परिषद् र सङ्घ तथा अन्य प्रदेश र स्थानीय तहसंगको समन्वय र अन्तरसम्बन्ध
- प्रदेशस्तरका आयोग तथा निकायहरूको गठन एवम् सञ्चालन र पदाधिकारीहरूको नियुक्ति एवम् सेवा, सुविधा सम्बन्धी नीति तथा कानूनको तर्जुमा र कार्यान्वयन,
- प्रदेश मन्त्रपरिषद् पेश हुने नियम र आदेशको तर्जुमा, स्वीकृति तथा प्रमाणीकरण,
- सङ्घीय सरकारको स्वीकृति बमोजिम द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय स्तरमा भएका सन्धि, सम्झौता वा सहमति कार्यान्वयन,
- प्रदेशस्तरीय मानव संशाधन विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन,
- प्रदेशस्तरका सरकारी निकायको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण र व्यवस्थापन परीक्षण,
- प्रदेशको तालिम नीति तथा मापदण्ड निर्धारण र स्तरीकरण तथा तालिम केन्द्रसँगको सम्पर्क एवम् समन्वय,
- प्रदेश निजामती सेवा र अन्य प्रदेश सरकारी सेवा सञ्चालन सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन र अभिलेख व्यवस्थापन ।

मन्त्रालयसंग सम्बन्धित कानुन

• ऐन

- गाउँ/नगर/जिल्ला सभा सञ्चालन (कार्यविधि) ऐन, २०७५
- स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५
- मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाको शर्तसम्बन्धी ऐन, २०७५
- प्रदेश प्रशासनिक कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५
- मुख्यमन्त्री र मन्त्रीको पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधासम्बन्धी ऐन, २०७५
- प्रदेश लोकसेवा आयोग ऐन, २०७६
- प्रदेश सुशासन विधेयक, २०७६ (संसदमा दर्ता)

• आदेश

- प्रदेश नीति तथा योजना आयोग (गठन तथा सञ्चालन) सम्बन्धी आदेश, २०७५

• नियम/नियमावली

- प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४
- प्रदेश सरकार (कार्य सम्पादन) नियमावली, २०७४
- जिल्ला समन्वय समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी नियमावली, २०७५
- प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७६

• कार्यविधि/निर्देशिका/मापदण्ड

- भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी प्रदेश रणनीति, २०७५
- प्रदेश स्तरीय एकिकृत अनुदान वितरण कार्यविधि, २०७६
- प्रदेश निजामती कर्मचारीको पदस्थापन सरुवा तथा काज सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- जि.स.स.लाई उपलब्ध गराइने बजेट तथा अनुदान रकम खर्च सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- संगठन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयबाट सम्पादन भएका प्रमुख कार्य तथा उपलब्धीहरू

क्र.सं.	प्रमुख नीति/कार्य	कार्यक्रम	उपलब्धी
१	कानून तथा नीति तर्जुमा सम्बन्धी	<ul style="list-style-type: none"> • कानून, नियमावली, मस्यौदा तयारी छलफल गोष्ठी • भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी रणनीति कार्यान्वयन कार्ययोजना निर्माण र अन्तरक्रिया कार्यक्रम 	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदेश सभाबाट पारित भएका ऐनहरूको संग्रह प्रदेश कानून संगालो प्रकाशन गरिएको । • कानून, नियमावली, मस्यौदा तयारी सम्बन्धमा १० वटा छलफल गोष्ठी गरिएको । • भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी रणनीति कार्यान्वयन कार्ययोजना निर्माण सम्बन्धमा ६ वटा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरिएको ।
२	प्रशासनिक, व्यवस्थापकीय र सुशासन सम्बन्धी कार्य	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदेश निजामती कर्मचारी अभिलेख केन्द्र • पुस्तकालय व्यवस्थापन तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम • भ्रष्टाचार विरुद्ध प्रदेश रणनीतिक कार्यक्रम • सम्पत्ति विवरण व्यवस्थापन • सम्पत्ति विवरण व्यवस्थापन 	<ul style="list-style-type: none"> • नेपाल सरकारबाट प्रदेश मातहत खटाइएका कर्मचारीहरूको कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी काम काजको व्यवस्था मिलाइएको । • प्रदेश अन्तर्गतका जनप्रतिनिधिहरू र निजामती बाहेकका कर्मचारीहरूको सम्पत्ति विवरणको अभिलेखीकरण गरी राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रमा पठाइएको । • प्रदेश मन्त्रिपरिषद्का बैठकका निर्णयहरूको अभिलेखीकरण साथै सार्वजनिकीकरण गरिएको । • भ्रष्टाचार नियन्त्रण सम्बन्धमा सन्देशमूलक सूचना एफ. एम. रेडियोबाट प्रसारण गरिएको । • भ्रष्टाचार नियन्त्रण सम्बन्धमा सञ्चार कर्मीहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरिएको । • प्रदेशमा समायोजन भएका ३१५३ जना कर्मचारीलाई सम्बन्धित मन्त्रालय/ कार्यालयमा खटाइएको ।

३	मन्त्रिपरिषद् बैठक		<ul style="list-style-type: none"> • मन्त्रिपरिषद्का ७३ ओटा बैठक र ३४८ ओटा निर्णयहरू गरिएको। (२०७६ पौष मसान्त सम्म)
४	दिवस, समारोह	अतिथि सत्कार तथा राजकीय समारोह	<ul style="list-style-type: none"> • निजामती सेवा दिवस, संविधान दिवस, अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवस, सहिद दिवस, प्रदेश सरकार स्थापना दिवस लगायतका दिवसहरू मनाइएको ।
५	तालिमसम्बन्धी कार्य	प्रदेश सरकारका कर्मचारी क्षमता विकास कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> • राजपत्राङ्कित श्रेणीका कर्मचारीका लागि सेवा कालिन तालिममा १० जनालाई मनोनयन । • बैदेशिक तालिम अध्ययन भ्रमणका लागि २५ जनाको मनोनयन सिफारिस गरिएको ।
६	शासकीय सुधारसम्बन्धी कार्य	<ul style="list-style-type: none"> • अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम • प्रदेश समन्वय परिषदको बैठक • प्रदेश विकास कार्यक्रम (विशेष) • स्थानीय तहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम 	<ul style="list-style-type: none"> • सातवटा स्थानीय तहहरूको लागि विभिन्न आठओटा मित्र राष्ट्रहरूको स्थानीय तहसंग भगिनी सम्बन्ध स्थापनाका लागि सिफारिस गरिएको । • अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदेश नं. १ र प्रदेश नं. २ को भ्रमण गरेको । • प्रदेश समन्वय परिषद्को दोस्रो बैठक सम्पन्न गरेको ।
७	समन्वय/सहकार्य सम्बन्धी कार्यहरू		<ul style="list-style-type: none"> • नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारका अन्य मन्त्रालयहरू र स्थानीय तहहरूबीच समन्वय गरिएको । • पाँच ओटा स्थानीय तहको वडा सिमाना हेरफेर सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गरिएको ।

८	विशिष्ट पाहुनाहरुको भ्रमण तथा स्वागत		<ul style="list-style-type: none"> नेपाल स्थित विदेशी कुटनीतिक नियोगबाट २ जना राजदुतहरुको माननीय मुख्यमन्त्रीजूसंग भेटघाट भएको र वेल्जियमको राजकुमारीको स्वागत एवं रात्रीभोज आयोजना ।
९	नियुक्तिसम्बन्धी कार्यहरु		<ul style="list-style-type: none"> प्रदेश नीति आयोगको गठन तथा पदाधिकारी नियुक्ति मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालयको स्थापना तथा नियुक्ति । प्रदेश लोकसेवा आयोगको गठन तथा अध्यक्ष तथा सदस्यको नियुक्ति गरिएको ।
१०	विकाससम्बन्धी कार्यहरु		<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न विधामा उत्कृष्ट र सृजनात्मक कार्य गर्ने स्थानीय तहहरुलाई प्रोत्साहन उपलब्ध गराउनेसम्बन्धी मापदण्ड तर्जुमाको प्रक्रियामा रहेको ।
११	अन्य कार्यहरु		<ul style="list-style-type: none"> अदालतमा प्रदेश सरकार विरुद्ध परेका १५ ओटा रिट(२०७५ फागुन देखि २०७६ पौष मसान्त) हरुको लिखित जवाफ पठाइएको । कर्मचारी समायोजन सम्बन्धमा हेल्पडेस्क सञ्चालन गरिएको । ५७ ओटा स्थानीय तहहरुको पदाधिकारी तथा कर्मचारी र शिक्षकहरुको सम्पत्ति विवरण सुरक्षित राखिएको ।

मन्त्रालयको दरबन्दि विवरण

क्र.सं	पद	श्रेणीतह	सेवा	समुह	दरबन्दि संख्या	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	प्रमुख सचिव	रा.प.विशिष्ट	प्रशासन		१	१		
२	सचिव	रा.प. प्रथम	प्रशासन		२	१		
३	सचिव	रा.प.प्रथम	न्याय	कानून	१	१		
४	उप सचिव/अधिकृत	रा.प. द्वितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	७	१		
५	उप सचिव	रा.प. द्वितीय	न्याय	कानून	१	१		
६	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	७	८		२ जना संघ
७	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	१	१		
८	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प.तृतीय	विविध	विविध	१	१		
९	नायव सुब्बा	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१०	१०		१ जना उद्योगमा काज
१०	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प. अनं. प्रथम	विविध	विविध	४	२		
११	खरिदार	रा.प.अनं. द्वितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	२		
१२	सह लेखापाल	रा.प.अनं. द्वितीय	प्रशासन	लेखा	१	१		
१३	हलुका सवारी चालक		इन्जिनियरिङ्ग	मेकानिकल	६	६		
१४	कार्यालय सहयोगी		श्रेणी विहिन	प्रशासन	७	६		
	जम्मा				५२	४२		
	बगैचे/ माली					१		ज्यालादारी
	स्वीपर					१		ज्यालादारी

५.२ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

यस मन्त्रालयको मूल कार्य क्षेत्र शान्ति सुरक्षा, सूचना तथा सञ्चार र प्रदेश स्तरका कानूनहरूको तर्जुमा गर्ने रहेको छ । प्रदेशमा शान्ति सुव्यवस्था र सुरक्षा कायम गरी जनताको जीउ, धन र स्वतन्त्रताको संरक्षण गरी नेपालको संविधानद्वारा प्रत्याभूत जनताको अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता र सू-सुचित हुन पाउने मौलिक हकको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने, पारदर्शिता तथा सुशासनको लागि सूचना प्रविधिमैत्री शासन / व्यवस्था सञ्चालन गर्ने तथा प्रदेशको लागि आवश्यक पर्ने कानूनहरूको तर्जुमा, समसामयिक संशोधन लगायत फैसला कार्यान्वयन गराई वास्तविक न्याय प्रदान गरी कानुनी राज्यको स्थापना गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनु आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको मूल जिम्मेवारी रहेको छ । प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ अनुसार आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको मुख्य कार्य जिम्मेवारी निम्न तोकिएको छः-

- प्रदेश शान्ति सुरक्षा र सुव्यवस्था सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, नियमन, सूचना सङ्कलन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन तथा सङ्घसंगको समन्वय र सहकार्य
- अतिविशिष्ट व्यक्ति, महत्त्वपूर्ण भौतिक संरचना, संवेदनशील सार्वजनिक स्थल तथा समारोहको सुरक्षा
- सङ्घीय र प्रदेश सुरक्षा निकायसंगको सम्पर्क, सम्बन्ध, सूचना आदान प्रदान र समन्वय
- सङ्घीय कानून बमोजिम प्रदेश प्रहरी सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन
- प्रदेशभित्रको अपराध अनुसन्धान, सूचना सङ्कलन, रोकथाम, नियन्त्रण तथा समन्वय
- कानून, न्याय तथा प्रदेश सभा मामिलासम्बन्धी कार्य
- अन्तर्राष्ट्रिय सीमा क्षेत्रमा हुने अपराध र गतिविधिको सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र उपयोग तथा अन्तर्राष्ट्रिय सीमा सुरक्षामा सहयोग
- प्रादेशिक कारागार तथा हिरासतको व्यवस्थापन र सुरक्षा, थुनुवा तथा कैदीहरूको मानव अधिकारको संरक्षण र एकप्रदेशबाट अर्को प्रदेशमा अभियुक्त, थुनुवा वा कैदीको स्थानान्तरण सम्बन्धी

- सामुदायिक प्रहरी, प्रदेश भित्रको सडक सुरक्षा तथा ट्राफिक व्यवस्थापन र यातायात क्षेत्रको सिन्डिकेट तथा कार्टेलिङ्ग नियन्त्रण
- प्रदेश भित्र न्यायिक र अर्ध न्यायिक निकायले गरेका फैसलाको कार्यान्वयन
- प्रदेशभित्रका गैर सरकारी सङ्घ, संस्थाहरूको अभिलेख, समन्वय तथा गुनासो र विवाद ब्यवस्थापन
- सङ्घीय मापदण्ड बमोजिम हातहतियार, खरखजाना तथा विष्फोटक पदार्थको नियमन
- फौजदारी कार्यविधि कानुनको कार्यान्वयन, अपराध तथा यातना पीडितको पुनर्स्थापना र क्षतिपूर्ति
- अन्तरप्रदेश सुरक्षा सम्बन्धी, निबारक नजरबन्द र स्थान हद सम्बन्धी
- सरकारी प्रयोजनका लागि जग्गा अधिग्रहण तथा सम्पत्तिप्राप्ति सम्बन्धी प्रादेशिक नीति तथा कानुन तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा जग्गा विवाद समाधान
- पारिवारिक मामिला (विवाह, सम्पत्ति हस्तान्तरण, सम्बन्ध विच्छेद, टुहुरा, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री उत्तराधिकार र संयुक्त परिवार) सम्बन्धी नीति, कानुन र मापदण्डको कार्यान्वयन र नियमन
- विपद् व्यवस्थापन, जोखिम न्यूनीकरण र विपद् प्रतिकार्य, प्रादेशिक विपद् कोष स्थापना र सञ्चालन, स्थानीय विपद् कोषमा सहयोग, विपद् तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन तथा अनुसन्धान, विपद् जोखिम क्षेत्र नक्साङ्कन र बस्ती स्थानान्तरण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन कार्यान्वयन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- उपाधि, सम्मान तथा विभूषणको सिफारिस, प्रदेशस्तरमा सार्वजनिक बिदा, उत्सव, उर्दी आदिको व्यवस्थापन
- प्रदेशस्तरमा दिगो शान्ति व्यवस्थापन तथा द्वन्दबाट पीडित तथा विस्थापित व्यक्तिको पुनर्स्थापना सम्बन्धी , सत्यनिरूपण तथा मेलमिलाप र वेपत्ता पारिएका ब्यक्ति सम्बन्धी
- प्रदेशस्तरको विद्युतीय सञ्चार माध्यम सञ्चालन (रेडियो, एफ. एम. तथा टेलिभिजन समेत) सम्बन्धी नीति, कानुन र मापदण्ड

- तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा अनुमति, इजाजत र नवीकरण
- प्रदेशस्तरमा तारयुक्त र ताररहित ब्रोडब्याण्ड पूर्वाधारको विकास, व्यवस्थापन र नियमन
- प्रदेशस्तरमा सूचना प्रविधिको प्रवन, सूचना प्रविधि पार्कको निर्माण, सञ्चालन र नियमन
- प्रदेशभिन्न टेलिसेन्टर सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन
- प्रदेशमा इन्टरनेट सेवा र अनलाइन तथा अन्य प्रविधिमा आधारित सञ्चार माध्यमको दर्ता, अभिलेख, अनुमति, नवीकरण, अनुगमन र नियमन
- छ्वापासञ्चार माध्यमको दर्ता, अनुमति, आचार संहिता निर्धारण र अनुगमन, अभिलेखाङ्कन, वर्गीकरण, सञ्चालन र नियमन
- प्रेस सूचना प्रवाह, सूचना सामग्रीको उत्पादन, प्रकाशन र वितरण
- सूचनाको हक सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्डको तर्जुमा र कार्यान्वयन ।
- चलचित्र निर्माण, हल सञ्चालन तथा प्रदर्शन अनुमति र नियमन
- प्रदेश सरकारले गर्नु पर्ने तर कुनै मन्त्रालयलाई नतोकिएको कार्य

मन्त्रालयसँग सम्बन्धित कानून (ऐन, आदेश, नियम/ नियमावली, कार्यविधि/ निर्देशिका/मापदण्ड)

- ऐन
 - प्रदेशस्तरका केही सार्वजनिक लिखत प्रमाणीकरण ऐन, २०७४
 - प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५
 - प्रदेश सभा सचिवालय सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७५
 - प्रदेश विपद व्यवस्थापन ऐन, २०७५
 - प्रदेश संस्था दर्ता ऐन, २०७५
 - प्रदेश सञ्चारमाध्यम व्यवस्थापन ऐन, २०७५
 - प्रदेश स्तरका केही सार्वजनिक लिखत प्रमाणीकरण (पहिलो संशोधन), २०७५
 - प्रदेश सभाका पदाधिकारी तथा सदस्यको पारिश्रमिक र सुविधा

सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७६

- विभूषण सिफारिस तथा सम्मान र पदक सम्बन्धी ऐन, २०७६
- प्रदेश सभा सचिवालय सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७६

• **नियम/नियमावली**

- प्रदेश सञ्चार माध्यम व्यवस्थापन नियमावली, २०७६

• **कार्यविधि/निर्देशिका**

- प्रदेश विपद कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७५
- प्रदेश राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६
- स्थानीय तहमा कानुनी सहजकर्ता नियुक्ति सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- द्वन्द्व पीडित परिवारलाई सहायता प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- शान्ति पार्क निर्माण कार्यविधि, २०७६
- इजलाश निर्माण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- स्थानीय तहसंग सुरक्षा साँझेदारी सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६

सम्पादन गरिएका मुख्य कार्य तथा उपलब्धिहरू

कार्यक्रम बुदा नं.	कार्यक्रमको नाम	उपलब्धिहरू
१	सामुदायिक प्रहरी केन्द्र संचालन सहयोग कार्यक्रम	जि.प्र.का. धादिङ, काभ्रे, सिन्धुपाल्चोक, नुवाकोट, रसुवा, मकवानपुर, चितवन, सिन्धुली, दोलखा, रामेछाप तथा बागमती प्रदेश प्रहरी कार्यालय र प्रदेश ट्राफिक कार्यालय गरी १४ थान कम्प्युटर वितरण ।
२	द्वन्द्वपिडित तथा विस्थापित परिवारको लागि सहयोग कार्यक्रम	१० जिल्लाको ४१ स्थानीय तहलाई सहयोग वितरण
३	प्रादेशिक विपद व्यवस्थान कोषको स्थापना र संचालन	रु. ५ करोडको कोष स्थापना भएको।

४	कानूनसम्बन्धी पुस्तक खरिद	५४७ ओटा पुस्तक खरिद गरिएको ।
५	राजपत्र, ऐन संग्रह छपाई र वितरण	अतिरिक्ताङ्क ८६ ओटा संख्या ७ ओटा प्रति राजपत्र ५०० थान
६	प्रदेश सरकारको पहिचान, नागरिकलाई निशुल्क कानूनी सहायता अभियान	<ul style="list-style-type: none"> • ११६ ओटा स्थानीयतहमा कानूनी सहजर्कताको नियुक्ति, अभिमुखीकरण र समिक्षा लगायतका कार्यहरू सम्पन्न • ११६ ओटा स्थानीयतहका उपप्रमुख/ उपाध्यक्ष र १३ जिल्लाका जिल्ला सम्नवयन समिति उप प्रमुखलाई कानून सम्बन्धी विषयमा अभिमुखीकरण तालिम सम्पन्न
७	विपद व्यवस्थापन तालिम	नुवाकोट, काभ्रेपलाञ्चोक र रामेछाप (८ ओटा तालिम)
८	कारागार सुधार कार्यक्रम पुँजी खर्च	भीमफेदी कारागार मकवानपुरमा महिला बन्दी गृह निर्माण
९	लागु औषध सम्बन्धी सचेतना तालिम	२५० जनालाई सचेतना तालिम प्रदान गरिएको ।
१०	कानून तर्जुमा सम्बन्धी तालिम	कानून तर्जुमा कार्यमा प्रत्यक्ष संलग्न हुने प्रदेश मन्त्रालय, कार्यालय वा निर्देशनालयमा कार्यरत करिब ५० जना कर्मचारीहरूलाई तालिम प्रदान गरिएको ।
११	पत्रकार पुर्नताजकी तालिम	प्रदेश भित्र रहेका विभिन्न संचार माध्यममा कार्यरत करिब ८० जना संचारकर्मीलाई पत्रकार पुर्नताजकी तालिम समन्न
१२	ट्राफिक सम्बन्धी सचेतना तालिम	दुईवटा छुट्टाछुट्टै तालिममा (करिब १००० जनालाई) ट्राफिक सम्बन्धी सचेतना तालिम सम्पन्न
१३	प्रदेश रजिष्टारको कार्यालय स्थापना तथा संचालन व्यवस्थापन	सञ्चार रजिष्टारको कार्यालय स्थापना भएको ।
१४	शान्ति पार्कको निर्माण	सहिद रुद्र पाख्रिन स्मृति पार्क मकवानपुरगढी -४, मकवानपुर, श्रमिक सहिद स्मारक बेनिघाट रोराड-१०, धादिङ्ग सम्पन्न तथा चालु आर्थिक वर्षको प्रस्ताव छनौटको क्रममा रहेको
१५	प्रदेश प्रहरी सँगठन सुदृढीकरण पुँजिगत खर्च	१० जिल्लाका ४७ वटा प्रहरी इकाई भवनहरूको निर्माण कार्य प्रारम्भ भएको ।

बजेट वक्तव्यमा समावेश मन्त्रालयसँग सम्बद्ध कार्यक्रमहरू

क्र. सं.	प्रमुख नीतिहरू	कार्यक्रमको नाम	उपलब्धीहरू	कैफियत
१.	प्रदेशमा तर्जुमा गर्नुपर्ने भनी सूचीकृत भएका कानूनका मस्यौदाहरू प्राथमिकताका साथ तयार गरी प्रदेश सभामा पठाइने छ । आगामी वर्ष भित्रमा प्रदेशले तर्जुमा गर्नुपर्ने सबै कानून निर्माण गरिसक्ने व्यवस्था मिलाउने छ । सो कार्यका लागि कुनै पनि प्रकारले स्रोतको अभाव नहुने व्यवस्था मिलाएको छु ।	प्रदेशका लागि आवश्यक कानून तर्जुमा सम्बन्धी कार्य	ऐन-४५ ओटा नियमावली-११ ओटा आदेश-५ ओटा ऐन अर्न्तगत कार्यविधि-८ ओटा बजेट अर्न्तगतको कार्यविधि-३० अन्तरराष्ट्रिय सम्झौता सम्बन्धमा सहमति संख्या-१	
२.	प्रदेश सरकार मातहत रहने कारागारहरूको भौतिक पूर्वाधार सुधारका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गरेको छु । यस्ता कारागारहरू मानवीय संवेदनाको पक्ष समेटि व्यवस्थित ढंगबाट सञ्चालन हुने प्रणालीको स्थापना गर्दै जाने व्यवस्था मिलाएको छु ।	कारागार सुधार कार्यक्रम	भीमफेदी कारागार महिला बन्दी गृह निर्माणाधिन रहेको ।	क्रमागत
३.	प्रादेशिक विपद् कोषको स्थापनाको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु । साथै विपद् व्यवस्थापनका लागि तत्काल आवश्यक पर्ने उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्न स्रोतको प्रबन्ध गरेको छु ।	प्रादेशिक विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र सञ्चालन ।	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५ प्रदेश विपद् कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७५ र कार्यान्वयनमा रहेको ।	

सम्पादन गरिएका मुख्य कार्य तथा उपलब्धिहरू (आ.व. २०७६/०७७)

क्र.सं.	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धी
१	प्रदेश प्रहरी सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी प्रदेश प्रहरी गठन गरिनेछ । सुरक्षा व्यवस्थालाई जनस्तरसम्म मजबुत र सुदृढ बनाउन स्थानीय तहसँग सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ । प्रदेशस्थित कारागारहरूलाई सुधार गृहको रूपमा रूपान्तरण गर्न सघाउ पुग्ने गरी बन्दीगृह निर्माण गरिनेछ ।	स्थानीय तहसँग सुरक्षा व्यवस्थापन साझेदारी	कार्यविधि निर्माण गरी १८ ओटा स्थानीय तहमा CCTV जडान कार्य अगाडी बढाइएको ।
२	कारागारमा रहेका कैदी बन्दीहरूको लागी सीपमूलक तालिम, योगा,मानवअधिकार शिक्षा, लागु औषध विरुद्धको सचेतना लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । कैदी बन्दीहरूको सीप र उच्चमशीलतालाई उपयोग गरी उत्पादित वस्तुहरूको बजारीकरण गर्न सहजीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइने ।	प्रहरी चौकी भवन निर्माण	<ul style="list-style-type: none"> • प्रहरी चौकी भवन निर्माण अन्तर्गत १० जिल्लाहरूमा निर्माणाधीन ४७ ओटा भवनहरूको निर्माण कार्यको निरन्तरताको लागि यस आ.व.मा पनि अख्तियारी प्रदान गर्न प्रदेश मन्त्रिपरिषद्बाट सैद्धान्तिक स्वीकृति दिई निर्माण कार्य भईरहेको जानकारी प्राप्त ।
३	अध्ययन तथा अनुसन्धान पद्धतिमा आधारित भई सहभागितामूलक ढङ्गले कानुन निर्माण गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।	प्रदेश राजपत्र प्रकाशन	<ul style="list-style-type: none"> • ऐन -२० • अध्यादेश-१ • नियमावली -६ • कार्यविधि-२ • निर्देशिका -१ • सूचना-१३ <p style="text-align: center;"><u>जम्मा प्रकाशन-४३</u></p>
४	आर्थिक वर्ष ०७६/७७ लाई कानुन तर्जुमा तथा कार्यान्वयन वर्षको रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।	कानुन तर्जुमा पूर्व एवम् पश्चात सरोकारवालाहरू सँग छलफल, अन्तरक्रिया, पृष्ठपोषण	<p>निम्न कार्यविधिहरूमा एक एक पटक छलफल भएको ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • शान्ति पार्क निर्माण कार्यविधि, • इजलास निर्माण कार्यविधि • स्थानीयतह सँग सुरक्षा साझेदारी कार्यविधि, • द्वन्द्व प्रभावित परिवारलाई सहायता गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि,

५	"प्रदेश सरकारको पहिचान, निःशुल्क कानुनी जनसहायता अभियान" (आ.व. २०७६।०७७)	प्रदेश सरकारको पहिचान निःशुल्क जनसहायता अभियान	११६ ओटा स्थानीय तहमा (महानगरपालिका बाहेक) निःशुल्क कानुनी सहायताका लागि कानुनी सहजकर्ता छनोट, नियुक्ती र अभिमुखीकरण कार्य सम्पन्न भएको ।
६	सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्रासिका लागि भएका आन्दोलनहरूमा जीवन उत्सर्ग गर्ने सहिद, वेपत्ता परिवार एवम् घाइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा परिवारलाई द्वन्द्वको पीडा कम गर्न "द्वन्द्व पीडितका साथ प्रदेश सरकार" भन्ने नाराका साथ द्वन्द्वपीडित परिवारहरूका लागि शिक्षा, स्वास्थ्य, सीप अभिवृद्धि र रोजगारी लगायतका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।	द्वन्द्व पीडित तथा विस्तापित परिवारका लागि सहायता लगायतका कार्यक्रम	स्थानीय तह मार्फत सञ्चालन भइरहेको ।
७	राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि नेपाली जनताले गरेको त्याग र बलिदानको सम्मा गर्न, द्वन्द्वको घाउ बिसार्उन र दिगो शान्ति कायम गर्न मद्दत पुग्ने गरी प्रदेश र स्थानीय तहको साझेदारीमा सम्बत् २०७९ सम्ममा द्वन्द्व प्रभावको प्रकृति अनुसार सबै स्थानीय तहमा शान्ति पार्क स्मारक, शहीद तथा वेपत्ता प्रतिष्ठान शान्ति संग्राहलय जस्ता शान्ति स्मारक पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।	शान्ति पार्क निर्माण	शान्ति पार्क निर्माण कार्यविधि, २०७६ निर्माण भई स्थानीय तहसँगको साझेदारीमा सञ्चालन भइरहेको ।

- बाढि, पहिरो र चट्याङ्गमा परि मृत्यू भएका २६ जना मृतकका नजिकका हकदारलाई रु. १,००,०००/- (रु. एक लाख मात्र) का दरले रहात वितरण भएको ।
- १९ ओटा स्थानीय तहसँगको साझेदारीमा न्यायीक समितिको इजलास निर्माण सुरु ।
प्रदेश विपद व्यवस्थापन नीति तथा रणनीतिक कार्ययोजना तर्जुमा भई स्विकृतिको प्रकृत्यामा रहेको ।

पाँच करोड भन्दा माथिका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको विवरण

- प्रहरी चौकी भवन निर्माण- रु.८२,६५,००,०००/-
- शान्ति पार्क निर्माण- रु.१०,००,००,०००/-

मन्त्रालय अन्तर्गतका दरबन्दी विवरण

क्र. स.	पद	सेवा	समूह	श्रेणी/तह	दरबन्दी संख्या	रिक्त	कैफियत
१	प्रदेश सचिव	प्रशासन		रा.प.प्रथम	१		
२	उप सचिव	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.द्वितीय	२	२	
३	उप सचिव	न्याय	कानून	रा.प.द्वितीय	१		
४	शाखा अधिकृत	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.तृतीय	६	१	
५	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	रा.प.तृतीय	१		
६	कानून अधिकृत	न्याय	कानून	रा.प.तृतीय	२		
७	नायब सुब्बा	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. प्रथम	९	२	
८	कम्प्युटर अपरेटर	विविध	-	रा.प.अनं. प्रथम	४	१	
९	सह लेखापाल	प्रशासन	लेखा	रा.प.अनं. द्वितीय	१		
१०	खरिदार	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं. द्वितीय	१		
११	हलुका सवारी चालक				४	१	
१२	कार्यालय सहयोगी				६	२	
				जम्मा	३८	९	
अधिकृत छैठौं १ फाजिल कामकाजमा, स.क.अ.१ फाजिलमा कार्यरत, ना.सु.१ निलम्बन							

मातहत कार्यालयको विवरण
सञ्चार रजिष्ट्रारको कार्यालय
कार्यक्रमहरूको विवरण:-

क्र.सं.	प्रमुखनीति	कार्यक्रम	उपलब्धी
		आ.व.०७५/०७६	
१	सञ्चार क्षेत्र तथा सञ्चारकर्मीहरूको क्षमता विकास र	CMIS सफ्टवेयर निर्माण	प्रेस प्रतिनिधि परिचय पत्र हालसम्म ८५ परिचयपत्र वितरण ।
२	सञ्चार क्षेत्रको अवस्था, अध्ययन तथा विश्लेषण	प्रदेश सञ्चारमा सञ्चार माध्यम व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ तर्जुमा	ऐन कार्यान्वयनमा सहजता ।
		आ.व.०७६/०७७	
३		श्रमजिवी पत्रकार ऐन कार्यान्वयन, अवस्था र चुनौती विषयक गोष्ठी	चितवन, दोलखा, रामेछाप, सिन्धुपाल्चोक जिल्लामा सम्पन्न ।
४		पत्रकारितामा नविनतम प्रविधिको प्रयोग बारे तालिम (मल्टिमिडिया र मोबाइल जर्नालिज्म)	धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक र धादिङमा सम्पन्न ।
५		विषयगत पत्रकारिता लेखन तथा प्रसारणवृत्ति कार्यक्रम	सूचना प्रकाशन भइ हाल आवेदन संकलन भइरहेको ।
६		पत्रकारिता र सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमा शोधपत्र तयारीका लागि शोधवृत्ति कार्यक्रम	कार्यविधि स्वीकृतिका लागि मन्त्रालय पठाइएको ।
७		विपद तथा जोखिम पत्रकारिता सहयोग कार्यक्रम- उद्धारका रिपोर्टिङका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू वितरण	कार्यविधि स्वीकृतिका लागि मन्त्रालय पठाइएको ।
८		अनलाईन पत्रकारिताका सम्भावना र चुनौती विषयक गोष्ठी	काठमाण्डौ जिल्लामा सम्पन्न ।

कार्यालयको दरबन्दी विवरण

क्र. सं.	पद	श्रेणी/तह	सेवा	समूह	दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	निर्देशक	अधिकृत नवौं	प्रशासन		१	-	१	
२	अधिकृत सातौं	अधिकृत सातौं	प्रशासन		१	१	-	मन्त्रालयबाट काज
३	इलेक्ट्रोनिक इन्जिनियर (अधिकृत छैटौं)	अधिकृत छैटौं	इन्जिनियर		१	१	-	करार नियुक्ति
४	सहायक स्तर	सहायक स्तर पाँचौं	प्रशासन		२	२	-	मन्त्रालयबाट अधिकृत छैटौं -२ काजमा
५	सहायक स्तर	सहायक स्तर पाँचौं	लेखा		१	१	-	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट जिम्मेवारी तोकिएको
६	कम्प्युटर अपरेटर	सहायक स्तर पाँचौं	विविध		१	१	-	मन्त्रालयबाट सहायक स्तर चौथो तह-१ काजमा
७	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	श्रेणीविहिन		२	१	१	
८	का.स.	श्रेणीविहिन	श्रेणीविहिन		२	२	-	
जम्मा					११	९	२	

५.३ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

कार्यान्वयन र नियमन आर्थिक अवस्थाको विश्लेषण, प्रदेशस्तरको आर्थिक स्रोतको बाँडफाँड, लगानी प्रक्षेपण र वित्तीय व्यवस्थापन साथै प्रदेश राजश्व सम्बन्धी नीति तथा कानूनको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन गर्ने कार्यहरू आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको दायित्व भित्र पर्दछ। प्रदेशको आर्थिक स्थायित्व सम्बन्धी नीति तर्जुमा र नियमन, प्रदेश विनियोजन ऐन तथा प्रदेशको बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक अनुशासन, प्रदेशको सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन तथा प्रदेश स्तरीय अर्थ, योजना, बजेट, वित्तीय संस्थाहरू सञ्चालन, व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले गर्दै आएको छ।

❖ यस मन्त्रालयको कार्य जिम्मेवारी

मन्त्रालयले आर्थिक अवस्थाको विश्लेषण गरी आर्थिक नीतिको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, प्रदेशको आर्थिक स्रोतको बाँडफाँड, लगानी प्रक्षेपण र वित्तीय व्यवस्थापन तथा प्रदेश राजश्व सम्बन्धी नीति तथा कानूनको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन गर्ने दायित्व बोकेको छ। प्रदेशको आर्थिक स्थायित्व र मूल्य स्थिरता सम्बन्धी नीति तर्जुमा र नियमन गरी प्रदेश विनियोजन ऐन तथा प्रदेशको बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, नियमन र आर्थिक अनुशासन, प्रदेश सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन, प्रदेशस्तरीय अर्थ, योजना, बजेट, वित्तीय संस्थाहरू सञ्चालन व्यवस्थापन लगायतका मूलभूत कार्यहरू आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले गर्दछ। प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ अनुसार यस मन्त्रालयको मुख्य कार्य जिम्मेवारी देहाय बमोजिम रहेका छन्:-

- प्रदेशको आर्थिक अवस्थाको विश्लेषण तथा आर्थिक नीतिको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेशस्तरमा आर्थिक स्रोतको बाँडफाँड, लगानी प्रक्षेपण र वित्तीय व्यवस्थापन,
- प्रदेशस्तरमा आर्थिक स्थायित्व र मूल्यस्थिरता सम्बन्धी नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- सङ्घको स्वीकृतिमा वैदेशिक सहयोग, वैदेशिक ऋण र अनुदान प्राप्ति, उपयोग, लेखाङ्कन र प्रतिवेदन

- प्रदेशस्थित सरकारी सम्पत्तिको एकीकृत विवरण र सरकारी बाँकी रकमको लगत तथा असुल उपरका कार्यहरू
- प्रदेशस्तरीय विकास नीति, प्राथमिकता, आवधिक तथा क्षेत्रगत योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- राष्ट्रिय तथा अन्तर प्रदेश विकास आयोजनाको समन्वय र सशर्त अनुदानको सदुपयोग
- प्रदेश राजश्वसम्बन्धी नीति तथा कानूनको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेश सार्वजनिक खर्चसम्बन्धी नीतिको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा स्थानीय तहअनुदान
- सङ्घीय नीति अनुरूप सह-वित्तीयकरण
- प्रदेश आर्थिक कार्यविधि सम्बन्धी नीति तथा कानूनको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेश विनियोजन ऐन तथा प्रदेशको बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, नियमन र आर्थिक अनुशासन
- प्रदेश सञ्चित कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र प्रदेश लेखा नियन्त्रण एवम् व्यवस्थापन
- प्रदेश पूरक अनुमान तथा पेशकी खर्च र प्रदेश आकस्मिक कोष सम्बन्धी
- प्रदेश सरकारी लगानी र लाभांशको लेखा व्यवस्थापन
- प्रदेशगत विनियोजन, राजश्व, धरौटी, कार्यसञ्चालन कोष र अन्य सरकारी कोष तथा सम्पत्तिको एकीकृत विवरण र लेखा परीक्षण
- घरजग्गा रजिस्ट्रेसन शुल्क, कृषि आयमा कर, सेवा शुल्क, दस्तुर र दण्ड जरिवाना सङ्कलन, बाँडफाँड र उपयोगसम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- सङ्घीय कानून अनुसार प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी र शुल्क सङ्कलन, नियमन र हस्तान्तरण
- राजश्व चुहावट नियन्त्रणसम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा

मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन

- सङ्घसँगको अन्तरसरकारी वित्तीय सम्पर्क, सम्बन्ध र सहकार्य
- तथ्याङ्क, सूचना प्रणाली तथा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड एवम् योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा सङ्घ र स्थानीय तहसँग सहयोग, समन्वय र सहकार्य
- बिमा र बिमा व्यवसायको सञ्चालन, व्यवस्थापन, प्रवर्द्धन तथा विस्तार र नियमन
- प्रदेश स्तरका सार्वजनिक संस्थान, वित्तीय संस्था, समिति, प्रतिष्ठान तथा कम्पनी आदिको सञ्चालन, व्यवस्थापन, सुधार र नियमन
- आर्थिक विकासमा निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रसँगको समन्वय र सहकार्य ।

➤ यस मन्त्रालयबाट गरिएका महत्वपूर्ण कार्यहरू

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार स्थानीय तहले उठाउने र प्रकृया दर प्रदेशले तोक्ने र प्राकृतिक स्रोतमा उठेको रकम बाँडफाँडको रूपमा आउने व्यवस्था भएकोले सो अनुसार विद्यमान सङ्घीय कानुनको आधारमा राजश्व उठाउने पहल भएको छ ।
- आ.व.०७६/०७७ मा गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधारको विकास, गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत सामाजिक क्षेत्रको विकास, कृषिमा आधुनिकीकरण, यान्त्रिकीकरण र औद्योगिकीकरण वन र वातावरण संरक्षण, सम्पदामैत्री पर्यटन प्रवर्द्धन र विकास, शान्ति सुरक्षा, पर्यटन प्रवर्द्धन र विकासमा लगानी गर्ने यस मन्त्रालयको नीति रहेको छ ।
- प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगबाट आगामी दिनमा स्थानीय तहहरूलाई राजश्व बाँडफाँड एवम् वित्तीय समानीकरण अनुदानलाई वस्तुपरक बनाउने व्यवस्था मिलाईएको छ । संवैधानिक प्रावधान बमोजिम कानुनी प्रकृयालाई अगाडि बढाइएको छ ।
- प्रदेश सरकारले तय गरेका विकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक मापदण्ड तयारी गर्ने कार्य भएको छ ।

- प्रदेश सरकारको लागि अत्यावश्यक ऐन, कानून, नियमावली, निर्देशिका एवम् मापदण्डको व्यवस्थापन गर्ने कार्य अगाडि बढाईएको छ ।
- प्रशासनिक समस्याहरूको बाबजुद प्रदेश सरकारले प्रदेशका जनताको सदिक्षा चाहनालाई अगाडि बढाउन संस्थागत संरचना, सेवा प्रवाहमा सहजता जस्ता विषयहरूलाई अगाडि बढाईएको छ ।
- प्रदेश सरकारको कार्यक्षेत्र भित्र परेका, प्रदेशको आर्थिक व्यवस्थापन प्रणालीलाई चुस्त र दुरुस्त बनाउन, उपलब्ध स्रोतको मितव्ययी उपयोग, प्रदेशका गौरवका योजनाहरू लक्षित कार्यक्रमलाई स्रोतको कमी हुन नदिने व्यवस्था मिलाउने कार्यमा प्रदेश अन्तर्गतका निकायहरूलाई, स्थानीय तहहरूलाई आवश्यक स्रोतसाधनको व्यवस्थापन गर्ने प्रदेशको क्षेत्राधिकार भित्र रहेका विषयमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई अगाडि बढाईएको छ ।
- खर्च प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्ने निम्न कार्यहरू भइरहेको
 - प्रदेश एकीकृत अनुदान व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६
 - प्रदेश सार्वजनिक, निजी, सहकारी ऐन, २०७६ तयार भएको र सो अनुसार नियमावली
 - प्रदेश बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, मध्यकालीन खर्च संरचना (MTEF) निर्माण, कार्यविधि, प्रदेश अनुगमन मूल्याङ्कन कार्यविधि
 - प्रादेशिक भ्रमण खर्च नियमावली र प्रदेश सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड ।
- बजेट वस्तुपरक बनाउन योजना छनोटमा मन्त्रालयहरूलाई बढी जिम्मेवार बनाउने, स्रोतान्तर र रकमान्तर प्रकृत्यालाई औचित्यको आधारमा कानुनी दायरा भित्र रहेर स्रोतको प्रभावकारी सदुपयोग हुने एवम् खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने कार्य जारीरहेको छ ।
- राजश्व, विनियोजित बजेट खर्चको अवस्थाको विषयमा मन्त्रालय बाट कार्यतालिका बनाई अनुगमन गर्ने प्रणाली विकास गरिएको छ । बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना तयार गरी पुस्तक छपाई वितरण गरिएको ।

- संविधानको अनुसूचीमा भएका व्यवस्था अनुसार सवारी साधन कर, घरजग्गा रजिस्ट्रेसन दस्तुर, विज्ञापन कर, पर्यटन शुल्क, प्रभावकारी ढङ्गले उठाउने, कृषि आयमा लाग्ने गरेको निरन्तर अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाईएको छ । राजश्व उठनी प्रकृत्यालाई पारदर्शी, सामयिक बनाउन, राजश्व छली एवम् अनियमितता हुन नदिने व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- कृषि आयमा लाग्ने कर प्रदेशले आवश्यक ठानेका कर लगाउने व्यवस्था रहेकोले सो अनुसार सम्भाव्यता अध्ययन हुने क्रममा छ ।

➤ हालसम्म बनेका ऐन तथा नियमावलीहरु

- प्रदेश आकस्मिक कोष ऐन, २०७४
- प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४
- कर तथा गैरकर राजश्व सम्बन्धी ऐन, २०७५
- प्रदेश सार्वजनिक खरिद ऐन, २०७५
- प्रदेश वित्तीय हस्तान्तरण ऐन, २०७५
- प्रदेश कार्य सञ्चालन कोष ऐन, २०७५
- विनियोजन ऐन, २०७५/७६
- प्रदेश आर्थिक ऐन, २०७५/७६
- विनियोजन ऐन, २०७६/७७
- प्रदेश आर्थिक ऐन, २०७६/७७
- प्रदेश सार्वजनिक, निजी, सहकारी साझेदारी ऐन, २०७६
- प्रदेश आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०७६

➤ हालसम्म बनेका कार्यविधि

- प्रदेश सञ्चित कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७४
- सरकारी सवारी साधन खरिद सम्बन्धी मापदण्ड, २०७४
- प्रदेश विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- प्रदेश समपुरक अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- प्रदेश एकीकृत अनुदान ब्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६

राजस्व प्रणाली

बागमती प्रदेश सरकारको राजश्व सङ्कलनका स्रोतहरू घरजग्गा रजिस्ट्रेसन शुल्क, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन कर, विज्ञापन कर, कृषि आयमा कर, पर्यटन शुल्क, सेवा शुल्क, दण्ड जरिवाना रहेका छन्। सवारी साधन कर प्रदेश सरकारले सङ्कलन गरी प्रदेश र स्थानीयतहको रकम बाँडफाँड गर्न प्रदेश विभाज्य कोषमा राख्ने व्यवस्था रहेको छ। विभाज्य कोषमा जम्मा भएको सवारी साधन कर रकमको साठी प्रतिसत प्रदेश सञ्चित कोषमा र चालिस प्रतिसत रकम स्थानीय सञ्चित कोषमा र घरजग्गा रजिस्ट्रेसन शुल्क चालिस प्रतिसत प्रदेश सञ्चित कोषमा र साठी प्रतिसत रकम सम्बन्धित स्थानीय तहहरूको सञ्चित कोषमा दाखिला गर्ने व्यवस्था रहेको छ। सवारी साधन कर बाहेकका अन्य राजश्वहरू स्थानीय तहहरूले सङ्कलन गरी निर्धारित अवधि पछि सङ्कलित रकमको चालिस प्रतिसत प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरी बाँकी रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले आफ्नो सञ्चित कोषमा जम्मा गर्ने प्रावधान रहेको छ।

विनियोजन प्रणाली

प्रदेश सरकार र मातहतका निकायलाई प्रदेश सञ्चित कोषबाट बजेट निकासी दिने एवम् अन्य वित्त व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्न आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय अन्तर्गत रहने गरी प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको स्थापना भएको छ। कार्यालयबाट वेबमा आधारित एकल खाता कोष प्रणाली मार्फत् निकासी सम्बन्धी कार्य भइरहेको छ। विनियोजन, राजश्व, धरौटी तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने बैदेशिक अनुदान र ऋण सहायता तथा लगानीको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य गर्ने तथा सो को आन्तरिक लेखा परिक्षण समेतको यसै कार्यालयको क्षेत्राधिकार भित्र पर्दछ।

कार्यालयले आर्थिक प्रशासन सम्बन्धमा आवश्यकतानुसार महालेखा

नियन्त्रक कार्यालयसँगको समन्वयमा यस कार्यालयले प्रदेश सञ्चित कोषको लेखा अद्यावधिक रूपमा राख्ने तथा सो को वार्षिक वित्तीय विवरण तयार गर्ने कार्य गर्नुका साथै प्रदेश भित्रका सबै सरकारी कारोबारको एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गरी महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा पेश गर्ने कार्य गर्दछ। यसै गरी आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्रका कार्यालयहरूको सङ्घीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त भएको अनुदान, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम, आन्तरिक आय तथा ऋण र अनुदान समेतको विवरण र आफ्नो क्षेत्र भित्रका स्थानीय तहको आर्थिक कारोबारको छुट्टाछुट्टै र एकीकृत विवरण तयार गरी आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पठाउने कार्य समेत यस कार्यालयको जिम्मेवारी भित्र पर्दछ। लेखा राख्ने प्रयोजनका लागि लेखा ढाँचा महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट स्वीकृत गराई प्रयोगमा ल्याउने, आर्थिक नियमको परिपालना सम्बन्धमा आवश्यकतानुसार कार्यालयको निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिने। आर्थिक प्रशासन सम्बन्धमा उठेका विवादहरूमा राय दिई समाधान गर्ने जस्ता कार्यहरू यस कार्यालयको कार्यक्षेत्र भित्र रहेको छ।

अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण सम्बन्धी

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ४ मा भएको अनुदान व्यवस्था बमोजिम बागमती प्रदेश सरकारले प्रदेश अन्तर्गतका महानगर, उपमहानगर, नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका लागि वित्तीय समानीकरण, सशर्त अनुदान, विशेष अनुदान र सम्पूरक अनुदान गरी चारै प्रकारको अनुदानको व्यवस्था गरेको छ। आ.व. २०७६/७७ का लागि गरिएको बजेट विनियोजनमा स्थानीय तहमा हस्तान्तरणको लागि अनुदान रकमको विवरण निम्नानुसार रहेको छ :-

वित्तीय समानीकरण अनुदान

वित्तीय समानीकरण अनुदान राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगले दिएको सुत्रमा आधारित रहेर प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तहहरूमा गरी कुल एक अर्ब पच्चिस करोड छुट्याइएको छ। सो रकम स्थानीय तहहरूले आफ्नो जुनसुकै कार्यमा उपयोग गर्न पाउनेछन्।

सशर्त अनुदान

प्रदेश भित्रका स्थानीय तहहरूलाई सशर्त अनुदान तर्फ रु एक अर्ब ८३ करोड ८१ लाख ५६ हजार विनियोजन गरिएको छ।

विशेष अनुदान

विशेष अनुदान अन्तर्गत विभिन्न स्थानीय तहहरूलाई चालीस करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ।

समपुरक अनुदान

समपुरक अनुदान अन्तर्गत विभिन्न स्थानीय तहहरूलाई दुई अर्ब चालीस करोड रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ।

विनियोजित बजेट तथा कार्यान्वयनका क्षेत्रहरू

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ का लागि प्रदेश सरकारले ४७ अर्ब ६० करोड ७८ लाख ८६ हजार विनियोजन गरेको छ जसमध्ये चालु खर्च तर्फ रु.२४ अर्ब ४६ करोड ७९ लाख ९० हजार अर्थात ५१ प्रतिसत, पूँजीगत तर्फ रु.२२ अर्ब ८३ करोड ९८ लाख ९६ हजार अर्थात ४८ प्रतिसत र वित्तीय व्यवस्था तर्फ ३० करोड अर्थात १ प्रतिसत विनियोजन भएको छ।

बजेटमा भौतिक पूर्वाधार विकास, पर्यटन, खानेपानी, सिचाइ, स्वास्थ्य, शिक्षा, नदी नियन्त्रण, वन तथा वातावरण संरक्षण, सङ्घीयता कार्यान्वयन र सुशासनलाई प्राथमिकता दिइएको छ।

बजेटको स्रोत

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा भएको कुल विनियोजनको रकम मध्ये आन्तरिक स्रोतबाट रु१५ अर्ब ४९ करोड ४९ लाख, सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने विभिन्न अनुदानबाट रु.२५ अर्ब ३६ करोड १३ लाख, आ.व. २०७५/७६ को विनियोजनबाट बचत हुने नगद मौज्दात रु. ६ अर्ब ७५ करोड १६ लाख ८६ हजार सङ्कलन हुने अनुमान गरिएको छ।

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, बागमती प्रदेशको दरबन्दी विवरण

क्र. स.	पद	सेवा	समुह	साविकको पद/ तह/श्रेणी	हालको तह	दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्ति	कैफियत
१	सचिव	प्रशासन		रा.प. प्रथम		१	१		
२	उप सचिव	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प. द्वितीय		२	१	१	
३	उप सचिव	प्रशासन	राजश्व	रा.प. द्वितीय		२	२		
४	शाखा अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प. तृतीय	अधिकृत सातौं/आठौं	६	६		
५	राजश्व अधिकृत	प्रशासन	राजश्व	रा.प. तृतीय	अधिकृत सातौं/आठौं	६	२	४	
६	लेखा अधिकृत	प्रशासन	लेखा	रा.प. तृतीय	लेखा अधिकृत सातौं/आठौं	१	१		
७	कानून अधिकृत	न्याय	कानून	रा.प. तृतीय	कानून अधिकृत	१	१		
८	कम्प्युटर अधिकृत	विविध		रा.प. तृतीय	अधिकृत सातौं/आठौं	१	१		
९	नायव सुब्बा	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प.अनं. प्रथम	सहायकस्तर पाचौं/अधिकृत छैठौं	३	३		
१०	नायव सुब्बा	प्रशासन	राजश्व	रा.प.अनं. प्रथम	सहायकस्तर पाचौं/अधिकृत छैठौं	६	२	४	
११	कम्प्युटर अपरेटर	विविध		रा.प.अनं. प्रथम	सहायकस्तर पाचौं	३	२	१	
१२	खरिदार	प्रशासन	सा.प्र.	रा.प.अनं. द्वितीय	सहायकस्तर चौथौं/पाचौं	२	२		
१३	सहलेखापाल	प्रशासन	लेखा	रा.प.अनं. द्वितीय	सहायकस्तर चौथौं/पाचौं	१	१		
१४	हलुका सवारी चालक	इन्जिनियरिङ	मेकानिकल		श्रेणीविहिन	४	३	१	
१५	कार्यलय सहयोगी	प्रशासन			श्रेणीविहिन	५	५		
					जम्मा	४४	३३	११	

प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको विद्यमान स्वीकृत दरवन्दी विवरण

सि. नं.	पद	सेवा/समूह/ उपसमूह	श्रेणी/तह	दरवन्दी संख्या	कैफियत
१	प्रदेश लेखा नियन्त्रक	प्रशासन/ लेखा	अधिकृत स्तर नवौं/दशौं	१	
२	लेखा अधिकृत	प्रशासन/ लेखा	अधिकृत स्तर सातौं/आठौं	४	
३	लेखापाल	प्रशासन/ लेखा	सहायक स्तर पाँचौं/अधिकृत स्तर छैठौं	४	
४	कम्प्युटर अपरेटर	विविध	सहायक स्तर पाँचौं/अधिकृत स्तर छैठौं	१	
५	सहायक लेखापाल	प्रशासन/ लेखा	सहायक स्तर चौथो/पाँचौं	४	
६	हलुका सवारी चालक	प्रशासन/सामान्य प्रशासन	श्रेणी विहिन	२	
७	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन/सामान्य प्रशासन	श्रेणी विहिन	४	
जम्मा दरवन्दी				२०	

५.४ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

प्रदेश सरकारका मन्त्रालयहरूमध्ये उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय पनि एक हो । यस मन्त्रालयले प्रदेशस्तरमा विशेष गरी उद्योग, वाणिज्य, पर्यटन, वन तथा वातावरण क्षेत्रको नीतिगत व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दछ । सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागिताद्वारा दिगो एवम् बृहत् आधार सहितको औद्योगिक विकास मार्फत रोजगारी सिर्जना गरी गरिबी न्यूनीकरण गर्नमा उद्योग क्षेत्रको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । त्यसैगरी जनसहभागितामूलक वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट स्थानीय आर्थिक-सामाजिक विकास तथा स्थानीय नेतृत्व विकासमा वन क्षेत्रको प्रत्यक्ष योगदान रहेको हुँदा उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण क्षेत्र प्रदेशको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रको रूपमा रहन गएको छ । त्यसैगरी वाणिज्य क्षेत्रको विकास, वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र उत्पादित वस्तु तथा सेवाको निर्यातबाट आर्थिक वृद्धिमा नीतिगत सहयोग पुऱ्याउनु यस मन्त्रालयको कार्य जिम्मेवारी रहेको छ । पर्यटकीय गन्तव्यहरूको विविधीकरण गर्दै नयाँ पर्यटकीय स्थल र उपजहरूको पहिचान, विकास तथा पर्यटकीय पूर्वाधारहरूको विकास गरी पर्यटन उद्योगलाई राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको एक प्रमुख आधारको रूपमा विकास गर्न मन्त्रालयले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ ।

मन्त्रालयको जिम्मेवारी (कार्य विभाजन नियमावली अनुसार) मन्त्रालयको कार्य जिम्मेवारीहरू

- व्यापार/वाणिज्य र बजार प्रतिस्पर्धा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् नियमन र सिन्डिकेट तथा कार्टेलिङ नियन्त्रण
- प्रादेशिक व्यापार सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण, प्रवर्द्धन, सहजीकरण, बजार अनुगमन, समन्वय, तथ्याङ्क प्रणाली, बौद्धिक सम्पत्ति संरक्षण, अध्ययन तथा अनुसन्धान र नियमन
- ढुवानी/परिवहन प्रणाली तथा कार्गो व्यवस्थापन
- नेपाल सरकारको सहमतिमा आर्थिक तथा औद्योगिक विषयका करारजन्य सम्झौता
- व्यापारिक फर्महरूको दर्ता, नविकरण, खारेजी र नियमन
- खानी तथा खनीज पदार्थको अन्वेषण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति,

कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र नियमन एवम्
पूर्वाधार विकास, अनुसन्धान, सर्वेक्षण, लगत सङ्कलन, अभिलेखाङ्कन,
अन्वेषण, उत्खनन, प्रादेशिक प्रयोगशालाको स्थापना तथा
सञ्चालन र सङ्घसंग समन्वय

- भौगर्भिक अध्ययन तथा अनुसन्धान र नक्सा सम्बन्धी
- कलकारखाना र औद्योगिकीकरण सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड
र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- उद्योग दर्ता, अनुमति, नवीकरण एवम् खारेजी र औद्योगिक विकास
तथा औद्योगिक व्यवसायको प्रवर्धन र नियमन
- प्रदेशस्तरको उद्योग क्षेत्रको भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी
योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा औद्योगिक क्षेत्र र विशेष आर्थिक
क्षेत्रको स्थापना, सञ्चालन र विस्तार
- औद्योगिक वस्तुको निर्यात प्रवर्द्धन
- सार्वजनिक सेवा, अत्यावश्यक सेवा र वस्तु आपूर्ति सम्बन्धी नीति,
कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- उपभोक्ता हक अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन, उपभोक्ता जागरण
कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन
- मूल्य र कालोबजारी तथा कृत्रिम अभाव नियन्त्रण एवम् नियमन
- सङ्घीय मापदण्ड अनुसार स्ट्याण्डर्ड वर्गीकरण, गुणस्तर परीक्षण
र नियमन
- उपभोक्ता अदालत गठन र सञ्चालन
- अत्यावश्यक वस्तुहरूको प्रादेशिक माग र आपूर्ति सम्बन्धी सूचना
सङ्कलन, विश्लेषण, प्रक्षेपण र आपूर्ति व्यवस्था, मौज्जातको
व्यवस्था र आपूर्तिमा अन्तरप्रादेशिक र स्थानीय तहबीच समन्वय
- लक्षित क्षेत्र र वर्गका लागि वस्तु र सेवामा प्रादेशिक अनुदान र
नियमन
- करार, साझेदारी र एजेन्सी सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन,
मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन
- करार, साझेदारी र एजेन्सी सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन,
मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन

- सङ्घसँगको समन्वयमा कम्पनी स्थापना सम्बन्धी नीति तथा कानुन तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, नियमन र कम्पनी प्रशासन
- दामासाहिमा परेका उद्योग, व्यवसायिक कम्पनी तथा फर्म व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति कानुन, मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेशस्तरमा हानिकारक पदार्थहरूको नियमन तथा व्यवस्थापन
- प्रदेशस्तरमा इन्धनको गुणस्तर अनुगमन
- सङ्घीय कानुन बमोजिम क्यासिनो तथा चिष्टा दर्ता, अनुमति र नियमन सम्बन्धी
- प्रदेशभित्रका उद्योगहरू र साना, मझौला, घरेलु तथा लघु उद्योगहरू स्थापना र प्रवर्द्धन सम्बन्धमा नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- औद्योगिक तथा व्यापार प्रदर्शनीको आयोजना तथा व्यवस्थापन
- उद्योगमा श्रममूलक प्रविधि र स्वदेशी श्रमिकको उपयोग
- स्वरोजगारका लागि उद्यमशीलता विकास, प्रशिक्षण, सहूलियत कर्जा र व्यवसाय प्रवर्द्धन सहायता
- प्रादेशिक पर्यटन विकासको नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना निर्माण, पूर्वाधार विकास, प्रवर्द्धन र नियमन
- पर्यटक प्रहरी समन्वय
- पर्यटकीय होटल, रिसोर्ट, लज, ट्राभल तथा ट्रेकिङ एजेन्सी, गाइड, न्याफिटड आदिको दर्ता, अनुमति, नवीकरण र नियमन
- प्रदेशस्तरमा वन क्षेत्रको नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- वन्यजन्तु र वन पैदावार ओसारपसार सम्बन्धी नियमन र अपराध नियन्त्रण
- वन, वनस्पति, वन्यजन्तु र जैविक विविधता सम्बन्धी प्रादेशिक सङ्ग्रहालय व्यवस्थापन
- प्रदेशस्तरमा संरक्षण क्षेत्र र चरन क्षेत्रको व्यवस्थापन
- हात्तीसार तथा चिडियाखानाको व्यवस्थापन
- जडिबुटी खेती प्रविधि प्रवर्द्धन, विस्तार तथा बजारीकरण सम्बन्धी नीति तथा कानुन तर्जुमा, तथा कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन

अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क सङ्कलन

- वन तथा वातावरण सम्बन्धी विषयमा प्राविधिक सूचना तथा सेवा प्रवाह
- वन अतिक्रमण तथा वन डढेलो नियन्त्रण तथा रोकथाम सम्बन्धी नीति, समन्वय र सहयोग
- प्रदेशस्तरका वनस्पति उद्यान तथा हर्वेरियमहरूको व्यवस्थापन र वनस्पति पहिचान तथा अभिलेखीकरण सम्बन्धी नीति र व्यवस्थापन
- प्रदेशस्तरमा जैविक विविधताको अध्ययन, अनुसन्धान, व्यवस्थापन, नियमन, संरक्षण एवम् लाभांश बाँडफाँड
- प्रदेशस्तरमा जलाधार संरक्षण तथा जलउपयोग नीति, प्रविधि विकास, व्यवस्थापन
- प्रदेशभिन्न भूस्खलन नियन्त्रण
- प्रदेशस्तरमा वातावरणीय संरक्षण तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रविधि विकास र व्यवस्थापन
- प्रदेशस्तरमा वातावरण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेशस्तरमा वातावरणीय सूचना प्रणालीको स्थापना
- प्रदेशस्तरमा वातावरणीय जोखिमका लागि तयारी तथा उद्धार
- प्रदेशस्तरमा वातावरणीय प्रयोगशालाको स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापन तथा वातावरण मैत्री शासकीय प्रबन्ध
- प्रदेशस्तरमा ठोस, वायु, तरल, जल, ध्वनि तथा विद्युतीय लगायत प्रदुषणको मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियन्त्रण
- प्रदेशस्तरमा न्यून कार्वनमुखी तथा वातावरणमैत्री विकास प्रक्रिया र हरित क्षेत्र प्रवर्द्धन
- प्रदेशस्तरमा वातावरणीय संरक्षण क्षेत्र तथा प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण र सम्बर्द्धन
- प्रदेशभिन्न वातावरणीय क्षेत्रको अध्ययन, अनुसन्धान, क्षमता अभिवृद्धि, वातावरणीय सुशासन तथा परीक्षण
- भूपरिधि क्षेत्र तथा वन क्षेत्रको पहिचान, वर्गीकरण, संरक्षण र व्यवस्थापन

- संरक्षण क्षेत्र पहिचान र व्यवस्थापकीय पद्धति निर्धारण
- अन्तरप्रदेशीय नदी उकास तथा सडक किनार वृक्षारोपण व्यवस्थापन
- वृक्षारोपणको लागि दिगो तथा गुणस्तरीय बीउ उत्पादन, बीउबगैँचा स्थापना र व्यवस्थापन
- प्रदेशभिन्न वृक्षारोपण तथा सम्भार सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेशभिन्न जडिबुटी तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी व्यवस्थापन
- वन्यजन्तु र चराचुरुङ्गी सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेशस्तरमा विज्ञान प्रविधिको विकास तथा विस्तार, सो सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र सर्वेक्षण र जनशक्ति विकास र उपयोग
- वैज्ञानिक अध्ययन अनुसन्धान एवम् विज्ञान र प्रविधिको आविष्कार, उन्नयन र विकास
- विज्ञान सङ्ग्राहालय र प्लानेटोरियमको स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापन
- खानेपानी, ध्वनि र हावाको गुणस्तर अनुगमन तथा लेखाजोखाको ढाँचा निर्माण एवम् गुणस्तरको मापदण्ड निर्धारण र कार्यान्वयन
- श्रमिक एवम् श्रमिकको सामाजिक सुरक्षा तथा ट्रेड युनियन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन
- श्रमशक्ति, श्रम बजार सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान र श्रमशक्ति योजना
- औद्योगिक विवाद समाधान, श्रम सम्बन्धमा सुधार र न्यायिक निरूपण
- रोजगार प्रवर्द्धन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- कार्यस्थल सुरक्षा, कारखाना निरीक्षण तथा नियमन

मन्त्रालयले तयार गरेका ऐन नियम तथा कार्यविधिहरू ऐन/नियम/कार्यविधि

क) प्रमाणिकरण भएका ऐन

- प्रदेश राष्ट्रिय वन ऐन, २०७६
- प्रदेश व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी ऐन, २०७६
- प्रदेश औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६

ख) मन्त्रीपरिषदमा पेश भएको

- प्रदेश वातावरण विधेयक

ग) मस्यौदा तयार भएका

- प्रदेश पर्यटन विधेयक, २०७६ (अर्थ मन्त्रालय तथा कानून मन्त्रालयमा सहमतिका लागि पठाइएको)
- प्रदेश पर्यटन परिषद विधेयक, २०७६ (अर्थ मन्त्रालय तथा कानून मन्त्रालयमा सहमतिका लागि पठाइएको)

घ) स्विकृत कार्यविधि तथा गठन आदेश

- नदीजन्य पदार्थ (संकलन र उपयोग) सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- प्रदेशस्तरीय संयुक्त बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७५
- प्रदेश व्यावसाय मञ्च गठन आदेश, २०७६
- प्रदेश स्तरीय नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० सञ्चालन तथा सहजिकरण कार्यविधि, २०७५
- प्रदेश स्तरीय नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० सञ्चालन तथा सहजिकरण कार्यविधि(पहिलो संसोधन), २०७६
- मेला महोत्सव संचालन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- सिपमूलक तालिम संचालन कार्यविधि, २०७६
- वन तथा वातावरण क्षेत्रको विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- उद्योग क्षेत्रको विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- पर्यटन क्षेत्रको विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- वन मुद्दाको अनुसन्धान, तहकिकात सम्बन्धी प्रदेश राजपत्रको सूचना २०७६
- नर्सरी ,वन/जडिवुटी/फलफुलको विरुवा उत्पादन तथा जडिवुटी खेती, विकास तथा विस्तार लागि व्यक्ति परामर्श सेवा प्राप्त गर्ने संवन्धि कार्यविधि, २०७६

मन्त्रालयसंग सम्बन्धित नीति, कार्यक्रम उपलब्धीहरू

क्र.सं.	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	हासिल भएको उपलब्धी उपलब्धी
१	औद्योगिक क्षेत्र, औद्योगिक करिडोर र औद्योगिक ग्रामको विकास गरी लगानी प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । औद्योगिक विकासका लागि भौतिक पूर्वाधार निर्माण र दक्ष जनशक्तिको उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।	उद्योग विकास कार्यक्रम उद्योग ग्राम विकास सिपमूलक तालिम	<ul style="list-style-type: none"> • उद्योग (सिमेन्ट, कृषि, वन जन्य आदि) को कच्चा पदार्थको प्रदेश भित्रको क्षेत्रमा आकलन सम्पन्न । • मकवानपुर, सिन्धुलीका लागि काष्ठ हस्तकला उद्यम संचालनको डी पी आर तयार । • प्रदेश सरकार, निजी तथा सहकारीको लगानीमा कागज उद्योग स्थापना अध्ययन सम्पन्न तथा DPR का लागि सम्झौता । • सुन्तला, जुनार, हलुवावेदको अन्तराष्ट्रिय स्तरको जुस उद्योग स्थापना अध्ययन सम्पन्न । • आलु प्रशोधन उद्योग स्थापना अध्ययन सम्पन्न । • २२ ओटा उद्योग क्षेत्रको विस्तृत परियोजना संभाव्यता अध्ययन सम्पन्न । • सिन्धुलीमा औद्योगिक क्षेत्रको स्थापनाका लागि मन्त्रीपरिषदबाट सहमति प्रदान तथा DPR तयारीको सम्झौता । • ३ ओटा उद्योग ग्रामको जग्गा पहिचान तथा जग्गा प्राप्ति प्रकृया अगाडि बढाइ DPR अध्ययन सम्झौता । • धादिङ्गको मासटार, काठमाण्डौको चन्द्रागिरी, काभ्रेको नमोबुद्ध, ललितपुर, सिन्धुली सहितका ८ जिल्लामा घरेलु उपज प्रदर्शनी केन्द्र स्थापनाका जग्गा पहिचान तथा DPR तयार । • ३ देखि ६ महिना सम्मका ११ ओटा सिपमूलक तालिमको संचालनका लागि सुचना प्रकाशन भई सहभागी छनौट ।

२	<p>उद्योग, कृषि, घरेलु कार्यालय तथा अन्य कलकरखाना तथा औद्योगिक प्रतिष्ठानमा काम गर्ने श्रमजिवीको कार्यस्थल सुरक्षित बनाउनका लागि व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा मापदण्ड लागु गरिनेछ ।</p> <p>"हामी सबै उद्यमी" भन्ने सोचका साथ वन तथा कृषिजन्य उद्योग एवम् हस्तकला तथा परम्परगत पेशागत उद्योगहरुको आधुनिकीकरण गर्न उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । "आयात प्रतिस्थापनको निकास, उद्योगको वैज्ञानिक विकास" भन्ने नाराका साथ आयात प्रतिस्थापन गर्ने वस्तु तथा सेवाको पहिचान गरी त्यस्ता वस्तु तथा सेवाको उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ । स्वच्छ प्रतिस्पर्धाको आधारमा सरल र सहजरूपमा व्यापार व्यवसाय गर्ने वातावरण सिर्जना गरिनेछ ।</p>		<ul style="list-style-type: none"> • उत्पादनमूलक उद्योग १३६१, पर्यटन उद्योग ९०५, सेवामूलक उद्योग ४५९९, कृषि तथा वनमा आधारित उद्योग ३७२० र अन्य उद्योग १७३ ओटा दर्ता भएको । • वार्षिक ६७३२७ जना रोजगारी श्रृजना • ३७१३६ जना उद्यमी श्रृजना • नविकरण गरिएका उद्योग ८१०७ ओटा • लागत खारेजी गरिएका उद्योग- ६५६ ओटा • प्राइभेट फर्म १४०७९, साझेदारी फर्म ७२८ ओटा दर्ता भएको । • ३६ अरब १० करोड ३० लाख एकाउन्त हजार पूँजी विस्तार भएको । • ४३५ जना युवाहरुको सहभागितामा युवा उद्यमी सम्मेलन सम्पन्न ।
---	---	--	---

३	<p>आगामि पाँच वर्ष भित्रमा संघिय सरकार र स्थानीय सरकारसँगको समन्वयमा काठमाण्डौको प्रदुषणलाई न्युनतम विन्दुमा पुर्याइनेछ ।</p>	<p>वातावरण संरक्षण कार्यक्रम</p>	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदुषण जाँच केन्द्र निर्माणको लागि आवश्यक जग्गा पहिचान तथा DPR • Valley भित्र प्रदुषण गर्ने उद्योग स्थानान्तरण अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएको । • काठमाण्डौमा वेस्ट वाटर ट्रिटमेन्ट प्लान्ट स्थापना सम्भाव्यता अध्ययन
४	<p>प्रदेशस्तरमा रोजगार प्रबर्द्धन केन्द्रको स्थापना गरी रोजगारी प्रबर्द्धनका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । विभिन्न विषयमा दक्ष जन शक्ति उत्पादन गर्ने श्रम सम्बन्धी मान्यतालाई सकारात्मक रूपमा विकास गरिने छ ।</p>	<p>आयमूलक सीप विकास कार्यक्रम</p>	<ul style="list-style-type: none"> • औद्योगिक जनशक्ती तयारीका लागि प्राविधिक संस्थान स्थापनाको लागि अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार भएको • आ.ब. ०७५/७६ मा ५१०५ जना(महिला- ३७३१ र पुरुष १३७४) नयाँ उद्यमी श्रृजना । • २८४४ जना पुराना उद्यमीको स्तरोन्नती • स्वरोजगारिका लागि उद्यमशिलता विकास कार्यक्रम ५०० जनालाई सञ्चालन गरिएको • १३ ओटा जिल्लामा गरीबी निवारणका लागि लघुउद्यम विकास ४४ ओटा सेवा प्रदायकको छनौट गरी गरीबका लागि लघु उद्यम कार्यक्रम संचालन • उद्यम वित्त रणनीतिक योजना तयारी ८ ओटा (स्थानीय तह) • ३ ओटा लघुवित्त सहकारी गठन

<p>५</p>	<p>प्रदेशलाई वन पैदावारमा आत्मनिर्भर बनाइने छ । नयाँ वन व्यवस्थापन पद्धतीका माध्यमबाट वन तथा जैविक विविधताको दिगो व्यवस्थापन र वन क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गरी रोजगारीका अवसर बृद्धि गरिनेछ । नरम काठको गुणस्तरमा बृद्धि गरी बहुउपयोग तुल्याईनेछ । वन क्षेत्रलाई उद्योग तथा पर्या-पर्यटनसँग आवद्ध गरिनेछ ।</p>	<p>सिल्मीकल्चरमा आधारित उत्पादनशिल वन व्यवस्थापन सहयोग कार्यक्रम</p> <p>गैह्रकाष्ठ तथा जडिबुटी संकलन तथा भण्डारण घर तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण</p> <p>सबै वैज्ञानिक वन लागु भएका वन समूहलाई power chain saw तथा फायर फाइटिङ औजार अनुदान,</p> <p>portable saw mill स्थापना र संचालन</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ४ ओटा नयाँ सामुदायिक वन समूह गठन गरी ८६.९८ हे. वन समुदायलाई हस्तान्तरण • सामुदायिक वनको कार्ययोजना पुनरावलोकन २५१ ओटा • १०२ ओटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमा वनको वैज्ञानिक व्यवस्थापन लागू भई १७९,१४ हेक्टर वनको व्यवस्थापन भएको । • ७ लाख त्रिसष्टी हजार ४२० ओटा जडिबुटी रोपण • १२७२ रोपनीमा व्यावसायिक जडिबुटी खेती संचालन • मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व भएको क्षेत्र माडीमा ५७२ रोपनी क्षेत्रमा लेमन ग्रास र सिट्रोनेला खेती गरी तेल प्रशोधन समेत भएको • फलफूलको विरुवा २२५३२ ओटा रोपण • १५ ओटा समूहलाई पावर चेन स हस्तान्तरण • २० ओटा समूहलाई फायर फाइटिङ औजार वितरण • १२ कि.मि. अग्नीरेखा निर्माण • सिन्धुपाल्चोक जिल्लामा घुम्ती (Portable)सः मिल स्थापना
	<p>"एक समूह, एक वन उद्यम" कार्यक्रम मार्फत जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावारको दिगो संरक्षण तथा सङ्कलन र व्यावसायिक खेतीको विकास तथा विस्तार गरी उद्यमशीलतासँग आवद्ध गरिनेछ ।</p>	<p>वन समूह विपन्न वर्ग र निजी क्षेत्रको साझेदारीमा वन पैदावारमा आधारित उद्यम संचालन</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ५९ ओटा वन पैदावारमा आधारित उद्यम संचालन भएको । • ५८.६२ हेक्टर अतिक्रमण भएको सरकारी वन क्षेत्र अतिक्रमण हटाई वृक्षारोपण । नयाँ अतिक्रमण नभएको । • नेपाल सरकार मार्फत प्रदेशमा कूल २३३० हेक्टर वन क्षेत्र अन्य प्रयोजनका लागि उपलब्ध रहेको • वन अपराधमा संलग्न २७९ जनालाई वन अभियोजन पत्र दायर १५२ ओटा मुद्दा दायर

६	<p>काष्ठजन्य वन पैदावारको बिक्री वितरण एवं आपूर्तिका लागि वन पैदावार तथा जडीबुटीको विकास र विस्तार गर्न आवश्यक संरचनाको विकास गरिनेछ। कमसल जातका काठको गुणस्तर वृद्धि गरी प्रयोगमा ल्याइनेछ ।</p>	<p>वन पैदावारमा प्रदेशलाई आत्मनिर्भर बनाउने ।</p> <p>सामुदायिक तथा निजी काष्ठ सिजनिङ तथा ट्रिटमेन्ट एवं प्रशोधन केन्द्र अध्ययन तथा स्थापना</p>	<ul style="list-style-type: none"> • राष्ट्रिय वन क्षेत्रबाट ७ लाख ६७ हजार ७ सय ४२ घनफिट तथा निजी वन क्षेत्रबाट १२ लाख ४० हजार १०६ घनफिट गरी कुल २० लाख ७ हजार ८४८ घनफिट काठ बजारमा खपत भएको । • राष्ट्रिय वन क्षेत्रबाट १२७९ निजी वन क्षेत्रबाट १६३२ गरी जम्मा २९११ चट्टा दाउरा उत्पादन विक्रि । • काभ्रेपलाञ्चोक र सिन्धुपाल्चोक जिल्लामा काष्ठ सिजनिङ तथा ट्रिटमेन्ट एवं प्रशोधन केन्द्र स्थापनाको लागि २ ओटा अध्ययन सम्पन्न ।
७	<p>जहाँ वन त्यहाँ व्यवस्थापन, जहाँ वाँझो त्यहाँ वृक्षारोपण नीति अवलम्बन लिई कृषि वन, निजी वन तथा शहरी वनको विकास तथा विस्तार गरिनेछ । वनबाट काष्ठजन्य वस्तु निकाल्न सहज व्यवस्था गरिनेछ । वनलाई व्यवसायीकरण गरिनेछ र वन भित्र जडीबुटी तथा फलफूल खेति गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । गरिबमुखी कबुलियती वन र पर्यापर्यटनका लागि सरकारी, सामुदायिक तथा अन्य वन क्षेत्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।</p>	<p>काष्ठ तथा गैहकाष्ठ/जडिबुटीको विरुवा उत्पादन,</p> <p>गरिबका लागि कबुलियती वन कार्यक्रम</p> <p>निजी तथा शहरी वन प्रवर्द्धन तथा विस्तार कार्यक्रम</p>	<ul style="list-style-type: none"> • वन विरुवा उत्पादन १६ लाख ७० हजार १५३ ओटा उत्पादन । • ३२९.९६ हेक्टरमा वृक्षारोपण • १३ ओटा नर्सरी निर्माण • २ ओटा हाइटेक नर्सरीको DPR तयारी • ८ ओटा वृक्षारोपण योजना तयार • ७ ओटा जडबुटी विकास तथा विस्तारका लागि पकेट क्षेत्र पहिचान • ५३४ ओटा गरिबको लागि कबुलियती वन नविकरण, • ३० ओटा कबुलियती वन समूहगठन भई गरीब किसान समुदायलाई हस्तान्तरण भएको । • १० जना रेञ्जर, १० जना सुपरभाइजर, १० जना ग्रामिण वित्त सहायक र ४० जना सहजकर्ताबाट वाट गरीबमुखी कबुलियतीवनमा कार्य सहजिकरण गरीएको । • २४ ओटा सामुदायिक वन पर्यापर्यटन कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । • १२ कि.मी. क्षेत्रमा नदि किनार तथा सडक किनारामा ५३४४ ओटा शहरी/सौन्दर्यात्मक विरुवा रोपण

८	<p>स्वच्छ वातावरण अभियान अन्तरगत स्वच्छ वातावरण, सफा प्रदेश निर्माण, जलवायु परिवर्तन प्रभाव न्युनिकरण, जलाधार पुनरुत्थान, सार्वजनिक क्षेत्र सरसफाई, हरियाली शहर तथा सडक, प्रदुषण नियन्त्रण र नदीहरुको बहाव सन्तुलन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।</p>	<p>जलवायु परिवर्तन अनुकुलन/समयाकुलन कार्यक्रम</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ५ ओटा संवेदनशिल जलाधार क्षेत्रको पहिचान तथा उप जलाधार स्तरिय व्यवस्थापन योजना तयारी भएको । • ८६ ओटा सिमसार तथा संरक्षण पोखरी निर्माण • खहरे बाढी पहिरोबाट जोखिमयुक्त बस्ति जोगाउन बायो ईन्जीनियरीङ्ग तटबन्ध गर्ने कार्य १३ वटै जिल्लाको २७४ स्थानमा सम्पन्न । • प्रत्यक्ष रूपमा ४७४० घर, ३२ विद्यालय तथा ३१ अन्य भौतिक संरचनाको संरक्षणमा टेवा ।
९	<p>पर्टकीय हिल स्टेशनको पहिचान तथा घोषणा गरिनेछ । हिल स्टेशनमा दिगो पूर्वाधार निर्माणका लागि भौतिक मापदण्ड तयार गरी लागु गरिनेछ । साहसिक पर्यटन, होमस्टे, विकट तथा उच्च हिमाली क्षेत्रको पदमार्गमा आश्रय तथा आराम घर निर्माण, पदमार्गको स्तरोन्नति तथा नयाँ पर्यटन पदमार्गको पहिचान गर्दै सास्कृतिक तथा धार्मिक पर्यटनको विकास तथा विस्तार गरिनेछ । अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध परिपथ र अन्तर्राष्ट्रिय परिपथको संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ । रसुवा जिल्लाको स्याफ्रुब्शी देखि लाङ्गटाङ्ग उपत्यकाको क्याडजिङ्ग जाने पदयात्रा मार्गलाई डा. प्रल्हाद योञ्जन रेड पाण्डा पदयात्रा मार्ग नामाकरण गरिनेछ । गोसाइकुण्ड लगायतका स्थानमा केबलकार स्थापना गर्न संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।</p>	<p>पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम</p> <p>स्थानीय पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ८ ओटा हिलस्टेशन घोषणा • ७ ओटा हिलस्टेशनको DPR तयारी • ४ ओटा हिलस्टेशनको निर्माण ठेक्का सम्झौता • १० ओटा पर्यटन गन्तव्य घोषणा • पर्यटन क्षेत्रमा DPR ५१ ओटा, मास्टरप्लान ४ ओटा र संभाव्यता अध्ययन १८ ओटा सम्पन्न । • ९ किलोमिटर क्षेत्रमा २२ ओटा पदमार्ग निर्माण तथा मर्मत • फुलचोकीमा ४१० मिटर पदमार्ग निर्माण • धादिङ्ग तातोपानी सहित २ ओटा तातोपानी क्षेत्रको मर्मत तथा संभार • ९७ ओटा स्थानीय पूर्वाधार निर्माण • १३ ओटा पर्यटकीय मेला महोत्सव संचालनमा सहयोग • प्रल्हाद योञ्जन पदमार्ग निर्माण तथा नामाङ्करण सम्पन्न । • गौरीशंकर परिपथ र घान्जलापास निर्माणका लागि DPR निर्माण सम्झौता • ८ ओटा भाषामा ११२ ओटा पर्यटन प्रवर्द्धन भिडियो उत्पादन • दोलखामा अस्थायी पर्यटन सुचना केन्द्र संचालन

		हिमाल आरोहण तथा प्रबर्द्धन कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> • माया गुरुङ्ग सहित ६ जनावाट प्रथम जुगल हिमाल आरोहण सफलता पूर्वक सम्पन्न । • जुगल हिमाल आरोहण प्रोत्साहनको लागि भिडियो म्यूजिक उत्पादन • दोलखामा गौरिशङ्कर बहुमुखी क्याम्पसमा माउण्टेनिङ climbing rock wall निर्माण
		धार्मिक पर्यटन प्रबर्द्धन कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> • १ ओटा जेष्ठ नागरिक पार्क निर्माण • २४ ओटा मन्दिर मर्मत तथा संरक्षण कार्य सम्पन्न • ४ ओटा गुम्बामर्मत तथा संरक्षण कार्य सम्पन्न ।
		होमस्टे प्रबर्द्धन कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> • २३ ओटा सामुदायिक होमस्टेलाई पूर्वाधार सहयोग, • ९ ओटा होमस्टे तथा हस्पिटालिटी म्यानेजमेन्ट र नेचर गाइड तालिम संचालन । १२१ महिला र ११२ गरी कुल २३३ लाभान्वित
१०	सन् २०२० देखि २०३० सम्मको अवधिलाई प्रदेश भ्रमण दशकको रूपमा मनाईनेछ । पर्यटन क्षेत्रको संस्थागत विकास, नियमन र प्रबर्द्धन गरी पर्यटन संस्कृतिको विकास गर्न प्रदेश पर्यटन परिषद् गठन गरिनेछ । संघीय सरकारले घोषणा गरेको नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० लाई सफल बनाउन प्रदेश तहमा विभिन्न कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।	प्रचार प्रसार तथा प्रबर्द्धनको कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदेश सरकारको पर्यटन ब्राण्ड नेम Paradise Bagmati लोगो सहित तयार • नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० को ८३ सदस्यीय समिति तथा संचालन कार्यविधि बनाइ ३ पटक बैठक सम्पन्न • मकवानपुर १ ओटा डिजिटल बोर्ड तथा प्रदेश नं २ र बागमती प्रदेशको सिमाना चुरीयामाइमा होडिङबोर्ड स्थापना • ५००० जनाको उपस्थितीमा म्याराथान, सिन्धुलीगढी साइकल यात्रा र ५६२ वटा अल्टीमेट वल्ड हेरिटेज साइकल र्याली गरी भ्रमण वर्षको शुरुवात • भोटेकोशीमा २० देशका नागरिकको सहभागितामा अन्तराष्ट्रिय राफिटिङ प्रतियोगिता सम्पन्न • नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० को प्रबर्द्धन योजना तयार । • वेल्जीयमको राजकुमारी अस्ट्रीड सहितको टोलीलाई बागमती प्रदेशको अवलोकन तथा भ्रमणको सफल आयोजना सम्पन्न

<p>११</p>	<p>उपभोक्ता हित संरक्षण गर्दै दैनिक उपभोग्य बस्तु तथा सेवा नियमित र सहज रूपमा आपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाउनुका साथै उपभोग्य बस्तुको गुणस्तर तथा मापदण्ड तयार गरी स्थानिय तहको समन्वयमा नियमित अनुगमन तथा नियमन मार्फत बजारलाई व्यवस्थित गरिनेछ।</p>	<p>नियमित आपूर्ति सुनिश्चितताको प्रभावकारी बजार अनुगमन तथा नियमन (मुल्य बृद्धि, कालोबजारी, कृत्रिम अभाव, सिन्डिकेट, काट्रेलिङ्ग नियन्त्रण एवम् नियमन), निजी क्षेत्रसंगको सहकार्यमा प्रत्येक जिल्लाका २ वटा स्थानीय तह गरी सम्भाव्य २६ वटा स्थानीय तहमा बजार प्रवर्द्धन (हाटबजार संचालन सहयोग, सुपथ मुल्य पसल संचालन सहयोग, संकलन तथा विक्री केन्द्र संचालन आदि) वाणिज्य तथा आपूर्ति क्षेत्रसंग सम्बन्धित नीती, नियम, मापदण्ड र कानून निर्माण</p>	<ul style="list-style-type: none"> • १३ वटै जिल्लामा जिल्ला प्रशासन कार्यालयको समन्वयमा ६७ पटक बजार अनुगमन कार्य सम्पन्न । • संयुक्त बजार अनुगमन निर्देशिका २०७६ कार्यान्वयनमा आएको । • २६ ओटा समन्वय तथा अभिमुखीकरण गोष्ठी संचालन • २६ ओटा स्थानको सम्भाव्यता अध्ययनको कार्य सम्पन्न भई जग्गा प्राप्तीको प्रकृया अगाडि बढेको । • ९ जिल्लामा घुम्तीकोष रकम परिचालन । • २७० ओटा प्रविधि हस्तान्तरण वाट ५१० जनाले प्रत्यक्ष रोजगारी श्रृजना । • प्रदेशमा आयात तथा निर्यात हुने बस्तुको सर्वेक्षण प्रतिवेदन तयार । • १३ ओटा साझा सुविधा केन्द्र संचालन ।
<p>१२</p>	<p>सफा नदी, सभ्य शहर कार्यक्रम अन्तरगत प्रदेशभित्रका प्रमुख तथा सहायक नदी प्रणाली, नदी बेसिन क्षेत्रमा नदीको वास्तविक क्षेत्र र वहाव क्षेत्र निर्धारण र संरक्षण, नदी क्षेत्रको एकिकृत उपयोग सहित पर्यावरण संरक्षणका लागि रिभरफ्रन्ट परियोजना विकास र कार्यान्वयन गरिनेछ। प्रदेश भित्रको चुरे क्षेत्रमा एग्रो फरेष्ट्री, चुरेमैत्री विकास र संरक्षण योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।</p>	<p>विपत जोखिम न्यूनीकरण तथा प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन जलवायु परिवर्तन अनुकुलन/समयाकुलन तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम दीगो भू व्यवस्थापन</p>	<ul style="list-style-type: none"> • १३ वटै जिल्लामा २७४ स्थानमा खोला, खहरे, पहिरो, गल्छी नियन्त्रण तथा उपचारको कार्यक्रम संचालन । • ८० ओटा पानी मुहानसंरक्षण, • ७५ ओटा संरक्षण पोखरी निर्माण भएको । • ५ ओटा जिल्लामा शहरी क्षेत्रको खानेपानी जलाधार संरक्षण कार्यक्रमको अध्ययन । • ३ जिल्लामा विद्युतिय आयोजनाको जलाधार क्षेत्र संरक्षण कार्यक्रम अध्ययन गरी थालनी • १३ वटै जिल्लामा उपभोक्ता समूह मार्फत २३२ हे. भिरालो जमिन र ८ कि.मि. ग्रामिण सडकमा १ लाख पचास हजार अमिसो स्लिप रोपण । • ११२०० हजार पाँच सय बाँस रोपण • ११ हजार ८०० ओटा फलफुल विरुवा वितरण

		विकासका पूर्वाधार संरक्षण कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> • २७ स्थानमा ठुला पहिरो, गल्लिह नियन्त्रण । • सिन्धुपाल्चोकको वाहविसे भौगर्भिक प्राकृतिक प्रकोप स्थलहरुको विस्तृत सर्वेक्षण, अध्ययन तथा प्रतिवेदन तयार । • मकवानपुर, ललितपुर र सिन्धुपाल्चोक गरी ३ जिल्लामा बागमती प्रदेशको पहिरो सर्वेक्षणको अध्ययन • ३२ ओटा विकासका पुर्वाधार संरक्षण
१३	आगामि तीन बर्ष भित्र यस प्रदेशलाई प्लाष्टिक झोलामुक्त प्रदेश बनाइनेछ ।	प्लाष्टिक मुक्त प्रदेश महाअभियान प्लाष्टिक झोला लगायतका प्लाष्टिकजन्य सामग्री बिस्थापितका लागि सहकारीमा आधारित गैह्र प्लास्टिक झोला सहितका उद्योग स्थापना पुर्वाधार निर्माण	<ul style="list-style-type: none"> • टोल विकास संस्था, सार्वजनिक स्थल, बाटोको दायांबायां तथा सार्वजनिक स्थलमा ४६२ इस्टविन वितरण • प्रदेश स्तरीय प्लाष्टिक व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार • ४ ओटा अभिमुखीकरण गोष्ठी संचालन
१४	अत्यधिक नदी दोहनबाट हुने वातावरणीय क्षति न्यूनिकरण गर्न पर्यावरणीय संरक्षण समेतलाई मध्यनजर गरी आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।	नदिजन्य पदार्थ व्यवस्थापन संघिय सरकारको सहकार्यमा उपयुक्त डांडा छनोट गरी ढुंगा गीट्टी माटो बालुवा उत्खनन् अध्ययन गरी प्रतिवेदन प्रकाशन	<ul style="list-style-type: none"> • नदिजन्य पदार्थ संकलन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५ को कार्यान्वयन • निषेधित क्षेत्रमा प्रवेश गर्ने तथा जथाभावी उत्खनन गर्ने ६१ ओटा वटा ट्याक्टर/एक्सभेटर हरु नियन्त्रण लिइ कारवाहीको दायारमा ल्याइएको । • मकवानपुर, सिन्धुली, ललितपुर जिल्लाको अध्ययन गरी उत्खनन गर्ने पहाडको पहिचान प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको ।
१५	गढी, प्राचिन स्मारक एवं ऐतिहासिक/धार्मिक/सांस्कृतिक संरचनाको संरक्षण, सम्बर्धन, उत्खनन र पुननिर्माण गरिनेछ ।	ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक विकास कार्यक्रम	<ul style="list-style-type: none"> • सोमेश्वरगढी र मकवानपुरगढीमा २ वटा सुचना गोलघर । • सिन्धुलीगढीमा रानीदरवार र पार्क र बहुउद्देश्यीय भवनको डि.पि.आर. तयार हरिहरपुरगढीमा सोलार लिफ्टीङ्ग गरी १ इन्चको खानेपानीको व्यवस्था । • हरिहरपुरगढीको DPR तयार भै १ करोडको ठेक्का आव्हान । • कविलाशगढी चितवन, रामेछाप गढी, दुगुनागढीमा गढी संरक्षण उपभोक्ता समिति गठन मर्मत तथा निर्माणका । • सोमेश्वरगढी चितवनमा १ ओटा कोशेली घर निर्माण

१६	नयाँ खोज तथा अविष्कारलाई प्रोत्सहान गरी उत्पादन र लगानीका क्षेत्रहरूमा विज्ञान र प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गरिनेछ । प्रदेश खाद्य प्रविधि तथा गुणस्तर प्रयोगशाला स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।		<ul style="list-style-type: none"> • ३५ जना विदेशी वैज्ञानिक सहित ७५ जना वैज्ञानिक सहभागी भइ काठमाण्डौमा सार्कस्तरीय अन्तराष्ट्रिय वैज्ञानिक सम्मेलन सम्पन्न । • प्रदेशको विज्ञान नीतिको मस्यौदा तयार • सिन्धुली, चितवन, रसुवा, नुवाकोट, सिन्धुपाल्चोकको ५ ओटा सामुदायिक विद्यालयमा प्रयोगशाला ल्याब स्थापना । • Proceeding paper प्रकाशन • ५० युवा वैज्ञानिक राष्ट्रिय सम्मेलन सम्पन्न
१७	नियमित सेवा प्रवाह तथा प्रशासन संचालन	संस्था/उद्योग शशक्तीकरण	<ul style="list-style-type: none"> • ४५०९ ओटा सामुदायिक वन ३१२५ ओटा क्वलियती वन, ५८९ ओटा नीजी वनका किसान, १२६ ओटा बज्जानिक वन लाइ नियमित वन प्रशासनको सेवा प्रदान गरेको • ५३% वन क्षेत्रको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गरीरहेको । • ११ हजार उद्योग तथा वाणिज्य फर्मलाइ आवश्यकता अनुसार सेवा प्रदान गरेको ।
		राजस्व संकलन	<ul style="list-style-type: none"> • वन क्षेत्रवाट समुहकोष : ८१ करोड २१ लाख र सरकारी संचित कोष : १६ करोड ३ लाख राजस्व संकलन भएको । • उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्रवाट २६ करोड राजस्व संकलन भएको ।
		उद्योगको वातावरणीय अध्ययन तथा TOR	<ul style="list-style-type: none"> • १५ ओटा उद्योगको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन स्विकृत गरेको ।
		रोजगारी श्रृजना	<ul style="list-style-type: none"> • पर्यटन क्षेत्रवाट प्रदेश सरकार कृयाशिल भए देखि २ लाख २२ हजार दिन, वन तथा भू संरक्षण क्षेत्रवाट ३ लाख १० हजार दिन, उद्योग क्षेत्रवाट २ लाख ९० हजार दिन गरी कुल ८ लाख २२ हजार श्रमदिन रोजगारी सृजना भएको

पाँच करोड भन्दा माथिका आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	परिमाण	बजेट (रु लाखमा)	स्थान
१	घोषित औद्योगिक क्षेत्रमा पूर्वाधार निर्माण	२ स्थान	१२००	मनहरी, मकवानपुर र हरिहरपुरगढी, सिन्धुली

मन्त्रालयको दरबन्दी विवरण

क्र. सं.	स्वीकृत दरबन्दी				पदपूर्ति		रिक्त
	पद	श्रेणी	सेवा/ समूह	दरबन्दी संख्या	तह	संख्या	
१	सहसचिव	रा.प.प्रथम प्रा.	वन	१	-----	१	०
२	वन निर्देशक	रा.प.प्रथम प्रा.	वन/ज.फ.	१	अधिकृत एघारौं	१	०
३	डिभिजनल वन अधिकृत	रा.प.द्वितीय	वन / ज.फ.	२०	अधिकृत दशौं	१४	२
					अधिकृत नवौं	४	
४	वरिष्ठ जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	रा.प.द्वितीय	वन/स्वायल एण्ड वाटर कं.	३	अधिकृत दशौं	१	०
					अधिकृत नवौं	२	
५	उप सचिव	रा.प.द्वितीय	प्रशासन	८	अधिकृत दशौं	०	७
					अधिकृत नवौं	१	
६	सहायक वन अधिकृत	रा.प.तृतीय प्रा.	वन / ज.फ.	१४९	अधिकृत आठौं	९९	०
					अधिकृत सातौं	५०	
७	जलाधार ब्य.अधिकृत/ स.भू. अधिकृत	रा.प.तृतीय प्रा.	वन/स्वायल एण्ड वाटर कं.	९	अधिकृत आठौं	८	०
					अधिकृत सातौं	१	
८	सहायक अनुसन्धान अधिकृत	रा.प.तृतीय प्रा.	वन/फ.रि.	१	अधिकृत आठौं	०	०
					अधिकृत सातौं	१	
९	सहायक वनस्पति अधिकृत	रा.प.तृतीय प्रा.	वन/वोटनी	१	अधिकृत आठौं	०	१
					अधिकृत सातौं	०	
१०	वालीविकास अधिकृत	रा.प.तृतीय प्रा.	कृषि	३	अधिकृत आठौं	१	२
					अधिकृत सातौं	०	
११	ईन्जिनियर	रा.प.तृतीय प्रा.	ईन्जी.	२	अधिकृत आठौं	०	१
					अधिकृत सातौं	१	

१२	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय प्र.	प्रशासन/सा.प्र.	२४	अधिकृत आठौं	५	०
					अधिकृत सातौं	१९	
१३	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय प्र.	प्रशासन/लेखा	९	अधिकृत आठौं	४	०
					अधिकृत सातौं	५	
१४	कानून अधिकृत	रा.प.तृतीय प्र.	न्याय/कानून	१	अधिकृत आठौं	०	१
					अधिकृत सातौं	०	
१५	कम्प्युटर ईन्जी.	रा.प.तृतीय	विविध	१	अधिकृत आठौं	०	१
					अधिकृत सातौं	०	
१६	खानी अधिकृत	रा.प.तृतीय	इन्जिनियर	१	अधिकृत आठौं	०	१
					अधिकृत सातौं	०	
१७	आटिस्ट इन्प्रेभिड	रा.प.तृतीय	विविध	१	अधिकृत आठौं	०	१
					अधिकृत सातौं	०	
१८	प्रशिक्षण अधिकृत	रा.प.तृतीय	विविध	४	अधिकृत आठौं	४	०
					अधिकृत सातौं	०	
१९	वातावरण निरिक्षण	रा.प.तृतीय	विविध	१	अधिकृत आठौं	०	१
					अधिकृत सातौं	०	
२०	रेन्जर	रा.प.अ.प्र.प्रा.	वन जफ	७०	छैठौं	२५	१
					पाचौं	४४	
२१	रेन्जर	रा.प.अ.प्र.प्रा.	वन/फ.रि.	१	छैठौं	०	०
					पाचौं	१	
२२	भू.सं. सहायक	रा.प.अ.प्र.प्रा.	वन/स्वायल एण्ड वाटर कं.	५	छैठौं	१	०
					पाचौं	४	
२३	प्राविधिक सहायक	रा.प.अ.प्र.प्रा.	वन/वोटनी	१	छैठौं	०	१
					पाचौं	०	
२४	सब ईन्जिनियर	रा.प.अ.प्र.प्रा.	ईन्जी.	४	छैठौं	१	२
					पाचौं	१	
२५	नायब सुब्बा	रा.प.अ.प्र.प्रा.	प्रशासन/सा.प्र.	३५	छैठौं	३३	२
					पाचौं	०	
२६	प्रमुख शिक्षक	रा.प.अ.प्र.प्रा.	विविध	१९	छैठौं	४	१०
					पाचौं	५	
२७	लेखापाल	रा.प.अ.प्र. प्र.	प्रशासन/लेखा	२२	छैठौं	१८	३
					पाचौं	१	

२८	टाइपिष्ट	रा.प.अ.प्र.प्र.	प्रशासन/सा.प्र.	४	छैठौं	२	१
					पाचौं	१	
२९	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अ.प्र.प्र.	विविध	२	छैठौं	१	१
					पाचौं	०	
३०	नायब सुब्बा (प्रा.)	रा.प.अ.प्र.प्रा.	ईन्जी./माईनिड	२	पाचौं	०	२
२१	खरिदार	रा.प.अनं.द्वि.प्र.	प्रशासन/सा.प्र.	२०	पाचौं	१४	४
					चौथो	२	
३२	सहायक लेखापाल	रा.प.अनं.द्वि.प्र.	प्रशासन/लेखा	३	पाचौं	०	०
					चौथो	३	
३३	फरेष्टर	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.	वन	३१	पाचौं	३०	१
३४	शिक्षक	रा.प.अनं.द्वि.	विविध	१	चौथो	०	१
३५	वन रक्षक	श्रेणी विहीन	वन	४८५	श्रेणी विहीन	२६८	२१७
३६	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहीन	प्रशासन	७५	श्रेणी विहीन	३६	३९
३७	हलुका सवारी चालक	श्रेणी विहीन	ईन्जी.	३९	श्रेणी विहीन	७	३२
३८	सुबेदार	रा.प.अ.प्रथ.	विविध	५	रा.प.अ.प्रथ.	०	५
३९	जमदार	रा.प.अ द्विति.	विविध	१०	रा.प.अ द्विति.	१०	०
४०	हवलदार	रा.प.अ.तृ.	विविध	२३	रा.प.अ.तृ.	०	२३
४१	सशस्त्र वन रक्षक	श्रेणी विहीन	विविध	९२	श्रेणी विहीन	०	९२
४२	चौकिदार	श्रेणी विहीन	प्रशासन	१५	श्रेणी विहीन	१	१४
४३	अपरेटर	रा.प.अ.द्वि.प्रा.	ईन्जी.	५	रा.प.अ.द्वि.प्रा.	४	१
४४	फरेष्ट गार्ड	श्रेणी विहीन		१	श्रेणी विहीन	०	१
४५	हेल्पर	श्रेणी विहीन	ईन्जी.	५	श्रेणी विहीन	०	५
	जम्मा			१२१५		७३९	४७६

५.५ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

प्रदेश सरकारका मन्त्रालयहरू मध्ये भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय एक हो । कृषि, भूमि तथा सहकारी क्षेत्रको एकीकृत विकास गरी कृषिको व्यवसायीकरण र औद्योगिकीकरण गर्दै कृषिजन्य वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि मार्फत कृषि उपजमा आत्मनिर्भर बनाउँदै समाज रुपान्तरण गर्ने यस मन्त्रालयको मूल उद्देश्य रहेको छ । प्रदेश स्तरमा कृषि, सहकारी तथा भूमि सुधारसम्बन्धी नीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गरी भूमि व्यवस्थापन, भूमि प्रशासन, जग्गा नापजाँच, भूमि सुधार, भू-उपयोग तथा चक्लाबन्दीसम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, तथा मापदण्डको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन गर्ने मूल कार्य जम्मेवारी भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको रहेको छ । प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली. २०७४ अनुसार यस मन्त्रालयको कार्य जिम्मेवारी निम्नानुसार रहेको छः

- कृषि, पशु विकास तथा खाद्य पोषणसम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- कृषि तथा पशुपन्छीजन्य रोग, किरा एवम् महामारी नियन्त्रण, कृषि औद्योगिकीकरण र पशुपन्छी उद्योग व्यवसायको विकास तथा प्रवर्द्धन
- कृषि तथा पशु यान्त्रिकीकरण र उन्नत औजार विकास तथा विस्तार,
- कृषि तथा पशु रोग निदान तथा अन्य प्रयोगशाला व्यवस्थापन र नियमन
- कृषिउपज, कृषिजन्य वस्तु, पशुपन्छी, पशुपन्छीजन्य पदार्थ र पशु उत्पादन सामग्री तथा बिउबिजन एवम् नश्वसम्बन्धी सेवा र प्रविधिको गुणस्तर निर्धारण, सम्बद्धता निर्धारण, स्तरीयकरण, प्रमाणीकरण र नियमन
- प्रादेशिक खाद्य सुरक्षा, खाद्य अधिकार, खाद्य सम्प्रभुता र खाद्य गुणस्तर, कृषि तथा पशुपन्छी एवम् खाद्य प्रविधि सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान एवम् विकास तथा प्रवर्द्धन, तथ्याङ्क प्रणालीको व्यवस्थापन र स्रोत संरक्षण
- कृषि मल, बिऊ र विषादी आपूर्ति व्यवस्था र नियमन, कृषि प्रसार, कृषक तालिम तथा क्षमता विकास र सशक्तिकरण
- कृषि तथा पशुपन्छी बीमा सम्बन्धी नीति तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन

- कृषि बजार, पूर्वाधार र कृषिफार्म केन्द्रहरूको विकास, विस्तार तथा सञ्चालन
- राष्ट्रिय नीति र मापदण्ड बमोजिम पाराभेटको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र नियमन
- सामुहिक खेती तथा कृषि करार खेतीको कार्यान्वयन र प्रबर्द्धन, चरन तथा खर्क सम्बन्धी प्रादेशिक नीति तथा कानुन तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- कृषिजन्य र पशुपन्छीजन्य औषधि, विषादी र सूक्ष्म पोषण तत्वयुक्त वस्तुको उपयोग र व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा उत्पादन, उपयोग र विक्री वितरणको अनुमति, अनुगमन र नियमन
- भूमि व्यवस्थापन, भूमि प्रशासन र जग्गा नापजाँच, भूमिसुधार, भू-उपयोग तथा चक्लाबन्दी सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्डको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- निजी, सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गाको प्रादेशिक अभिलेख व्यवस्थापन
- जग्गादर्ता, रजिस्ट्रेसन, जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा, दाखिल खारेज, स्वामित्व हस्तान्तरण सम्बन्धी नीति तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन
- सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने नक्सा, भौगोलिक सूचना र अभिलेख तथा प्रदेशभित्रको नाप नक्सा र अभिलेखको व्यवस्थापन, नाप नक्साका नियन्त्रण विन्दुहरूको सञ्जाल स्थापना, क्रमबद्ध कित्ता नापी र भूमि लगत सम्बन्धी मापदण्ड र कार्यान्वयन
- भूमिहिन सुकुम्वासी, दलित, मुक्त कर्मैया, हलिया, हरूवा चरुवा आदि वर्गको बसोबास, जीविकोपार्जन र पुनःस्थापनासम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- सरकारी जग्गा भाडामा दिनेसम्बन्धी नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- सुरक्षित बसोवास र जग्गा एकीकरण सम्बन्धी नीति कार्यान्वयन
- गुठी तथा गुठी जग्गा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड

तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा गुठी तथा गुठी जग्गाको संरक्षण, अभिलेख व्यवस्थापन र सङ्घीय तथा स्थानीय तहसँग समन्वय

- गरिवी निवारण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड एवम् योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण, सूचना सङ्कलन, गरिब घरपरिवार पहिचान, सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण
- सहकारी संस्था, सहकारी सङ्घ तथा सहकारी बैंक सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्डको तर्जुमा र कार्यान्वयन, सञ्चालन अनुमति, नियमन, तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान
- सहकारी बचत तथा ऋण परिचालन सम्बन्धी प्रादेशिक मापदण्ड निर्धारण र नियमन
- सहकारी सम्बन्धमा सङ्घीय, अन्तर प्रादेशिक र स्थानीय तहका सङ्घ संस्थासँग समन्वय र सहकार्य
- सहकारी क्षेत्रको विकास तथा प्रवर्द्धन, क्षमता अभिवृद्धि र परिचालन ।

मन्त्रालयसँग सम्बन्धित कानूनहरु

ऐन

- प्रादेशिक दुग्ध विकास बोर्ड गठन ऐन, २०७५
- प्रदेश सहकारी ऐन, २०७६
- कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७६
- बीउ विजन ऐन, २०७६
- जलचर ऐन, २०७६

नियम/नियमावली

- सहकारी नियमावली, २०७६
- प्रदेश दुग्ध विकास बोर्ड विनियमावली, २०७६

आ.व. २०७६/०७७ मा स्वीकृत भएका कार्यविधि

- जैविक विषादी उत्पादन कारखाना विकास तथा विस्तार कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६

- साझेदारीमा कृषि औजार कारखाना स्थापना कार्यविधि , २०७६
- सौर्य सिचाई कार्यक्रम संचालन कार्यविधि , २०७६
- कृषि पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यविधि , २०७६
- कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि युवा स्वयंसेवक तालिम तथा परिचालन कार्यविधि , २०७६
- अभियानमुखी फलफूल वृक्षारोपण कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- एकीकृत नमुना कृषि फार्म विकास तथा विस्तार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- एक निर्वाचन क्षेत्र एक नमुना फार्म कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- वृहत्तर स्याउ विकास तथा विस्तार कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- मागमा आधारित लिफ्ट सिंचाई कार्यक्रम संचालन कार्यविधि , २०७६
- गोलभेंडा प्रशोधन केन्द्र स्थापना कार्यक्रम संचालन कार्यविधि , २०७६
- किवी बगानमा थांक्रा व्यवस्थापन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- आधुनिक फलफूल नर्सरी विकास तथा विस्तार कार्यक्रम कार्यविधि , २०७६
- वृहत्तर आलु विकास तथा विस्तार कार्यक्रम संचालन कार्यविधि , २०७६
- साझेदारीमा चौरी प्रजनन् तथा श्रोत केन्द्र विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- पाडापाडी पालन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- वृहत्तर मत्स्य विस्तार तथा विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- एकीकृत रेन्वो ट्राउट माछा विकास तथा विस्तार कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- साझेदारीमा पशु आहारा उद्योग स्थापना कार्यविधि , २०७६

- साझेदारीमा वृहत्तर बाखा अनुसन्धान विस्तार तथा विकास कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- साझेदारीमा नमुना डेरी तथा दुग्ध प्रशोधन प्लान्ट स्थापना (क्याडवरी र चकलेट) सहित कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- बाँदर व्यवस्थापन विशेष कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- साझेदारीमा दूध पाउडर प्लान्ट निर्माण कार्यविधि , २०७६
- साझेदारीमा नमूना गाईपालन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- तालतलैया निर्माण तथा सम्बर्द्धन गरी मत्स्य उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- साझेदारीमा पशुपालन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- अल्पसंख्यकको मागमा आधारित विशेष कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- कृषि पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि नमूना कालिज/बँदेल/स्थानीय कुखुरा लगायतका अन्य पशुपन्छी पालन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- व्यवसायिक बंगुरपालन प्रवर्द्धन खोर निर्माणमा अनुदान वितरण कार्यविधि , २०७६
- व्यवसायिक गाइ भैसी पालन अनुदानमा गोठ प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यविधि , २०७६
- व्यवसायिक भेडापालन प्रवर्द्धन कार्यक्रममा अनुदान वितरण कार्यविधि , २०७६
- साझेदारीमा चिलिङ्ग सेन्टरका लागि भ्याट र जेनेरेटर सहयोग कार्यक्रम कार्यविधि , २०७६
- साझेदारीमा माछा दाना उद्योग प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- सहकार्यमा दुग्ध प्रशोधन कारखाना स्थापना कार्यक्रम कार्यविधि, २०७६
- एकीकृत नमूना बस्ती कृषि पर्यटन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६

- एकीकृत फलफूल प्रशोधन केन्द्र स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- एग्रीमार्ट निर्माण तथा स्थापना कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- प्राङ्गरीक कृषि प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- बृहत्तर कफी विस्तार कार्यक्रम संचालन कार्यविधि , २०७६
- आलुको रष्टिक स्टोर निर्माण कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि , २०७६
- जीविकोपार्जन सहयोग कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६
- व्यवसायिक कृषि तथा पशुपन्छी कर्जामा प्रदान गरिने थप ब्याज अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि , २०७६
- प्रादेशिक तरकारी तथा फलफूल थोक बजार निर्माण तथा संचालन कार्यविधि , २०७६
- कोल्ड च्याम्बर/कोल्ड रुम निर्माण कार्यक्रम संचालन कार्यविधि , २०७६
- प्राङ्गारिक कौशी खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- जिल्लावाट सञ्चालित कृषि पशुपन्छी मत्स्य सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि , २०७६

मन्त्रालयसंग सम्बन्धित नीति, कार्यक्रम उपलब्धीहरु

कृषि क्षेत्र

क्र.स.	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धी
१	संघीय सरकार तथा स्थानीय तहसँगको समन्वयमा कृषिभूमिको चक्लाबन्दी र एकीकरण गरी खाद्यान्न, तरकारी, नगदे बाली, फलफूल, मत्स्य, मासु, अण्डा, दूध, च्याउ, मह, जडीबुटी जस्ता कृषि उत्पादनको "विशिष्टीकृतउत्पादन क्षेत्र" निर्धारण गरिनेछ । सहकारी, निजी, सामूहिक तथा करार खेतीमाआधारित एकिकृत कृषि प्रणालीलाई अभियानको रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> सामूहिक खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन (कृषि) सामूहिक खेती प्रवर्द्धनका लागिअनुदान ५० प्रतिशत साझेदारीमा बृहत्तर कफी विस्तार तथा प्रवर्द्धनकार्यक्रम निजि/सहकारी/समूहसंगको सहकार्यमा ५०% अनुदानमा बृहत्तर आलु विकासतथा विस्तार 	चितवनको माडीमा १०० विघा र सिन्धुलिको दुधौलिमा १२१ विघामा सामूहिक खेति शुरु भएको छ ।
२	कृषिमा आत्मनिर्भर हुन तथा निर्यात योग्य कृषि उपजहरुको उत्पादकत्व बृद्धि गर्न प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रमा कम्तीमा एक-एक वटा कृषि फार्म स्थापना र संचालनगर्न निजी क्षेत्र तथा सहकारी संस्थाहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> कृषक समूह/सहकारी/निजी क्षेत्रसँगको साझेदारीमा नमुना कृषि फार्म स्थापनाका लागि सहयोग 	प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रमा कृषि व्यवसायी गर्न छुनौट कार्य भईरहेको ।
३	आगामी ३ वर्ष भित्र प्रदेशलाई फलफूल, तरकारी, पुष्प, मह, च्याउ, माछा, मासु, अण्डा र दूधमा तथा आगामी पाँच वर्ष भित्र खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर बनाउने दिशामा केन्द्रित भई कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> कृषक समूह/सहकारी/निजी क्षेत्रको साझेदारीमा बृहत्तर मत्स्यविस्तार तथा विकास कार्यक्रम नीजि/समूह/सहकारी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा ५० प्रतिशत अनुदानमा एकिकृत मोडेल कृषि फार्म विकास तथा विस्तार कार्यक्रम (कृषि) पशुपन्छी नमुना फार्म विकास तथा विस्तार कार्यक्रममा अनुदान नमुना फार्म विकास तथा विस्तारकार्यक्रम (कृषि) 	अण्डा, मासुमा आत्मनिर्भर भएको र दूधमा खाद्यान्न र पुष्पको उत्पादनमा ५ प्रतिशत बृद्धि ।

		<ul style="list-style-type: none"> निजि/सहकारी/समूहसंगको सहकार्यमा ५०% अनुदानमा बिउ बिजन प्रशोधन केन्द्र विकास तथा विस्तार कार्यक्रम कृषकहरुलाई उन्नत बीउमा अनुदान कृषकसमूह/सहकारी/नीजिक्षेत्रसँगको साझेदारीमा बृहत्तर बाखा अनुसन्धान, विस्तार तथा विकासकार्यक्रम पुष्प व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम 	
४	कृषि उत्पादनलाई उत्पादन स्थल देखि बजारसम्म पुर्याउन पहुँच स्थापित गर्ने गरी कृषि सडक निर्माण गर्ने कार्य अगाडि बढाइनेछ । प्रत्येक जिल्लामा कम्तीमा एक-एक वटा एकीकृत कृषि पर्यटन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> बजारीकरण प्रवर्द्धनका लागि कृषि पकेट क्षेत्र लक्षित साना कृषिसडक निर्माण तथा मर्मत समुह/सहकारी/नीजि क्षेत्रसँगकोसहकार्यमा कृषि पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम 	९.८ वटा कृषि सडक कार्यक्रम मार्फत ३६५ कि.मि सडक निर्माण भइ कृषि उपजको बजारिकरणमा सहज भएको ।
५	बाँझिदै गएको खेतियोग्य जमिनलाई कृषि उत्पादनका लागि उपयोगमा ल्याउन बेरोजगार युवाहरुलाई परिचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । कृषिमा आधारित विभिन्न फलफूल, दूध, दुग्धजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने किसानलाई प्रोत्साहन गर्न अनुदान प्रणालीलाई प्रतिफलमा आधारित बनाइनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> जिविकोपार्जन सहयोग विशेष कार्यक्रम उत्पादनमा आधारित दूधमा अनुदान कार्यक्रम 	चितवन, मकवानपुर, धादिङ्ग, नुवाकोट, सिन्धुपलान्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक र ललितपुर जिल्लाका ४९ ओटा दुग्ध उत्पादक सहकारी सस्थामा आवद्ध कृषकहरुलाई दूधमा प्रति लि ५१ पैसाका दरले अनुदान वितरण गरिएको छ । चालु आर्थिक वर्षमा रु.१ प्रति लिटरका दरले अनुदान दिइने
६	सिंचित क्षेत्र विस्तार गरी कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न डिप बोरिङ्ग, लिफ्ट सिंचाइ, थोपा सिंचाइ, सोलार सिंचाइ जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । आकाशे पानी संकलन, भण्डारण, प्लाष्टिक पोखरी, तालतलैयाको उपयोग द्वारा कृषियोग्य जमिनमा थप सिंचाइको सुविधा पुर्याइनेछ । प्राकृतिक तालतलैया संरक्षण एवं नयाँ ताल तलैया निर्माण गरी मत्स्यपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रमसञ्चालन गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> मागमा आधारित सौर्य सिंचाइ कार्यक्रम मागमा आधारित लिफ्ट सिंचाइ कार्यक्रम सिंचित क्षेत्र विस्तारका लागि डिप बोरिङ्ग निर्माण र सञ्चालन संरक्षण पोखरी निर्माण 	चितवन, मकवानपुर र सिन्धुलि जिल्लाका २२ स्थानमा डिप बोरिङ्ग निर्माणवाट थप ३६० हेक्टर क्षेत्रफलमा बाह्र महिना सिंचाइ सुविधा विस्तार भएको छ ।

७	<p>कृषिमा रासायनिक मल तथा विषादी प्रयोग नभएको स्थलपहिचान गरि त्यस्ता क्षेत्रलाई प्रांगारिक कृषि क्षेत्र घोषणा गरिनेछ ।</p> <p>“जैविकउत्पादनको लहर, स्वस्थ जीवनको मूल आधार” भन्ने सोचसहित वृहत्तर प्राङ्गारिक कृषि उत्पादन कार्यक्रमसंचालन गरिनेछ । आगामी पन्ध्र वर्षभित्र विषादीमुक्त र प्राङ्गारिक प्रदेशको रूपमाविकास गर्ने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> • निजि/सहकारी तथा समुहसँगको सहकार्यमा बढीमा ५०% अनुदानमा जैविकविषादी कारखाना विकास तथा विस्तार • स्थानीय तह /निजी क्षेत्रको साझेदारीमा प्राङ्गारिक मल उत्पादनकार्यक्रम • काठमाण्डौ उपत्यकमा प्राङ्गारिक खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम 	<p>चितवन, काभ्रेपलाञ्चोक, नुवाकोट, ललितपुर र मकवानपुर जिल्लामा विषादी प्रयोगशाला सञ्चालनमा आएको । प्राङ्गारिक खेति प्रवर्द्धनको लागि जिल्ला मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको ।</p>
८	<p>स्थानीय स्रोत तथा सीपमा आधारित "एक स्थानीय तह एक विशेष उत्पादन" भन्ने यस वर्षको कार्यक्रमलाई प्रभावकारी तुल्याउन स्थानीय तह विशेष उत्पादनलाई सघाउ पुग्ने गरी विभिन्न कार्यक्रमसञ्चालन गरिनेछ ।</p> <p>नेपाल सरकारको एक नेपाली एक फलफूल विरुवा रोपण अभियानलाई सार्थक तुल्याउन विभिन्न प्रजातिका फलफूल विरुवा रोपण कार्यलाई विशेष प्राथमिकतादिई प्रदेशलाई फलफूलमा आत्मनिर्भर बनाउने तर्फ केन्द्रित गरिनेछ ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय तह, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको सहकार्यमा अभियानमूलक फलफूल विरुवा वृक्षारोपण कार्यक्रम • वृहत्तर स्याउ विकास तथा विस्तार कार्यक्रम • निजि/सहकारीसँगको सहकार्यमा ५०% अनुदानमा आधुनिक फलफूल नर्सरीविकास तथा विस्तार कार्यक्रम • स्थानिय तह एवं सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरुको सहकार्यमा अभियानमूखि फलफूल वृक्षारोपण कार्यक्रम • फलफूल वर्ष २०७५ साल घोषणा प्रचार प्रसार 	<p>२५००० स्याउ र ५ लाख फलफूलको विरुवा वितरण मार्फत प्रदेशलाई फलफूलमा आत्मनिर्भर बनाउने कार्यक्रम अभियानको रूपमा सञ्चालन भइरहेको ।</p>

९	"कृषि व्यवसायमा युवा स्वयंसेवक परिचालन" भन्ने नाराकासाथ आगामी वर्ष नमूनाको रूपमा स्थानीय तहमा युवाहरूलाई स्वयंसेवकको रूपमासमूहबद्ध गरी कृषि व्यवसायमा संलग्न गराई उत्पादन वृद्धि गर्न सहयोगका कार्यक्रमकार्यान्वयन गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि युवा स्वयंसेवक तालिम तथा परिचालन 	कृषि क्षेत्रको समग्र प्राविधिक सेवालाइ सहज बनाउन २०० कृषि स्वयंसेवक छनौटको काम भइरहेको ।
१०	कृषि औजार उत्पादन, कृषि उपज भण्डारण तथा प्रशोधन, कृषि थोक बजार तथा बिक्रीस्थल निर्माण जस्ता कार्यहरू सार्वजनिक निजी सहकारीका माध्यमबाट अगाडि बढाइनेछ । उत्पादन क्षेत्रलाई पायक पर्ने गरी प्रत्येक जिल्लामाकम्तीमा एक स्थानमा खाद्य भण्डार, शीत भण्डार र रस्टीक भण्डार निर्माण गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • फलफूल तथा तरकारी भण्डारणका लागि साझेदारीमा शीत भण्डारनिर्माण(निरन्तरता) • निजी क्षेत्रसँगको साझेदारीमा मकवानपुर जिल्लामा कृषि औजार कारखानास्थापनाको कार्यप्रारम्भ • स्थानीय तहसँगको साझेदारीमा मकवानपुर जिल्लाको हेटौँडामा कृषि सुपरमार्केट निर्माणका लागि डि.पि.आर्. तयार गरी कार्य प्रारम्भ गर्ने • मकवानपुर जिल्लामा प्रादेशिक तरकारी तथा फलफूल थोक बजार निर्माणतथा सञ्चालन • मागमा आधारित कोल्ड च्याम्बर/कोल्ड स्टोर निर्माणमा ५० प्रतिशतअनुदान 	१० जिल्लाका १३ स्थानमा कोल्ड स्टोर निर्माण कार्य भइरहेको जसबाट १६३०० मे टन फलफूल तथा तरकारी भण्डारण र बजारीकरणमा सहज हुनेछ ।
११	सहकारी क्षेत्रलाई कृषि वस्तु तथा सेवा उत्पादनका क्षेत्रमा लगानीबढाउन अभिप्रेरित गरिनेछ । उत्पादन कार्यमा संलग्न सहकारी संस्थाहरूलाई क्षमताअभिवृद्धि संस्थागत विकास तथा कृषि वस्तु उत्पादन स्तरीकरण भण्डारण तथा बजारीकरणगर्न थप प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • गैर आवासीय नेपाली संघसँगको साझेदारीमा कृषि उपज सङ्कलन तथा बिक्रीकेन्द्र स्थापना र सञ्चालन कार्यक्रम 	गैर आवासीय नेपाली संघ सग साझेदारीमा कृषि उपज सङ्कलन र बिक्रीको लागि मन्त्रालय सग MoU भइ डि पि आर निर्माणको कार्य भइरहेको ।

पशु सेवा तथा मत्स्य

क्र.स.	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धी
१	संघीय सरकार तथा स्थानीय तहसँगको समन्वयमा कृषि भूमिको चक्लाबन्दी र एकीकरण गरी खाद्यान्न, तरकारी, नगदे बाली, फलफूल, मत्स्य, मासु, अण्डा, दूध, च्याउ, मह, जडीबुटी जस्ता कृषि उत्पादनको "विशिष्टीकृत उत्पादन क्षेत्र" निर्धारण गरिनेछ। सहकारी, निजी, सामूहिक तथा करार खेतीमा आधारित एकिकृत कृषि प्रणालीलाई अभियानको रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> एकिकृत रेन्वो ट्राउट माछा विकास तथा विस्तार कार्यक्रममा सहकारी/निजी क्षेत्रलाई पचास प्रतिशत अनुदान 	एकिकृत रेन्वो ट्राउट माछाको विस्तार र विकास गरी माछामा आत्मनिर्भर हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन भइरहेको। ८ जिल्लाको १६ स्थानमा ट्राउट माछाको कार्यक्रम लागु भएको।
२	बाँझिदै गएको खेतियोग्य जमिनलाई कृषि उत्पादनका लागि उपयोगमा ल्याउन बेरोजगार युवाहरूलाई परिचालन गर्न गरिनेछ। प्रोत्साहन कृषिमा आधारित विभिन्न फलफूल, दूध, दुग्धजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने किसानलाई प्रोत्साहन गर्न अनुदान प्रणालीलाई प्रतिफलमा आधारित बनाइनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> उत्पादनमा आधारित दूधमा अनुदान कार्यक्रम 	उत्पादनमा आधारित दूधमा प्रति लि १ रुपैयाँको दरले ४९ वटा दुग्ध उत्पादक सहकारी सस्था मार्फत अनुदान प्रवाह भएको। ५ प्रतिशतले दुध उत्पादनमा वृद्धि भएको।
३	नेपालको संविधानमा उल्लेखित खाद्य सम्प्रभुताको हक कार्यान्वयन गर्न स्थानीय तहको समन्वय र सहकारितामा रैथाने प्रकृतिका खाद्यान्न उत्पादन तथा उपभोगको संरक्षण सम्बर्द्धन र प्रबर्द्धन गर्न आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> कृषि पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि नमुना कालिज/बदेल/स्थानीय कुखुरालगायतका अन्य पशुपन्छी पालन कार्यक्रममा कृषक समूह/सहकारी/ निजी क्षेत्रलाई अनुदान 	स्थानीय कुखुरा २०, कालिज १७, टर्की ५, कडकनाथ ४ संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्न अनुदान प्रदान गरिएको

४	हिमाली क्षेत्रमा चौरीपालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धनगर्न चौरी प्रजनन केन्द्र स्थापना गरिनेछ। चौरीपालक कृषकहरुलाई प्रोत्साहनगर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> • कृषक समूह/सहकारी/निजि क्षेत्रसँग साझेदारीमा चौरी श्रोत केन्द्रविकास कार्यक्रममा पचास प्रतिशत अनुदान(दोलखाको कालिन्चोक) • नमुना चौरीप्रवर्द्धन कार्यक्रम 	दोलखाको कालिन्चोक चौरीपालन मार्फत दूध उत्पादनमा वृद्धि भइ किसानहरुको आयआर्जनमा उल्लेख्य सुधार हुने।
५	सार्वजनिक-निजी-सहकारी क्षेत्रको सहभागितामा दूग्ध चिस्यान तथा प्रशोधन केन्द्र विस्तार गरिनेछ। गुणस्तरीय खाद्य पदार्थको सुनिश्चितता गर्दै स्वस्थ जीवनको आधार निर्माण गर्न प्रदेश खाद्य गुणस्तरपरीक्षण संयन्त्र स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> • नमुना डेरी तथा दुग्ध प्रशोधन प्लान्ट (क्याडवरी र चकलेट सहित)निर्माणमा सहकारी/निजी क्षेत्रलाई पचास प्रतिशत अनुदान • निजी/सहकारी/दुग्ध विकास संस्थानसँगको साझेदारीमा मकवानपुरजिल्लामा दुग्ध पाउडर प्लान्ट निर्माण • दुग्ध उत्पादक सहकारी संघ/नेपाल डेरी एशोसिएशनको सहकार्यमा चिलिङ्गसेन्टरको लागि भ्याट र जेनेरेटर सहयोग कार्यक्रम 	२४ वटा दूध चिस्यान केन्द्र स्थापना भएको जसबाट दूधको गुणस्तर कायम भइ वजारीकरणमा थप सहयोग पुगेको।

सहकारी क्षेत्र

क्र.स.	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धी
१	सहकारी क्षेत्रलाई कृषि वस्तु तथा सेवा उत्पादनका क्षेत्रमा लगानी बढाउन अभिप्रेरित गरिनेछ। उत्पादन कार्यमा संलग्न सहकारी संस्थाहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि संस्थागत विकास तथा कृषि वस्तु उत्पादन स्तरीकरण भण्डारण तथा बजारीकरण गर्न थप प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> सहकारी संस्था अनुदान तथा सहजीकरण कार्यक्रम 	सहकारी सघं सस्थाहरूलाई थप व्यवस्थित बनाउन सहकारी ऐन निर्माण भएको र अनुदान प्रवाह मार्फत सहकारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्य निरन्तर भइरहेको ।

पाँच करोड भन्दा माथिका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको विवरण

- मानव र बन्धुजन्तु बिचको द्वन्द व्यवस्थापन तथा कृषि बाली सुरक्षाका लागि चितवन राष्ट्रिय निकुन्जमा पर्खाल निर्माण ।
- कृषि तालिम केन्द्र भवन निर्माण ।
- फलफुल र तरकारी भण्डारणको लागि साझेदारीमा शित भण्डार निर्माण ।

मन्त्रालयको दरबन्दी विवरण

क्र. स.	पद	श्रेणी तह	सेवा	समूह	दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	सचिव	र.प.प्र.प्रा	कृषि	समूहिकृत नहुने	१	१	०	
२	प्रमुख	११	कृषि	समूहिकृत नहुने	२	२	०	
३	निर्देशक	११	कृषि	भेट/लापोडेड	१	०	१	
४	अधिकृत	९/१०	प्रशासन	सा.प्रशासन	३	०	३	
५	ब. कृषि अर्थ विज्ञ	९/१०	कृषि	एगृ.इको	४	३	१	
६	ब.बागवानी .वि.अ.	९/१०	कृषि	बागवानी	७	६	१	
७	ब.बाली.वि.अ.	९/१०	कृषि	बाली विकास	२	१	१	
८	ब.बाली संरक्षण.अ.	९/१०	कृषि	बाली संरक्षण	६	६	०	
९	ब.कृषि.प्रसार.अ.	९/१०	कृषि	कृषि प्रसार	५	५	०	
१०	ब.माटो विज्ञ	९/१०	कृषि	माटो विज्ञान	१	१	०	
११	प्रमुख नापी अ.	९/१०	कृषि	सर्भे	१	०	१	
१२	प्रमुख	९/१०	कृषि	समूहिकृत नहुने	७	७	०	
१३	ब.पशु चि.	९/१०	कृषि	भेटेरिनरी	८	८	०	
१४	ब.पशु विकास अ.	९/१०	कृषि	लापोडेड	३	३	०	
१५	ब. मत्स्य विकास अ.	९/१०	कृषि	मत्स्य	३	२	१	
१६	खाद्य अनुसन्धान अ.	७/८	कृषि	खा पो गु नी	२	०	२	
१७	कृषि अर्थ विज्ञ	७/८	कृषि	एगृ.इको	१३	९	४	
१८	कृषि प्रसार अधिकृत	७/८	कृषि	कृषि प्रसार	२१	१७	४	
१९	बाली विकास अधिकृत	७/८	कृषि	बाली विकास	८	३	५	
२०	बाली संरक्षण अधिकृत	७/८	कृषि	बाली संरक्षण	१३	६	७	
२१	बागवानी विकास अधिकृत	७/८	कृषि	बागवानी	१८	९	९	
२२	माटो विज्ञ	७/८	कृषि	माटो	२	२	०	
२३	कृषि इन्जिनियर	७/८	कृषि	इन्जिनियरिङ्ग	१	०	१	
२४	कम्प्युटर इन्जिनियर	७/८	विविध		१	१	०	
२५	नापी अधिकृत	७/८	इन्जि	सर्भे	२	२	०	
२६	कानून अधिकृत	७/८	न्याय	कानून	१	१	०	
२७	अधिकृत	७/८	प्रशासन	सा. प्रशासन	१३	११	२	
२८	लेखा अधिकृत	७/८	प्रशासन	लेखा	२	२	०	
२९	पशु विकास अ.	७/८	कृषि	लापोडेड	१६	१६	०	
३०	पशु चि.	७/८	कृषि	भेटेरिनरी	१५	८	७	
३१	मत्स्य विकास अ.	७/८	कृषि	मत्स्य	१०	३	७	
३२	सहायक/अधिकृत छैटौं	५/६	प्रशासन	सा.प्रशासन	२८	२६	२	

३३	सहायक/अधिकृत छैटौं	५/६	प्रशासन	लेखा	२९	२८	१	
३४	सर्वेयर	५/६	इन्जि	सर्भे	१	१	०	
३५	कम्प्युटर अपरेटर	५/६	विविध		४	०	४	
३६	तथ्याङ्क सहायक	५/६	आ.यो. तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	१	०	१	
३७	प्रा.स.	५/६	कृषि	एगृ इको	७	५	२	
३८	प्रा.स.	५/६	कृषि	कृषि प्रसार	१३	११	२	
३९	प्रा.स.	५/६	कृषि	बागवानी	२६	१९	७	
४०	प्रा.स.	५/६	कृषि	बाली संरक्षण	२३	१६	७	
४१	प्रा.स.	५/६	कृषि	बाली विकास	३	२	१	
४२	प्रा.स.	५/६	कृषि	माटो विज्ञान	४	४	०	
४३	प्रा.स.	५/६	कृषि	खापोगुनी	१	०	१	
४४	प्रा.स.	५/६	कृषि	मत्स्य	११	७	४	
४५	पशु सेवा प्राविधिक	५/६	कृषि	लापोडेड	१६	१०	६	
४६	पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	५/६	कृषि	भेटेरिनरी	१२	११	१	
४७	सब इन्जिनियर	५/६	इन्जि	इन्जिनियरिङ्ग	१	१	०	
४८	ना.प्र.स.	४/५	कृषि	बागवानी	१०	१०	०	
४९	ना.प्र.स.	४/५	कृषि	बाली संरक्षण	११	११	०	
५०	ना.प्र.स.	४/५	कृषि	बाली विकास	१	०	१	
५१	ना.प्र.स.	४/५	कृषि	माटो विज्ञान	३	१	२	
५२	ना.प्र.स.	४/५	कृषि	मत्स्य	३	३	०	
५३	ना.प्र.स.	४/५	कृषि	लापोडेड	१२	५	७	
५४	ना.प्र.स.	४/५	कृषि	भेटेरिनरी	८	५	३	
५५	खरिदार	४/५	प्रशासन	सा.प्रशासन	१९	१९	०	
५६	सह लेखापाल	४/५	प्रशासन	लेखा	८	८	०	
५७	टाइपिष्ट	४/५	प्रशासन	सा.प्रशासन	३	१	२	
५८	ह.स.चा.		इन्जि	मेकानिकल	३४	३४	०	
५९	का.स.		प्रशासन	सा.प्रशासन	१२४	१२४	०	
	जम्मा				६०८	४९५	११३	

५.६ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय

यस मन्त्रालयले समग्र बागमती प्रदेशको पूर्वाधार विकास निर्माणका अतिरिक्त यातायात व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्दछ । प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ अनुसार भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयका मूल कार्य जिम्मेवारीहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

मन्त्रालयको जिम्मेवारी:

- प्रदेशस्तरको ऊर्जा, विद्युत्, सिंचाइ, खानेपानी, जल उत्पन्न प्रकोप (नदी तथा पहिरो) व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान, नीति, कानुन, मापदण्ड, गुरुयोजना, योजना तथा आयोजना निर्माण, कार्यान्वयन, सञ्चालन, मर्मत सम्भार, समन्वय र नियमन,
- प्रदेशस्तरमा ऊर्जा, विद्युत्, सिंचाइ तथा खानेपानी सम्बन्धी सेवाको गुणस्तर र सेवा शुल्कको आधार निर्धारण र नियमन,
- ऊर्जा, विद्युत्, सिंचाइ सेवा विस्तारमा निजी क्षेत्रको सहभागिता र लगानी प्रवर्द्धन सम्बन्धी नित तथा मापदण्ड निर्धारण र नियमन,
- राष्ट्रिय जलस्रोत नीति र सङ्घीय योजना बमोजिम प्रदेश सीमा नदीका जलउपयोग सम्बन्धी आयोजनाको पहिचान, निर्माण, सञ्चालन, सम्भार र व्यवस्थापन,
- प्रदेशभित्रको जलस्रोत उपयोग तथा नदी संरक्षण सम्बन्धी योजना तथा गुरु योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनगमन तथा मूल्यांकन,
- प्रदेशभित्रको जलस्रोत उपयोग हुने आयोजनाहरूको अध्ययन, सर्वेक्षण, तयारी, कार्यान्वयन, अनुगमन र सञ्चालनमा समन्वय,
- प्रदेशस्तरमा जलाधार संरक्षण तथा जलउपयोग नीतिको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, प्रविधि विकास र व्यवस्थापन,
- मौसम र जलमापन सञ्चार सञ्जाल व्यवस्थापन,
- जलगुण तथा वायुगुण सम्बन्धी प्रयोगशाला व्यवस्थापन,
- प्रदेशस्तरको यातायात सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड र योजनाको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, अध्ययन अनुसन्धान र नियमन,
- प्रदेशभित्रको सवारी दर्ता र नवीकरण, चालक अनुमति र नवीकरण,
- प्रदेशभित्र सार्वजनिक यातायातको रुट अनुमति, मापदण्ड, गुणस्तर र भाडा दर निर्धारण र अनुगमन तथा नियमन,

- वातावरणमैत्री, अपाङ्गतामैत्री र लैङ्गिकमैत्री यातायात प्रणालीको प्रवर्द्धन,
- प्रदेश तहमा यातायात सुरक्षा र सवारी प्रदुषण नियन्त्रण सम्बन्धी योजना निर्माण र कार्यान्वयन
- रन्जुमार्ग, जलमार्ग लगायतका वैकल्पिक यातायात प्रविधिको यातायात प्रविधिको प्रवर्द्धन, सम्भाव्यता अध्ययन, आयोजना कार्यान्वयन, सञ्चालन र व्यवस्थापन,
- प्रदेश लोकमार्ग, सडक, पुल, झोलुङ्गे पुल सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा र निर्माण, स्तरोन्नती, मर्मत सम्भार, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, सडक प्रविधि सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान, यातायात सुरक्षा, कार्यान्वयन र नियमन तथा सडक अधिकार क्षेत्र (राइट अफ वे) को संरक्षण,
- प्रदेशस्तरका सरकारी कार्यालयहरूको भौतिक व्यवस्थापन र निर्माण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- प्रदेश मुख्यमन्त्री, सभामुख, मन्त्री, उपसभामुख, प्रदेश सचिव तथा सचिवहरूको निवास व्यवस्थापन,
- प्रदेशभित्रको सहरी विकास योजना तर्जुमा, सहरी पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन, मर्मत सम्भार र आवास तथा भवन सम्बन्धी योजनाहरूको कार्यान्वयन र मार्ग निर्देशन,
- प्रदेशभित्र उपयुक्त भवन निर्माण प्रविधिको प्रवर्द्धन,
- प्रदेशस्तरमा राष्ट्रिय भवन संहिताको कार्यान्वयन र नियमन,
- प्रदेशको राजधानी र प्रादेशिक शहरको विकास, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, संयोजन र पूर्वाधार निर्माण,
- सुरक्षित बसोबास, जग्गा एकीकरण (ल्याण्ड पुलिड), घर एकीकरण (हाउस पुलिड) सम्बन्धी नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन,
- प्रदेशस्तरमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन, सेवाको शुल्क निर्धारण, योजना, आयोजना कार्यान्वयन तथा सञ्चालन, संभार र नियमन,

- खानेपानी तथा सरसफाई सेवा विस्तरमा निजी क्षेत्रको सहभागिता प्रवर्द्धन सम्बन्धी निति तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
- सर्वसाधारणलाई स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता र खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छतामा पिछडिएको वर्गको पहुँच सुनिश्चितता ।

मन्त्रालयसँग सम्बन्धित कानूनहरु

- **ऐन**
 - प्रदेश सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०७५
 - प्रदेश सार्वजनिक सडक सम्बन्धी ऐन- मस्यौदा प्रदेश सभामा दर्ता गर्न प्रदेश मन्त्रपरिषदमा लैजाने क्रममा
 - खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी ऐन - मस्यौदा सहमति प्राप्त भएको
 - ऊर्जा तथा विद्युत सम्बन्धी ऐन - सैद्धान्तिक सहमतिको प्रक्रियामा रहेको
 - जल उपयोग तथा नदी व्यवस्थापन ऐन - सैद्धान्तिक सहमतिको प्रक्रियामा रहेको
 - प्रदेशस्तरमा सरकारी कार्यालयहरुको भौतिक व्यवस्थापन र निर्माण सम्बन्धी ऐन - सैद्धान्तिक सहमतिको प्रक्रियामा रहेको
- **नियमावली**
 - प्रदेश सवारी तथा यातायात व्यवस्था नियमावली - नियमावली बन्न कानून मस्यौदा समितिमा गएको
- **कार्यविधि**
 - कन्टेन्जेन्सी रकम खर्च गर्ने कार्यविधि - मस्यौदा तयार भई थप संशोधनकोलागि कानून मस्यौदा समितिमा गएको
 - नवीकरणीय ऊर्जा प्रणाली अनुदान परिचालन तथा कार्यविधि - कानून मस्यौदा समितिमा मस्यौदा तयारीको लागि गएको
 - एकीकृत बस्ती विकास सम्बन्धी कार्यविधि - कानून मस्यौदा समितिमा मस्यौदा तयारीको लागि गएको
- **निर्देशिका**
 - जनता आवास कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका-संशोधन भई कार्यान्वयनमा रहेको

मन्त्रालयसंग सम्बन्धित नीति, कार्यक्रम उपलब्धीहरू

भवन आवास तथा शहरी विकास क्षेत्र

क्र.सं.	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धि
१	शहरी गरिब तथा भूमिहीन र जोखिमपूर्ण अवस्था एवं छरिएर रहेको नागरिकका लागि उपयुक्त स्थानमा एकीकृत वस्ती विकास गरी किस्तावन्दीमा आधारित आवास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । अतिदुर्गममा रहेको वस्तीलाई उपयुक्त ठाउँमा स्थान्तरण गरिनेछ ।	आवास व्यवस्था कार्यक्रम (संघीय सशर्त) एकीकृत वस्ति विकास कार्यक्रम, जग्गा विकास कार्यक्रम	७३४ नीजि आवास इकाई निर्माण सम्पन्न र पदमपोखरी र रापतीमा २ ओटा वस्ति विकास सम्बन्धी अध्ययन कार्य भइरहेको ।
२	धार्मिक, सांस्कृतिक एवं ऐतिहासिक स्थलमा आधारित पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न पर्यटकीय गन्तव्यको सम्भाव्यता अध्ययन तथा परियोजना विकास गरिनेछ ।	पार्क निर्माण	१६ ओटा पार्क निर्माण भइरहेको
		भवन निर्माण	३५ ओटा भवन निर्माण भइरहेको
		अन्य संरचना निर्माण	२७ ओटा अन्य संरचना सम्बन्धी कार्य भइरहेको
३	एकीकृत वस्ती विकास तथा जग्गा एकीकरण कार्यक्रम	बागमती प्रदेश भित्र १९ ओटा स्थानमा जग्गा एकीकरण कार्यक्रम र एकीकृत वस्ती विकास कार्यक्रम	पाँच ओटा जग्गा एकीकरणको कार्यको डि पी आर भइरहेको ।
४	शहरी सडक सुधार कार्यक्रम	प्रदेश अन्तर्गतका शहरी क्षेत्रभित्र रहेका सडकहरूको स्तरोन्नति तथा सौन्दर्यीकरण कार्य	८ ओटा शहरी सडकस्तरोन्नति कार्य कार्यान्वयन भइरहेको
५	आधुनिक सुविधा सम्पन्न वसपार्क निर्माण र सभाहल निर्माण	३ ओटा वसपार्क निर्माण तथा २००० क्षमताको सभाहल निर्माण	३ ओटा वसपार्क निर्माण प्रक्रियामा रहेको ।
		५४ ओटा भवन निर्माण गरिने	१७ ओटा निर्माणप्रक्रियामा रहेको
		५० ओटा सरकारी भवन तथा आवास मर्मत	२० ओटा मर्मत संभार गरिएको

खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्र

क्र.सं	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धि
१	प्रदेश भित्रका अति सुख्खा क्षेत्रका वस्तीमा तत्काल खानेपानीको व्यवस्था गर्न विशेष कार्यक्रम लागू गरिनेछ। जनतालाई स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ। "एक घर एक धारा" कार्यक्रम पाँच वर्षभित्र सम्पन्न गर्न यसै वर्षबाट कार्यान्वयन प्रक्रिया सुरु गरिनेछ।	एक घर एक धारा कार्यक्रम	एक घर एक धारा कार्यक्रम अन्तर्गत २१ ओटा खानेपानी आयोजनाहरू निर्माण भइरहेको
		सुख्खा क्षेत्र खानेपानी आयोजना	२५ ओटा खानेपानी आयोजनाहरूको ठेक्काको सम्झौता भएको।
		खानेपानी तथा गुणस्तर सुधार आयोजना	खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड बमोजिम खानेपानी पुऱ्याउन १४ ओटा खानेपानी गुणस्तर सुधार आयोजनाहरू निर्माण भइरहेको
२	स्वच्छ वातावरण अभियान अन्तर्गत स्वच्छ वातावरण, सफा प्रदेश निर्माण, जलवायु परिवर्तन प्रभाव न्यूनीकरण, जलाधार पुनरुत्थान, सार्वजनिक क्षेत्र सरसफाई, हरियाली शहर तथा सडक, प्रदुषण नियन्त्रण र नदीहरूको बहाव सन्तुलन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।	ढल व्यवस्थापन कार्यक्रम	प्रमुख बजार, नगर क्षेत्र तथा सदरमुकामहरूमा स्यानिटरी ढल व्यवस्थापन गर्ने कार्यको लागि ४ ओटा आयोजनाहरू निर्माण भइरहेको।
३	आधारभूत स्तरको खानेपानी सेबालाई आगामी आर्थिक वर्षमा ९२ प्रतिशत र चार वर्षभित्र सत प्रतिशत जनसंख्याको पहुंचमा पुर्याइनेछ। निर्माणाधिन खानेपानी आयोजनाहरू सम्पन्न गरि तराईका जिल्लामा आर्सेनिक मुक्त सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराइनेछ।	१५२ ओटा खानेपानी आयोजनाहरू निर्माण गर्ने प्रदेश सरकारबाट बजेट विनियोजन भएको	१५२ खानेपानी आयोजनाहरू कार्यान्वयन प्रक्रियामा रहेको
		संघीय सरकारबाट हस्तान्तरण भई २२ ओटा ढल निर्माण कार्यक्रम क्रमागत रुपमा रहेको	
		४३२ ओटा खानेपानी आयोजना	१०० ओटा ठेक्का भइसकेको र बाँकी प्रक्रियामा रहेको
		७ ओटा खानेपानी गुणस्तर सुधार आयोजनाहरू	४ ओटा ठेक्का भइसकेको

जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास क्षेत्र

क्र.सं.	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धि
१	<p>अत्याधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी सतह, भूमिगत, जलाशययुक्त श्रोतलाई लिफ्ट र सौर्य उर्जामा आधारित सिंचाइ प्रणालीबाट प्रदेश भित्रको सबै खेतीयोग्य जमिनमा आगामी पाँच वर्षभित्र सिंचाइ सुविधा सुनिश्चित गरिनेछ । साथै जलउत्पन्नप्रकोप नियन्त्रणका लागि प्रभावकारी व्यवस्थापन, तटबन्ध निर्माण, बाढी पूर्व सूचना प्रणाली सम्बन्धी संस्थागतविकास र सामुदायिक सचेतनाकार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।</p>	<p>मझौला सिंचाइ आयोजना</p> <p>नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ आयोजना</p> <p>समुदाय व्यवस्थित सिंचित कृषि क्षेत्र कार्यक्रम</p> <p>सिंचाइ संस्थागत विकास कार्यक्रम</p> <p>मर्मतसम्भार आयोजनाहरू सम्बृद्ध तराई मधेस सिंचाइ विशेष कार्यक्रम</p>	<p style="text-align: center;">प्रादेशिक कार्यक्रम</p> <ul style="list-style-type: none"> • ७९ ओटा सिंचाइ योजनाको ठेक्का सम्झौता भई निर्माणमा गएको र यसबाट हाल आंशिक रूपमा ३५० हेक्टर थप जमिनमा सिंचाइ सुविधा पुगेको • १०६ ओटा स्थानमा नदी नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण गरी १४ कि.मि तटबन्ध, बाँध, स्पर, Embankment लगायतका संरचना निर्माण भई कटान नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण तथा बस्ती संरक्षण भएको । • चितवनको राप्ती नगरपालिका स्थित परेवाकोटमा विद्युतीकरण कार्यको ठेक्का प्रक्रिया अगाडी बढेको • ५२ ओटा सिंचाइ योजनाहरूको र १ ओटा नदी नियन्त्रण कार्यको DPR तयार भएको । • थप ९१ ओटा नयाँ सिंचाइ योजनाहरूको पहिचान सर्भे सम्पन्न भएको • प्रदेशको ८ ओटा जिल्लाहरूको (दोलखा, रामेछाप, सिन्धुली, मकवानपुर, नुवाकोट, धादिंग, चितवन, रसुवा) सिंचाइको प्रोफाइल तयार भएको • प्रदेशको १३ वटै जिल्लाको वैकल्पिक ऊर्जाको अद्यावधिक प्रोफाइल तयार भएको <p style="text-align: center;">संघीय सशर्त अनुदानका कार्यक्रम</p> <ul style="list-style-type: none"> • ५१७ वटा सिंचाइ योजना रहेकोमा ९० ओटा योजना सम्पन्न भई थप १२५० हेक्टर जमिनमा सिंचाइ सुविधा पुगेको • ८२ ओटा स्थानमा नदी नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण गरी १२ कि.मि तटबन्ध, बाँध, स्पर, Embankment लगायतका संरचना निर्माण भएको

२	<p>आगामी चार बर्ष भित्र सतह भूमिगत जलाशययुक्त नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ प्रणाली जट्टता प्रविधिको उपयोग गरि प्रदेशभित्रका सबै खेतियोग्य जमीनमा दिगो भरपर्दो तथा बर्षभरि सिंचाइ सुविधम सुनिश्चित गर्ने ।</p> <p>जलउत्पन्न प्रकोपको जोखिमबाट प्रभावित हुने सम्भावित स्थानहरूको पहिचान गरी व्यवस्थापन गर्न नीतिगत र संस्थागत व्यवस्था गर्ने र तटबन्ध निर्माण र बाढी पर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्दै सामूदायिक सचेतनाका कार्यक्रम सन्चालन गरी गुरुयोजना मार्फत कार्यान्वयन</p>	<p>मझौला सिंचाइ आयोजना</p> <p>नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ आयोजना समुदायव्यबस्थित सिंचित कृषि क्षेत्र कार्यक्रम सिंचाइसंस्थागत विकास कार्यक्रम मर्मतसम्भार आयोजनाहरू</p> <p>सम्बृद्ध तराई मधेस सिंचाइ विशेष कार्यक्रम</p>	<p>प्रादेशिक कार्यक्रम</p> <ul style="list-style-type: none"> • ९८ ओटा सिंचाइ तथा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रणका योजनाहरूको ल.ई. स्वीकृत भई खरीद कार्य अगाडि बढाइएको । • १२ ओटा योजना पहिचान तथा छनौट कार्य भएको । <p>संघीय सशर्त अनुदानका कार्यक्रम</p> <p>मझौला सिंचाइ आयोजना</p> <ul style="list-style-type: none"> • १२८ ओटा योजनाहरूको ल.ई./DPR तयार गरी स्वीकृत <p>नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ आयोजना</p> <ul style="list-style-type: none"> • ९४ ओटा योजनाहरूको ल.ई./ DPR तयार गरी स्वीकृत <p>समुदाय व्यबस्थित सिंचित कृषि क्षेत्र आयोजना</p> <ul style="list-style-type: none"> • २५ ओटा योजनाहरूको ल.ई./ DPR तयार गरी स्वीकृत <p>नदी नियन्त्रण</p> <ul style="list-style-type: none"> • ५० ओटा योजनाहरूको ल.ई. तयार / निर्माण कार्य अघि बढेको <p>जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण प्रविधि परियोजना</p> <ul style="list-style-type: none"> • ४ ओटा योजनाहरूको ल.ई. तयार/ निर्माण कार्य अघि बढेको <p>टार बस्ती संरक्षण कार्य</p> <ul style="list-style-type: none"> • ३ योजनाहरूको ल.ई. तयार / निर्माण कार्य अघि बढेको <p>भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्युववेल सिंचाइ आयोजना</p> <ul style="list-style-type: none"> • १२ ओटा योजनाहरूको ल.ई.तयार/ निर्माण कार्य अघि बढेको
---	---	---	--

सडक पूर्वाधार क्षेत्रतर्फ

क्र.सं.	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धि
१	काठमाडौं उपत्यका काँठ चक्रपथ परियोजना र पोष्टबहादुर बोगटी सुरुड मार्ग निर्माण गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> काठमाडौं उपत्यका काँठ चक्रपथ परियोजना सम्भाव्यता अध्ययन पोष्टबहादुर बोगटी (भिमफेदी-कुलेखानी) सुरुड मार्ग निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> काठमाडौं उपत्यका काँठ चक्रपथ परियोजनाको कुल १५० कि.मि. सडकको सम्भाव्यता अध्ययन तथा २७ कि.मि. सडकको डि.पि.आर. तयार भएको ।
२	बहुवर्षीय, क्रमागत तथा अन्य महत्वपूर्ण प्रादेशिक योजनाहरू	<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न ११ ओटा बहुवर्षीय योजनाहरू २२७ ओटा सडकहरू तथा पुलहरूको निर्माण कार्य 	<ul style="list-style-type: none"> ९० कि.मि. कालोपत्रे सडक, ५ कि.मि. पक्की ढलान सडक, १६० कि.मि. ग्राभेल सडक, ४२० कि.मि. कच्ची सडक निर्माण गरिएको १४ ओटा पक्की पुल, एउटा ट्रष्ट पुल निर्माण सम्पन्न भएको २१० कि.मि. सडक तथा २२ ओटा पुलहरूको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार भएको,
३	नजिकैको मुख्य कालोपत्रे सडकदेखि जिल्ला सदरमुकाम तथा स्थानीय तहको केन्द्र जोड्ने सडकलाई स्तरोन्नति गर्दै आगामी चार वर्षभित्र कालोपत्रे गर्ने संघीय सरकारको नीतिलाई सघाउ पुग्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	स्थानीय तहको केन्द्र जोड्ने सडक (२० ओटा)	२० ओटा स्थानीय तहको केन्द्र जोड्ने सडकहरूको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भई निर्माण कार्य अगाडि बढेको
४	संघीय सरकारसँगको सहकार्य र समन्वयमा पुष्पलाल चक्रपथ (रामेछाप-दोलखा-सिन्धुपाल्चोक-नुवाकोट-धादिङ-चितवन मकवानपुर-सिन्धुली-काभ्रे) र पोष्टबहादुर बोगटी सुरुड मार्ग निर्माण गरिनेछ ।	पोष्ट बहादुर बोगटी सुरुड मार्ग र पुष्पलाल चक्रपथ परियोजना	<ul style="list-style-type: none"> (भिमफेदी-कुलेखानी) सुरुड मार्गको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (डि.पि.आर) तयार भई निर्माण ठेक्का प्रक्रियाको चरणमा रहेको । पुष्पलाल चक्रपथ परियोजनाको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भइरहेको ।

५	प्रदेश यातायात गुरुयोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।	प्रदेश यातायात गुरुयोजना तयारी	• प्रदेश यातायात गुरुयोजना तयारीको लागि परामर्शदाता छनौट भई कार्य भइरहेको ।
६	हेटौंडा-फाखेल-फर्पिङ सडक र हेटौंडा-सिस्नेरी-फर्पिङ सडकको स्तरोन्नती गर्न कार्यलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • कुलेखानी फाखेल फर्पिङ सडक स्तरोन्नती • भीमफेदी कुलेखानी (हेभी) सडक स्तरोन्नती • भैंसे-भिमफेदी सडक स्तरोन्नती 	<ul style="list-style-type: none"> • कुलेखानी-फाखेल-फर्पिङ सडक स्तरोन्नती कार्यको ठेक्का सम्झौता भई निर्माण कार्य भइरहेको । • भीमफेदी कुलेखानी (हेभी) सडक स्तरोन्नती कार्यको ठेक्का सम्झौता भई निर्माण कार्य अगाडि बढेको । • भैंसे-भिमफेदी सडक स्तरोन्नतीको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार भइरहेको ।
७	काठमाडौं उपत्यका पहुँचको दुरीलाई छोटोउने चौतारा-सिपाघाट-कात्तिके-काठमाडौं तथा टोखा-छहरे नुवाकोट सडकको स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • चौतारा सिपाघाट कात्तिके काठमाडौं सडक विस्तार तथा स्तरोन्नती 	<ul style="list-style-type: none"> • चौतारा सिपाघाट कात्तिके काठमाडौं सडकको १० कि.मि. निर्माण कार्य भइरहेको तथा अन्य खण्डको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भइरहेको ।
८	वहुवर्षीय, क्रमागत तथा अन्य महत्वपूर्ण प्रादेशिक योजनाहरू	<ul style="list-style-type: none"> • विभिन्न १९ ओटा बहुवर्षीय योजनाहरू • ३०० ओटा सडकहरू, ३५ ओटा पुल तथा ७५ ओटा सडकपुलको डि.पि.आर. तयारी 	<ul style="list-style-type: none"> • स्वीकृत बहुवर्षीय खरिद गुरुयोजना अनुसार विभिन्न महत्वपूर्ण १९ ओटा सडक तथा पुलहरूको (करिब १७५ कि.मि. सडक तथा ७ ओटा पुलहरू) निर्माण कार्य भइरहेको । • २५० कि.मि. सडक तथा ३५ ओटा पुलको निर्माण कार्य भइरहेको ।

पाँच करोड भन्दा माथिका आयोजना तथा कार्यक्रमको विवरण

- चौतारा सिपाघाट कात्तिके काठमाडौं सडक योजना रु. १० करोड
- हेटौंडा फाखेल फर्पिङ्ग सडक योजना (कुलेखानी फर्पिङ्ग खण्ड) रु. ५ करोड
- राप्ती नदी आरसिसि पुल (हेटौंडा ११ र १२, मकवानपुर) रु. ८ करोड
- भिमफेदी कुलेखानी (हेभी) सडक सुधार योजना रु. १० करोड
- पेप्सीकोला मनोहरा पुल चाँगु इन्द्रखोल्सा तेलकोट सडक सुधार योजना, भक्तपुर रु. १० करोड
- लाँकुरी भञ्ज्याङ कुसादेवी पनौती नमोबुद्ध सडक सुधार योजना, काभ्रेपलाञ्चोक रु. १० करोड
- राप्ती नदी करिडोर सडक निर्माण योजना (चौकीटोल-चुरीयामाई खण्ड) रु. १० करोड
- राप्ती नदी करिडोर सडक निर्माण योजना (राप्ती खोला पुल-रातोमाटे खण्ड) रु. ५ करोड
- सहरी सडक योजना, हेटौंडा, मकवानपुर रु. ५ करोड
- गुर्जेभन्ज्याङ शिवपुरी-६ समुन्द्रादेवी पुरानो गाविस भवन महतटोल रातोमाटे लिखु पुल महाकाली खुरखुरे रु. ८ करोड
- मानेभज्याङ्ग दुप्चेश्वर सडक योजना रु. ८ करोड
- तुप्चे सोल महादेवखर्क (बिदुर नपा-७) देउराली (म्यगड गाउँपालिका) सडक योजना रु. ८ करोड
- मन्थली गाल्पा चौरीखला (लखनपुर) सडक योजना, रामेछाप रु. १० करोड
- सित्खा भिरपानी नोगनपानी फुल्पा धुले मेगर्पा भदौरै भोटनागी सडक, रामेछाप रु. १० करोड
- सिन्धुली मजुवा कफाल्चौरी दुम्जा सडक सुधार योजना, सिन्धुली रु. १० करोड
- कमलामाई नपा ९ र १० जोड्ने कमला नदी माथी आरसिसि पुल रु. १० करोड

- सतुङ्गल मातातीर्थ देउराली कुलेखानी सडक योजना, काठमाडौं रु. १० करोड
- बगुवा प्युटार असराङ्ग गिम्दी ठूलादुर्लुङ्ग चन्दनपुर सडक सुधार योजना रु. १० करोड
- आकाशे पुल निर्माण योजना, काठमाडौं रु. १० करोड
- (त्रिपुरेश्वर, बिजुली बजार, बबरमहल, मिनभवन, पुरानो बानेश्वर, तीनकुने, बालकुमारी, बल्खु र कलंकीको बीचमा शिवनगर जाने बाटो) रु. १० करोड
- बलेफी जलबिरे तेम्बाथान सडक सुधार योजना, सिन्धुपाल्चोक रु. १० करोड
- मुडे माघखोर कालापानी सडक सुधार योजना, दोलखा रु. १० करोड
- एकीकृत बस्ती विकास योजना रु. ३० करोड
- काठमाडौं लिफ्ट पार्किङ निर्माण रु. ५ करोड
- हर्षाहीकूलो सिंचाई उपयोजना (दुधौली, सिन्धुली) रु. ७ करोड
- नारायणी लिफ्ट सिंचाई प्रणालीको मर्मत सुधार, चितवन रु. २५ करोड
- ग्रामिण विद्युतीकरण कार्यक्रम

**भौतिक पूर्वधार विकास मन्त्रालय मातहतका यातायात व्यवस्था
कार्यालयहरुबाट संकलित राजश्व विवरण
चालु आ.व. २०७६/०७७ मा यातायात कार्यालयहरुबाट संकलित
राजश्व विवरण (प्रथम चौमासिकसम्म)**

क्र.सं.	यातायात व्यवस्था/सेवा कार्यालयहरु	राजश्व रकम रु.
१	सानाठुला सवारी, एकान्तकुना, ललितपुर	१३३१३९९३००
२	सवारीचालक अनुमतिपत्र, एकान्तकुना, ललितपुर	१०५३६५८००
३	सवारीचालक अनुमतिपत्र, जगाती, भक्तपुर	४४१४८०००
४	सवारीचालक अनुमतिपत्र, सुकेधारा, काठमाण्डौ	५८२२३५००
५	सवारीचालक अनुमतिपत्र, ठुलो भन्याङ, काठमाण्डौ	६६७०२९१७८
६	मोटरसाईकल, गुर्जुधारा, काठमाण्डौ	५१७५८४३८२
७	सेवा कार्यालय, हेटौडा, मकवानपुर	११७३२६५२८
८	सेवा कार्यालय, भरतपुर, चितवन	१७५०७२२१६
९	सेवा कार्यालय, सल्लाघारी, भक्तपुर	३८२७९४६६३
१०	सेवा कार्यालय, सानो भन्याङ, काठमाण्डौ	६९८२५८४३८
	कुल जम्मा	४,०९,७२,०२,००५
अक्षरूपी चार अर्ब नौ करोड बहत्तर लाख दुई हजार पाँच मात्र ।		

**गत आ.व. २०७५/०७६ मा यातायात व्यवस्था कार्यालयहरुबाट
संकलित राजश्वको विवरण**

क्र.सं.	कार्यालयहरु	राजश्व रकम रु.
१	यातायात व्यवस्था/सेवा कार्यालयहरु (स.चा.अ.प. बाहेक)	३०२०२४६२१
२	यातायात व्यवस्था कार्यालयहरु (सवारी चालक अनुमतिपत्रबाट)	९९०२९००७५
३	बाँडफाँड भई आएको (६०%)	३८२४८०६४५०
	कुल जम्मा	५,११,७१,२१,१४६
अक्षरूपी पाँच अर्ब एघार करोड एकहत्तर लाख एक्काइस हजार एक सय छ्यालीस मात्र		

मन्त्रालयको दरबन्दी विवरण

पद	श्रेणी/तह	सेवा	समुह	उपसमुह	दरबन्दी	पदपुर्ति संख्या	रिक्त दरबन्दी	कैफियत
प्रदेश सचिव	रा.प.प्रथम	ईन्जिनियरिङ्ग			१	१	०	
उपसचिव	रा.प.द्वितीय	ने.प्रशासन	सा.प्रशासन		१	०	१	
सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हा.पा./ इरिगेशन	१	१	०	
सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	वि.एण्ड आर.	१	०	१	
सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	जनरल	१	१	०	
सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हाईवे	१	०	१	
सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	स्यानिटरी	१	१	०	
शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	ने.प्रशासन	सा.प्रशासन		४	४	०	२ जना काजमा
लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	ने.प्रशासन	लेखा		१	१	०	
कानून अधिकृत	रा.प.तृतीय	न्याय	कानून		१	१	०	
इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हा.पा./ इरिगेशन	३	१	२	
इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	वि.एण्ड आर.	५	१	४	
इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	३	२	१	
इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	जनरल	३	३	०	१ जना काजमा
इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	हाईवे	६	०	६	
इन्जिनियर	रा.प.तृतीय	ईन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	स्यानिटरी	६	५	१	४ जना काजमा
नायब सुब्बा	रा.प.अनं.प्रथम	ने.प्रशासन	सा.प्रशासन		४	४	०	
कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्रथम	विविध			१	१	०	
खरिदार	रा.प.द्वितीय	ने.प्रशासन	सा.प्रशासन		१	१	०	१ जना काजमा
सहलेखापाल	रा.प.द्वितीय	ने.प्रशासन	लेखा		१	१	०	
ह.स.चा	श्रेणीविहीन				४	४	०	
का.स.	श्रेणीविहीन				५	५	०	
				जम्मा:	५५	३८	१७	

मन्त्रालय र मातहतका निकायहरुको दरबन्दी र पदपूर्ति विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम र ठेगाना	दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, हेटौडा ।	५५	३८	१७	काजमा ८ जना गएको
२	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय, हेटौडा, मकवानपुर ।	२३	१२	११	
३	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, काभ्रेपलान्चोक ।	१४	९	५	
४	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, काठमाण्डौ ।	१४	१२	२	
५	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, नुवाकोट ।	१४	७	७	
६	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, मकवानपुर ।	१४	१०	४	
७	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, सिन्धुली ।	१४	५	९	
८	यातायात व्यवस्था कार्यालय साना टुला सवारी, एकान्तकुना, ललितपुर ।	६२	५५	७	
९	यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारी चालक अनुमती पत्र, एकान्तकुना, ललितपुर ।	३८	२९	९	
१०	यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारी चालक अनुमती पत्र, जगाती, भक्तपुर ।	३५	३३	२	
११	यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारी चालक अनुमती पत्र, सुकेधारा, काठमाडौं	३५	३३	२	
१२	यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारी चालक अनुमती पत्र, टुलो भन्याङ, काठमाडौं	३५	३२	३	
१३	यातायात व्यवस्था कार्यालय मोटरसाईकल, गुर्जुधारा, काठमाण्डौं	५५	४८	७	
१४	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय, हेटौडा, मकवानपुर ।	८	८	०	
१५	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय, भरतपुर, चितवन ।	८	८	०	
१६	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय, सल्लाघारी, भक्तपुर ।	९	९	०	
१७	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय, सानो भन्याङ, काठमाडौं ।	१०	१०	०	
१८	भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, चितवन ।	१०	१०	०	
१९	भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, काभ्रेपलान्चोक ।	१०	१०	०	
२०	पूर्वाधार विकास कार्यालय, काभ्रेपलान्चोक ।	१८	१७	१	
२१	पूर्वाधार विकास कार्यालय, नुवाकोट ।	१८	१३	५	
२२	पूर्वाधार विकास कार्यालय, सिन्धुपाल्चोक ।	१८	१४	४	
२३	पूर्वाधार विकास कार्यालय, ललितपुर ।	१८	१७	१	
२४	पूर्वाधार विकास कार्यालय, चितवन ।	१८	१४	४	
२५	पूर्वाधार विकास कार्यालय, रामेछाप ।	१८	१४	४	
२६	नारायणी लिफ्ट खगेरी सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय, चितवन ।	१३	१३	०	
२७	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, काठमाण्डौं ।	११	११	०	
२८	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, भक्तपुर ।	११	११	०	
२९	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, धादिङ ।	११	११	०	
३०	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, दोलखा ।	११	११	०	
३१	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, काभ्रेपलान्चोक ।	११	११	०	
३२	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, ललितपुर ।	११	११	०	
३३	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, मकवानपुर ।	११	११	०	
३४	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, नुवाकोट ।	११	११	०	
३५	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, रामेछाप ।	११	१०	१	
३६	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, सिन्धुली ।	११	१०	१	
३७	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, सिन्धुपाल्चोक ।	११	११	०	
३८	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय, चितवन ।	१४	१३	१	
३९	जलस्रोत तथा सिंचाइ सब-डिभिजन कार्यालय, रसुवा ।	७	७	०	
४०	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. २, धादिङ ।	२१	१८	३	
४१	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. ३, सिन्धुपाल्चोक ।	२१	१५	६	
४२	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. ४, रामेछाप ।	२१	१६	५	
४३	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. ५, भक्तपुर ।	२२	२१	१	
४४	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. १, मकवानपुर ।	२१	१७	४	
४५	प्रदेशिक डिभिजन सडक कार्यालय, खुर्कोट, सिन्धुली ।	३१	५	२६	
४६	प्रदेशिक डिभिजन सडक कार्यालय, नुवाकोट ।	३१	१०	२१	
		जम्मा	८९४	७२१	१७३

५.७ सामाजिक विकास मन्त्रालय

शिक्षा, स्वास्थ्य, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा कार्य गर्ने उद्देश्यका साथ स्थापित सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश सरकारको मन्त्रालय मध्ये एक मन्त्रालय हो । यस मन्त्रालयले समग्र सामाजिक विकासका क्षेत्रमा स्थानीय र सङ्घीय सरकारको सेतुको रूपमा काम गर्दै मानवीय पूँजी निर्माणमा महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ । विशेष गरी शिक्षा, स्वास्थ्य, जेष्ठ नागरिक, महिला, बालबालिका, अपाङ्गता र युवा तथा खेलकुदको क्षेत्र यस मन्त्रालयको कार्य जिम्मेवारी भित्र पर्दछ । प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ अनुसार यस मन्त्रालयको मूल कार्य जिम्मेवारी निम्नानुसार रहेका छन् :

- प्रदेशस्तरको विश्वविद्यालय तथा उच्च शिक्षा सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- शैक्षिक परामर्श सेवाको मापदण्ड निर्धारण, अनुमति तथा नियमन
- प्रदेशस्तरमा पुस्तकालय, सङ्ग्रहालय, अभिलेखालय सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रादेशिक शिक्षा, प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिम र छात्रवृत्ति सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन तथा पाठ्यक्रम, पाठ्य पुस्तक तथा पाठ्य सामग्री निर्माण, उत्पादन र वितरण
- प्रदेशस्तरको मानव संसाधनको आवश्यकता प्रक्षेपण तथा शैक्षिक योजना निर्माण र कार्यान्वयन
- प्रदेशस्तरमा विद्यालय तहको शिक्षकको सेवा शर्त, योग्यता, क्षमता र शिक्षक व्यवस्थापनको मापदण्ड निर्धारण र नियमन
- माध्यमिक तहको परीक्षा व्यवस्थापन
- प्रदेशस्तरमा प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा शैक्षिक तथ्याङ्क व्यवस्थापन
- स्वास्थ्य सेवा तथा पोषण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेशस्तरमा आवश्यक पर्ने प्रर्वद्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक तथा पुर्नस्थापनात्मक स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्थापन

- स्वास्थ्यसेवा सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय प्राज्ञिक, व्यवसायिक र पेसागत सङ्घ संस्थाको दर्ता, सञ्चालन अनुमति र नियमन
- प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर निर्धारण, अनुगमन र नियमन
- राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम औषधीजन्य तथा स्वास्थ्य प्रविधि सम्बन्धी सामग्रीको उत्पादन तथा सञ्चय, अधिकतम खुद्रा मूल्य निर्धारण, अन्तिम विसर्जन, गुणस्तर तथा मापदण्ड निर्धारण र त्यस्ता सामग्री उत्पादन गर्ने उद्योगको दर्ता, सञ्चालन, अनुमति र नियमन
- राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप अस्पताल, नर्सिङ होम, निदान केन्द्र, उपचार केन्द्र र अन्य स्वास्थ्य संस्था तथा प्रयोगशालाको दर्ता, सञ्चालन, अनुमति र नियमन
- खानेपानी, ध्वनि र हावाको गुणस्तर अनुगमन तथा लेखाजोखाको ढाँचा निर्माण एवम् गुणस्तरको मापदण्ड निर्धारण र कार्यान्वयन
- राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम स्वास्थ्य बिमा लगायतका सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा कार्यक्रमको व्यवस्थापन तथा नियमन
- प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य क्षेत्रको मानवस्रोत विकास र व्यवस्थापन
- औषधी निगरानी (Pharmacovigilance), औषधिको उचित प्रयोग र सुक्ष्म जीवनिरोधक प्रतिरोध (Antimicrobial Resistance) न्युनीकरण
- खोप र परिवार नियोजन
- संवेदनशील औषधी तथा अन्य स्वास्थ्य सामग्री खरिद तथा आपूर्ति व्यवस्थापन
- प्रदेशस्तरमा स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान तथा सूचना प्रणाली, स्वास्थ्य लेखा पद्धतिको संस्थागत व्यवस्थापन, सूचना प्रवाह
- प्रदेशस्तरीय जनस्वास्थ्य निगरानी (पब्लिक हेल्थ सर्भेलेन्स) व्यवस्थापन
- सूती, मदिरा र लागुपदार्थजन्य वस्तुको मापदण्ड, नियन्त्रण तथा नियमन
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा आपत्कालीन अवस्था, विपद् र महामारी व्यवस्थापन,

आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह, आपतकालीन अवस्थाका लागि औषधी तथा औषधीजन्य सामग्रीको प्रादेशिक बफरस्टक व्यवस्थापन

- सरूवा तथा नसर्ने रोग नियन्त्रण तथा रोकथाम
- राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन
- स्वास्थ्यजन्य फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन
- आयुर्वेदिक, युनानी, आम्ची, होमियोप्याथिक, प्राकृतिक चिकित्सा लगायतका अन्य प्रचलित परम्परागत स्वास्थ्य उपचार सेवा सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन
- परिवार नियोजन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन तथा अनुसन्धान, सूचना प्रणालीको स्थापना र सञ्चालन, क्षमता अभिवृद्धि र राष्ट्रिय संस्थाहरूसँगको सम्पर्क र समन्वय
- महिला हक सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- लैङ्गिक हिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार सम्बन्धी नीति तथा कार्ययोजना तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, सम्झौता र प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन, निरोधात्मक र संरक्षणात्मक उपाय र पुनस्थापन
- महिला सशक्तीकरण तथा लैङ्गिक समानतासम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान
- लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट र लैङ्गिक परीक्षण
- बाल बालिकाको हकहित संरक्षण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन, अनुसन्धान, बालमैत्री शासकीय प्रवन्ध र सेवा प्रवाह, बाल उद्धार कोष व्यवस्थापन र बाल सुधार तथा पुनर्स्थापना
- प्रदेशस्तरमा ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्त, बाल बालिकाका र महिलासम्बन्धी कार्यहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

- समाजकल्याण र सङ्घ सस्था सम्बन्धी कार्यहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- युवा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, युवा वैज्ञानिक प्रोत्साहन
- खेलकुद सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन, खेलकुद तथा खेलकुद पूर्वाधारको विकास र प्रवर्द्धन
- लोपोन्मुख, सीमान्तकृत, गरिब, जेष्ठ नागरिक लक्षित आवास सम्बन्धी नीति मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन
- सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्डको निर्माण तथा कार्यान्वयन
- प्रदेश भित्र रोजगारी प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तथा मापदण्ड तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र स्थानीय सरकारसंग समन्वय ।

मन्त्रालयसँग सम्बन्धित कानूनहरू

- **ऐन**
 - प्रदेश स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५
 - प्रदेश खेलकूद विकास ऐन, २०७५
 - प्रदेश प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम परिषद् स्थापना र सञ्चालन गर्ने ऐन, २०७५
 - मदन भण्डारी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ऐन, २०७६
 - प्रदेश बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७६
- **आदेश**
 - प्रदेश भित्रका अस्पतालहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापन आदेश, २०७५
- **नियम/ नियमावली**
 - प्रदेश खेलकूद विकास नियमावली, २०७६
 - प्रदेश स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७६
- **कार्यविधि/निर्देशिका/मापदण्ड**
 - अस्पताललाई सेवा विस्तार अनुदान कार्यविधि, २०७५

- हिमाली तथा पहाडी जिल्लामा महिला तथा बाल स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि साना आयोजना कार्यक्रम अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- करारमा चिकित्सक नियुक्ति गर्ने कार्यविधि, २०७५
- प्रदेश विकास स्वयंसेवक परिचालन कार्यविधि, २०७५
- शैक्षिक परामर्श सेवा तथा भाषा शिक्षण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
- प्रदेश आपतकालीन बाल संरक्षण कोष (स्थापना र सञ्चालन) कार्यविधि, २०७५
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिको लागि स्वरोजगार तथा सीपमूलक तालिम सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७५
- अपाङ्गता सूचना केन्द्र सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- महिला बालबालिका तथा समाज कल्याणका क्षेत्रमा काम गर्ने सङ्घ संस्थाहरूलाई दिइने अनुदान व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
- स्थानीय तहका महिला, सहकारी/सङ्घ संस्थाका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि महिला नेतृत्व विकास प्रशिक्षण विषयक तालिम सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका २०७५
- स्थानीय तहका महिला जनप्रतिनिधी र कर्मचारीको नेतृत्व क्षमता अभिवृद्धिको लागि महिला नेतृत्व विकास प्रशिक्षण विषयक तालिम सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका २०७५
- मुख्यमन्त्री जनता स्वास्थ्य परिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधि २०७६
- रोभिड अ.न.मी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- आयोजना कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७६
- विद्यालय बस सेवा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६
- छोरी बुहारी उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति अनुदान निर्देशिका, २०७६

मन्त्रालयसँग सम्बन्धीत प्रमुख नीति कार्यक्रम र उपलब्धी
शिक्षा तथा युवा खेलकुद क्षेत्र

क्र.सं	प्रमुखनीति	कार्यक्रम	उपलब्धी
१	प्रदेश विश्वविद्यालय स्थापना र सञ्चालन गर्न नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था मिलाउने र सामुदायिक क्याम्पसहरूको भौतिक सवलीकरण तथा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरणमा प्रोत्साहन	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदेश विश्वविद्यालय स्थापना र सञ्चालन • सामुदायिक क्याम्पस भौतिक सवलीकरण • सामुदायिक क्याम्पसगुणस्तर सुदृढीकरण सवलीकरण अनुदान 	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदेश विश्वविद्यालय स्थापनाको नीति अवधारणा पारित • १३५ सामुदायिक क्याम्पस भौतिक सवलीकरण सम्पन्न • १०० सामुदायिक क्याम्पस गुणस्तर सुदृढीकरण सवलीकरण सम्पन्न
२	दक्ष प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न बहु-प्राविधिक महाविद्यालयको स्थापना र सञ्चालन	बहुप्राविधिक महाविद्यालयको स्थापना	<ul style="list-style-type: none"> • सांगाचोक गढि नगरपालिका सिन्धुपाल्चोकमा बहुप्राविधिक महाविद्यालयको स्थापना भइ सञ्चालनमा रहेको
३	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा सहित सिपमूलक तालिम र स्वरोजगारीमा जोड	इलेक्ट्रिसियन तालिम, कम्प्युटर सफ्टवेयर तालिम, प्लम्बिङ तालिम, केश श्रृङ्गार (ब्यूटी पार्लर) तालिम, सिलाइ कटाइ तालिम, इलेक्ट्रोनिक्स मर्मत सम्बन्धी तालिम, वैदेशिक रोजगार एवम् युवा स्वरोजगार मूलक, एक हप्ते उद्यमशीलता तालिम	विभिन्न शिर्षकहरूमा २२४६ जनाले तालिम प्राप्त गरेको
४	नमुना विद्यालयहरूको विकास र सञ्चालन गर्न आवश्यक सहयोग	<ul style="list-style-type: none"> • नमुना विद्यालय गुरुयोजना निर्माणका लागि विद्यालयलाई अनुदान • नमुना विद्यालय विकासका लागि प्रोत्साहन अनुदान 	२० ओटा नमुना विद्यालय छनोट भइ गुरुयोजना निर्माण र प्रोत्साहन वितरण

५	<p>सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक तथा भौतिक सबलीकरण र विद्यालयमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग</p>	<ul style="list-style-type: none"> • विद्यालयहरूमा e-Library, Smart Board तथा ICT Lab स्थापना • सामुदायिक विद्यालयमा विषयगत प्रयोगशाला निर्माण • विद्यालय भौतिक सबलीकरणका लागि अनुदान • विद्यालय घेराबार निर्माण तथा बाहिरी वातावरणका लागि अनुदान • शुद्ध पिउने पानी स्वच्छ तथा हरित विद्यालयका लागि अनुदान 	<ul style="list-style-type: none"> • ५५ विद्यालयहरूमा e-Library, Smart Board तथा ICT Lab स्थापना • ३३ सामुदायिक विद्यालयमा विषयगत प्रयोगशाला निर्माण • ३८ विद्यालयको भौतिक सबलीकरण सम्पन्न • ८१ शुद्ध पिउने पानी स्वच्छ तथा हरित विद्यालयनिर्माण
६	<p>गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चितताका लागि विद्यालय तहका शिक्षकहरूको सक्षमता अभिवृद्धिमा जोड तथा प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रका शिक्षकहरूको प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CTEVTमार्फत् सामुदायिक विद्यालयमा सञ्चालित कार्यक्रमका शिक्षकहरूको लागि तालिम • आधारभूत तथा माध्यमिक तहका शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि तालिम • माध्यमिकतहका खेलकूद शिक्षकहरूका लागि तालिम 	<ul style="list-style-type: none"> • ८० जना CTEVT मार्फत् सामुदायिक विद्यालयमा सञ्चालित कार्यक्रमका शिक्षकहरूको लागि तालिम • ६४०० आधारभूत तथा माध्यमिक तहका शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि तालिम
७	<p>सरकारी तथा सामुदायिक क्याम्पसमा अध्ययनरत गरीब तथा जेहेन्दार छात्रालाई स्नातक तथा स्नातकोत्तर तहको अध्ययनका लागि छात्रवृत्ति दिन छोरी बुहारी उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालन</p>	<p>छोरी बुहारी उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति अनुदान(उच्च शिक्षा)</p>	<p>सामुदायिक क्याम्पसमा अध्ययनरत ४०० जना छात्राहरू लाभान्वित भएका ।</p>

८	हिमाली, पहाडी एवम् विकट क्षेत्र र सिमान्कृत वर्गका बालबालिकालाई विद्यालयमा पहुँच सुनिश्चित गर्न आवासीय विद्यालयको स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन सहयोग, समन्वय र सहजीकरण	आवासीय विद्यालय सञ्चालनमा र व्यवस्थापन सहायता (शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता)	आवासीय विद्यालय सञ्चालनमाको लागि स्थानीय तह र विद्यालय छनोट कार्य भइरहेको ।
९	विद्यालयतह मिलान र समायोजन गर्ने कार्यमा स्थानीय तहलाई आवश्यक समन्वय र सहजीकरणका लागि विद्यालय बस सेवा सञ्चालनमा	विद्यालय बस सेवा कार्यक्रम	प्रदेशका प्रत्येक जिल्लाका एक विद्यालय गरी १३ विद्यालयमा विद्यालय बस सेवा सञ्चालनमा हुने
१०	स्थानीय तहमा सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक सिकाइ केन्द्र तथा पुस्तकालयहरूको सुदृढीकरण मा सहयोग ।	<ul style="list-style-type: none"> सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको भवन निर्माण पुस्तकालय स्थापना र सञ्चालनमा अनुदान 	<ul style="list-style-type: none"> चितवन, धादिङ, रामेछाप, रसुवा र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका ५ सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको भवन निर्माण १० ओटा पुस्तकालयका लागि स्थापना र सञ्चालनमा सहयोग
११	प्रदेश विकासका लागि शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि सामाजिक विकास र खेलकुद लगायतका क्षेत्रमा स्वयंसेवक परिचालन	प्रदेश विकास स्वयंसेवक छनौट तथा परिचालन	१०३ जना प्रदेश विकास स्वयंसेवकहरूको परिचालन भई शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु , खेलकुद र सामाजिक विकासका क्षेत्रमा सहजीकरण भइरहेको
१२	नयाँ ज्ञान तथा प्रविधिको अनुसन्धान, विकास र व्यावसायिक उपयोग गर्न प्रतिभाशाली नवप्रवर्तक व्यक्ति वा कम्पनीहरूलाई युवा वैज्ञानिक प्रोत्साहन कोष मार्फत प्रोत्साहन	युवा वैज्ञानिकहरूलाई सलग्न गराई अनुसन्धान, प्रविधि, विकास र नवप्रवर्तनमा क्षमता विकासका लागि वैज्ञानिक प्रोत्साहन कोष स्थापना र सञ्चालन	प्रदेश सरकारले उदीयमान विज्ञान तथा प्रविधिको विकास र नवप्रवर्तनमा युवा वैज्ञानिकहरूलाई सलग्न गराई अनुसन्धान, प्रविधि, विकास र नवप्रवर्तनमा क्षमता विकास गर्दै प्रदेशको उच्च आर्थिक वृद्धि र नागरिकको जीवन पद्धतिलाई सरल र सहज बनाउन प्रस्तावहरू प्राप्त भएको

१३	युवा परिषदको स्थापना र सञ्चालन गरी युवा नेतृत्व विकास, स्वरोजगार र उद्यमशीलतामा जोड	प्रदेश युवा परिषद गठन र सञ्चालनका लागि कार्यक्रमको व्यवस्था	युवा परिषद विधेयक मन्त्रिपरिषदबाट स्वीकृत भई प्रदेश सभामा पेश भएको ।
१४	खेलकुद पूर्वाधारको योजनाबद्ध विकास कालागि जिल्लामा रङ्गशाला, निर्वाचन क्षेत्रमा कर्भडहल र स्थानीय तहमा खेल मैदान निर्माणको कार्यमा जोड	रङ्गशाला, कर्भडहल र स्थानीय तहमा खेल मैदान निर्माण	हाल ६ वटा रङ्गशाला, १६ वटा कर्भड हल निर्माणधिन रहेको छ भने ३२ ओटा स्थानीय तहको खेल मैदान निर्माणकार्य सम्पन्न भएको
१५	विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन , सहभागिता एवम् सोका लागि विभिन्न प्रोत्साहन र खेलाडीहरुको व्यावसायिक सुरक्षाको सुनिश्चितता	प्रदेशस्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गर्ने स्थानीयस्तरमा आयोजना हुने खेलकुदप्रतियोगितालाई सहयोग र अनुदान	अन्तर प्रदेशस्तरीय खेलकुद प्रतियोगितामा यस प्रदेशको सहभागिता रहेको स्थानियस्तरमा सञ्चालन भएका प्रतियोगिताहरुको प्रवर्द्धनमार्फत खेल संस्कृतिको विकास
१६	सामुदायिक विद्यालयमा खेल मैदान निर्माण, खेल सामग्रीको व्यवस्था तथा खेल शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धि	सामुदायिक विद्यालयमा खेल मैदानको निर्माण १ खेलकुद सञ्चालन गर्ने शिक्षकको तालिम	विद्यालयमा खेल मैदान निर्माण हुने शिक्षकहरुको खेल सम्बन्धम क्षमता अभिवृद्धि
१७	ऐतिहासिक, प्राकृतिक, पुरातात्विक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरुको पहिचान, विकास निर्माण, संरक्षण र प्रवर्धन	निर्माण ,संरक्षण, विकास र प्रवर्द्धन	ऐतिहासिक, पुरातात्विक, सम्पदाहरु मकवानपुर गढी, सिन्धुलीगढी, दुगुना गढी, उपदांगगढी, चौतारा साँगाचोकगढीको उत्खनन, पुननिर्माण कार्य भईरहेको ।
१८	विभिन्न जातजातिको सङ्ग्राहालय स्थापना र सञ्चालन	जातीय सङ्ग्राहालयको भवन निर्माण	चितवनको मेघौलीमा मगर सङ्ग्राहालयको भवन निर्माण सम्पन्न भएको
१९	प्रदेश भित्र बोलिने भाषाको विकास र संरक्षण ,संरचनागत विकास र प्रदेशभित्र रहेका कला, संस्कृतिको पहिचान तथा संरक्षण	भाषा साहित्य र कलाको विकास, संरक्षण र प्रवर्द्धन	काठमाडौंमा गोलढुङ्गा साहित्य परिषदको भवन निर्माण सम्पन्न, काठमाडौंमा दायित्व वाडमय प्रतिष्ठान चावहिल भवन निर्माण सम्पन्न,

स्वास्थ्य क्षेत्र

क्र सं	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धी
१	सामुदायिक विद्यालयहरूमा स्वास्थ्य सेवा, बाल स्वास्थ्य प्रवर्द्धन, प्रजनन तथा यौन स्वास्थ्य परामर्श जस्ता सेवा प्रवाह गर्न "एक माध्यामिक विद्यालय, एक नर्स" कार्यक्रमलाई बिस्तार गर्दै लगिनेछ ।	एक विद्यालय एक नर्स	प्रदेश भित्रका हरेक स्थानीय तहका कमितीमा एक विद्यालय पर्ने गरी १२१ ओटा विद्यालयमा १२१ जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था गरिएको ।
२	नर्सने रोगको समयमै पहिचान, उपचार र रोकथाम गरि आम नागरिकको जनधनको रक्षा गर्न मुख्यमन्त्रि जनता स्वास्थ्य परिक्षण कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन र क्रमशः बिस्तार गरिनेछ ।	मुख्यमन्त्रि जनता स्वास्थ्य परिक्षण कार्यक्रम	आ.व. २०७५।७६ मा प्रदेश मातहतका ५ अस्पतालबाट ७४४१ जना व्यक्तिले सेवा प्राप्त गरेका साथै सो सम्बन्धि जनचेतन अभिवृद्धि भएको ।
३	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क र सेवालार्ई प्रभावकारी र सुदृढ बनाउन तथा स्वास्थ्य संस्थामा गुणस्तरीय औषधीको उपलब्धता सुनिश्चित गर्न संघीय सरकार र स्थानीय तहसँग समन्वय गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • निःशुल्क औषधीको खरिद तथा वितरण • सामुदायिक स्वास्थ्य इर्काई तथा शहरी स्वास्थ्य केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन । • स्थानीय तहमा भएका स्वास्थ्य संस्थाको सुशासन अभिवृद्धी तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम • जनस्वास्थ्य अभियान 	<ul style="list-style-type: none"> • नागरिकले अस्पताल तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्था मार्फत आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गरेका साथै विशेषज्ञ सेवा समेतमा पहुँच वृद्धि भएको । • स्थानीय तहमा भएका स्वास्थ्य संस्थाको गुणस्तर अभिवृद्धि साथै जनसहभागिता वृद्धि भएको ।

४	<p>प्रत्येक स्थानीय तहमा १५ देखि ५० शय्यको अस्पताल, प्रादेशिक निर्वाचन क्षेत्रमा आयुर्वेद, प्राकृतिक चिकित्सा लगायत अन्य पुरक चिकित्सा र प्रचलित परम्परागत उपचार सेवालाई विस्तार गरिनेछ साथै मातहतका अस्पतालहरूमा क्रमशः विशिष्टकृत स्वास्थ्य सेवा र सर्जरी सेवा विस्तारको लागि पूर्वाधार विकास गर्दै लगिनेछ ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय तहमा पूर्वाधार भएका स्वास्थ्य संस्थामा १५ शैया सम्मको अस्पताल संचालन (१३ स्थानमा) • प्रदेश मातहतका अस्पताललाई सुविधा सम्पन्न बनाउन अस्पताल सुदढिकरण अनुदान • महा नगरपालिका / उपमहानगरपालिकामा स्वस्थ आयुर्वेद जीवनशैली व्यवस्थापन सम्बन्धि परियोजना कार्यक्रम । • सामुदायिक तथा गैर नाफामूलक अस्पताललाई सेवा विस्तर अनुदान 	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदेश भित्रका १३ स्थानीय तहमा चिकित्सक सहितको अस्पताल सञ्चालन । • प्रदेश मातहतका अस्पतालहरू सेवाग्राहीको संख्या वृद्धि तथा विशेषज्ञ सेवा थप भएको । • आयुर्वेद जीवनशैली व्यवस्थापन कार्यक्रम मार्फत आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्नेको संख्यामा वृद्धि । • सामुदायिक तथा गैर नाफामूलक अस्पतालको सेवा विस्तारका कारण थप र विशेषज्ञ सेवामा पहुँच वृद्धि भएको ।
५	<p>स्वास्थ्य सेवाको सहज पहुँच तथा उपभोगका लागि प्रदेशभित्र बसोबास गर्ने लोपोन्मुख, अति सीमान्तकृत तथा अति विपन्न समुदाय लक्षित विशेष स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । प्रदेशभित्र निर्माण हुने भौतिक संरचनाहरूलाई अपाङ्गमैत्री बनाउने व्यवस्था गरिनेछ ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Roving अ.न.मि. कार्यक्रम (१० स्थानीय तह) • स्थानीय तहमा अस्पतालः स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण अनुदान 	<ul style="list-style-type: none"> • १० स्थानीय तहका लोपोन्मुख, अति सीमान्तकृत तथा अति विपन्न समुदायका नागरिकको स्वास्थ्य चेतनामा अभिवृद्धि साथै स्वास्थ्य सेवाको उपभोगमा वृद्धि भएको । • स्वास्थ्य पूर्वाधारको विकास भएको ।

६	दक्ष प्रसुति सेवाकेन्द्र विस्तार तथा सुदृढीकरण गर्दै नर्सिङ तथा मिडवाइफ्री सवोको विस्तार तथा व्यवस्थापन गरी महिलाका प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी हक सुनिश्चित गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • पाठेघर को मुख को cancer screening तथा आङ्ग खस्ने समस्याको निःशुल्क अपरेसन • पूर्ण संस्थागत प्रशुती प्रवर्धन कार्यक्रम • वडामा प्रसुती केन्द्र (Birthing Unit) स्थापना • अस्पतालबाट निःशुल्क CEONCसेवा 	<ul style="list-style-type: none"> • प्रजनन स्वास्थ्य तथा सुरक्षित मातृत्व सेवाको पहुँच बृद्धी भएको । • पाठेघर को मुख को cancer screening तथा आङ्ग खस्ने समस्याको निःशुल्क अपरेसनबाट नागरिक लाभान्वित भएको ।
७	पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकामा देखा परेको कुपोषण न्यूनिकरण गर्न पोषणसम्बन्धी विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको पोषण सुधार कार्यक्रम (स्थानीय तह मार्फत) • हिमाली तथा पहाडी जिल्लामा महिला तथा बाल स्वास्थ्य प्रवर्धनका लागि साना आयोजना कार्यक्रम 	<ul style="list-style-type: none"> • साना आयोजना मार्फत काभ्रे, दोलखा र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका एक एक स्थानीय तहका ६० आमा समूहका सदस्यहरू लाभान्वित भएको
८	स्वयंसेविकालाई प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदेशभित्र कार्य गर्ने म.स्वा.से.का लागि संचार खर्च सहयोग कार्यक्रम 	<ul style="list-style-type: none"> • ९४१२ जना स्वयंसेविकाहरूलाई संचार खर्च उपलब्ध गराइएको ।

९	कलकारखाना र औद्योगिक प्रतिष्ठानमा काम गर्ने श्रमजीवीको कार्यस्थल सुरक्षित तुल्याउन व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> • कलकारखाना तथा औद्योगिक क्षेत्रमा काम गर्ने श्रमिकहरूका लागि व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा सम्बन्धी अभिमुखिकरण 	<ul style="list-style-type: none"> • काठमाडौं, भक्तपुर ललितपुर र चितवन जिल्लाका कलकारखाना तथा औद्योगिक क्षेत्रमा काम गर्ने १२० श्रमिकहरूलाई व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा सम्बन्धी चेतना अभिमुखिकरण तालिम प्रदान गरिएको
१०	सडक क्षेत्रमा हुने दुर्घटनाका घाइतेको शीघ्र उपचार तथा उपयुक्त अस्पतालमा पठाउने व्यवस्था मिलाउन सडक क्षेत्रको निश्चित दूरीमा “दुर्घटना रेस्पान्स सेन्टर” को स्थापना गरिनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> • दुर्गम क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्य कर्मीका लागि ट्रमा तथा emergency management सम्बन्धी तालिम • प्रदेश भित्र रहेका अस्पतालमा आपतकालिन अवस्थाको व्यवस्थापनका लागि ड्रिल अभ्यास • राजमार्ग क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य संस्थालाई सडक दुर्घटनाको आकस्मिक रेस्पान्स सेन्टरको रूपमा सवलीकरण गर्न अनुदान 	<ul style="list-style-type: none"> • दुर्गम क्षेत्र तथा राजमार्ग क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूको ज्ञान, शिप र दक्षतामा अभिवृद्धिका लागि ट्रमा तथा emergency management सम्बन्धी तालिम प्रदान।
११	हेटौंडा अस्पताललाई मदन भण्डारी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको रूपमा विकास गर्न नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था गरिनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> • मदन भण्डारी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान भवनको डीपीआर र आइ ए रिपोर्ट र गुरु योजना तयार गर्ने। • हेटौंडा अस्पताल भवन निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> • मदन भण्डारी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ऐन जारी भएको।

सामाजिक विकास

क्र.सं	प्रमुख नीति	कार्यक्रम	उपलब्धी
१	बाल अधिकारको सुनिश्चितताका लागि बालमैत्री वातावरणको विकास र प्रवर्द्धन गर्न स्थानीय तहहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। अभिभावकविहिन बालबालिकाको संरक्षणका लागि सामाजिक सुरक्षा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> बालमैत्री स्थानीय तह प्रोत्साहन कार्यक्रम बाल अधिकार संरक्षण सम्बन्धि स्थानीय तह सहजिकरण गोष्ठी 	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेश बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७६ जारी भएको। विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको संरक्षणका लागि बाल संरक्षण कोष रु ५ करोडको स्थापना तथा सञ्चालन भएको
२	प्रदेश र स्थानिय तहको एउटै सन्देश, बालविवाहमुक्त हाम्रो प्रदेश भन्ने सोचलाई सार्थक तुल्याउन स्थानिय तहसँगको समन्वय र सहकार्यमा सम्बत २०७८ सम्ममा बालविवाह मुक्त प्रदेश बनाइनेछ। सम्बत २०८० सम्ममा सबै स्थानीय तहलाई बालमैत्री घोषणा गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> बाल विवाह विरुद्धको अभियान कार्यक्रम बाल विवाह मुक्त प्रदेश निर्माण सहजकर्ता तालिम बाल विवाह विरुद्धको सूचनामुलक सामाग्री उत्पादन तथा प्रशारण 	<ul style="list-style-type: none"> बाल विवाह अन्त्य सम्बन्धी प्रादेशिक रणनीति २०७६ निर्माण बाल विवाह मुक्त सहजकर्ता नियुक्त तथा परिचालन बाल विवाह विरुद्ध अभियान कार्यक्रम संचालन गर्न ११९ स्थानीय तहलाई अनुदान रकम प्रदान ३१ ओटा स्थानीय तहलाई बालमैत्री प्रोत्साहन रकम निकास भएको
३	प्रदेश तीनको सरोकार, महिलाहरूलाई सामाजिक र आर्थिक अधिकार भन्ने सोचका साथ महिलाहरूको सामाजिक र आर्थिक सशक्तिकरण गर्न लैङ्गिक सामानता, समावेशीकरण तथा सामाजिक न्यायको सुनिश्चितता गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। प्रदेशमा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको व्यवस्था गरी सो अनुसारका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थानीय तहलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।	<ul style="list-style-type: none"> औद्योगिक प्रदर्शनीमा महिला उद्यमी सहभागिता कार्यक्रम उत्कृष्टमहिला सहकारी संस्था पुरस्कार 	<ul style="list-style-type: none"> महिलाबाट उत्पादित वस्तुको प्रदेशस्तरीय औद्योगिक प्रदर्शनी (२ स्थान चितवन र सिन्धुली) महिला उद्यमशीलता प्रोत्साहन कार्यक्रम (उत्कृष्ट महिला सहकारी संस्थालाई मापदण्ड अनुसार पुरस्कार) - ११ ओटा सहकारी संस्था पुरस्कृत

४	<p>लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलता को नीति अवलम्बन गरी त्यस्ता कार्यक्रम अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।</p> <p>लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा, मावन बेचबिखन तथा ओसारपसारमा परेका महिला तथा पुनःएकीकरणका लागि सघाउ पुग्ने गरी आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> • प्रदेशसभाका सदस्यहरुलाई लैङ्गिक सवालमा अन्तर्क्रिया गोष्ठी • महिला तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी दिवसीय कार्यक्रम 	<ul style="list-style-type: none"> • २८ जना प्रदेश सभा सदस्य ज्युहरुको सहभागितामा लैङ्गिक सवालमा अन्तर्क्रिया गोष्ठी सम्पन्न भएको • विभिन्न दिवसिय कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएको • प्रदेश स्तरीय लैङ्गिक हिंसा प्रभावितका लागि दीर्घकालीन पुनर्स्थापना केन्द्र सञ्चालन
५	<p>बेचबिखन र हिंसामा परेका महिलाको उद्धार गर्न, मनोसामाजिक परामर्श प्रदान गर्न, समाजमा पुनर्स्थापना गर्न र रोजगार स्वरोजगारमा आवद्ध गर्न सुरक्षित गृह (सेफ होम) को व्यवस्था गरी सशक्तीकरणको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला सेवा केन्द्र/ सामुदायिक सेवा केन्द्र, संघ संस्थाद्वारा सञ्चालित सेवा केन्द्र तथा मनोसामाजिक विमर्श केन्द्र सहयोग कार्यक्रम • प्रदेश स्तरीय लैङ्गिक हिंसा प्रभावितका लागि दीर्घकालीन पुनर्स्थापना केन्द्र निर्माण भक्तपुर 	<ul style="list-style-type: none"> • घरेलु हिंसा प्रभावित महिलाका लागि सञ्चालित अल्पकालीन आश्रय सहितका सेवा केन्द्र (Safe house) सञ्चालन गर्न • ९ ओटा महिला सहकारी संस्थालाई अनुदान प्रदान • प्रदेश स्तरीय लैङ्गिक हिंसा प्रभावितका लागि भक्तपुरमा दीर्घकालीन पुनर्स्थापना केन्द्र निर्माण

६	<p>संघिय सरकार र स्थानीय सरकारसँग समन्वय गरी संरक्षणमा राख्नुपर्ने बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा मनोरोगिहरूको लागि संरक्षण गृह, दिवा सेवा केन्द्र, बृद्धाश्रम लगायतका संस्थागत संरचनाहरू व्यवस्थित गर्न विभिन्न प्रोत्साहनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । एकल महिला, यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकहरूको संरक्षणका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार संरक्षण, प्रबर्द्धन तथा सशक्तिकरण गर्न समुदायमा आधारित पुनस्थापना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । प्रदेशभित्र निर्माण हुने भौतिक संरचनाहरूलाई अपाङ्गमैत्री बनाउने व्यवस्था मिलाउनेछ ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> • साझेदारीमा ज्येष्ठ नागरिक आनन्द निकेतन/बृद्धाश्रम/दिवा सेवा केन्द्र सञ्चालन अनुदान । • अपाङ्गता सुचना केन्द्र सञ्चालन • विपन्न तथा सिमान्तकृत समुदायका महिलाहरूका लागि सिपमूलक तालिम • विपन्न तथा सिमान्तकृत समुदायका महिलाहरूका लागि सिपमूलक तालिम • लक्षित वर्ग विशेष कार्यक्रम (लोपोन्मुख, सिमान्तकृत समुदायका महिलाहरूका लागि आर्थिक सशक्तिकरण) 	<ul style="list-style-type: none"> • ७ ओटा बृद्धाश्रमलाई बृद्धाश्रम सञ्चालन तथा सुदृढीकरण अनुदान दिइएको • सामाजिक विकास मन्त्रालयमा अपाङ्गता सुचना केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन भएको • ७६ जना अपाङ्गता भएका व्यक्तिको लागि स्वरोजगार तथा सीपमूलकतालिम सञ्चालन (मोवाइलमर्मत, कम्प्युटर, कुकिङ्ग, वेटर) • विपन्न तथा सीमान्तकृत समुदायका महिलाहरूको अवस्था सम्भावना र भावी दिगो कार्य दिशा तय गर्न योजना र मापदण्ड निर्माण गरी स्वरोजगार तथा सीपमूलक तालिम सञ्चालन प्रभावकारिता मुल्यांकन र विउपुँजी अनुदान वितरण -१५० जना (रामेछाप, चितवन, ललितपुर)
७	<p>स्थानीय तहसँगको समन्वय र सहकार्यमा प्रदेश तीनलाई सहयोगापेक्षी सडकमानवमुक्त प्रदेश बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।</p>	<p>साझेदारीमा सहयोगापेक्षी सडकमानव मुक्त प्रदेश निर्माण सहयोग कार्यक्रम</p>	<p>मकवानपुर जिल्ला र भरतपुर महानगरपालिकालाई सहयोगापेक्षी सडक मानवमुक्त घोषणा गरिएको</p>

पाँच करोड भन्दा माथिका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको विवरण

- बहुप्राविधिक महा विद्यालयको स्थापना र सञ्चालन
- सामुदायिक क्याम्पस भौतिक सवलीकरण तथा गुणस्तर सुदृढीकरण अनुदान
- सामुदायिक विद्यालय भौतिक सवलीकरण तथा गुणस्तर सुदृढीकरण अनुदान
- नमुना विद्यालय विकास सहयोग अनुदान
- आवासीय विद्यालय स्थापना
- खेलकुद पूर्वाधार विकास
- युवा वैज्ञानिक कोषको स्थापना र सञ्चालन
- ऐतिहासिक, प्राकृतिक, पुरातात्विक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरूको पहिचान, विकास निर्माण, संरक्षण
- विभिन्न प्राज्ञिक एवं राष्ट्रिय व्यक्तित्वको नाममा स्थापित प्रतिष्ठानको संरक्षण, संवर्द्धन र प्रवर्धनमा सहयोग
- हेटौँडा अस्पताल भवन निर्माण
- मुख्यमन्त्रि जनता स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रम
- विद्यालय नर्स कार्यक्रम
- अस्पताल सुदृढीकरण कार्यक्रम

मन्त्रालय मातहतका कार्यालयहरुको दरवन्दी विवरण

सि.नं.	पद	श्रेणी/तह	सेवा	समूह	दरवन्दी	पूँ	रिक्त	कैफियत
१	प्रदेश सचिव	रा.प. प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	१	०	
२	निर्देशक	११	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	१	०	१	
३	निर्देशक	११	स्वास्थ्य	हे.ई.	१	१	०	
४	निर्देशक	११	स्वास्थ्य	हे.ए.	१	१	०	
५	निर्देशक	११	स्वास्थ्य	ज.हे.स.	१	०	१	
६	निर्देशक	११	स्वास्थ्य	मे.ल्या.टे. प्याथो	१	०	१	
७	उप-सचिव	रा.प. द्वि.	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	०	२	
८	उप-सचिव	रा.प. द्वि.	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	८	८	०	
९	प्रमुख कन्सल्टेन्ट अब्स्ट्रेसियन एण्ड गार्डनोकोलोजिस्ट	११	स्वास्थ्य	अब्स/गार्डनो	१	०	१	
१०	प्रमुख कन्सल्टेन्ट जनरल फिजिसियन	११	स्वास्थ्य	मेडिसिन	१	०	१	
११	प्रमुख जनस्वास्थ्य प्रशासक	११	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	१	०	१	
१२	प्रमुख मेडिकल सुपरीटेन्डेन्ट	११	स्वास्थ्य	जनरल हेल्थ सर्भिसेज	५	०	५	
१३	अस्पताल नर्सिङ प्रशासक	९/१०	स्वास्थ्य	जनरल नर्सिङ	१	१	०	
१४	ब./अस्पताल नर्सिङ प्रशासक	९/१०	स्वास्थ्य	जनरल नर्सिङ	१	०	१	
१५	ब./क. आयुर्वेद विज्ञ	९/१०	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	१	०	१	
१६	ब.स्वास्थ्य शिक्षा प्रशासक	९/१०	स्वास्थ्य	हे. ए.	१	०	१	
१७	ब/क प्याथोलोजिष्ट	९/१०	स्वास्थ्य	प्याथोलोजी	१	०	१	
१८	ब/कन्सल्टेन्ट माइक्रोबायोलोजिष्ट	९/१०	स्वास्थ्य	प्याथोलोजी	१	०	१	
१९	बरिष्ठ उपस्वास्थ्य प्रशासक	९/१०	स्वास्थ्य	प.हे.ए/ए.चि.	२	१	१	
२०	बरिष्ठ जनस्वास्थ्य प्रशासक	९/१०	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	१२	१२	०	
२१	बरिष्ठ/कन्सल्टेन्ट अब्स्ट्रेसियन एण्ड गार्डनोकोलोजिस्ट	९/१०	स्वास्थ्य	अब्स/गार्डनो	५	१	४	

२२	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट अर्थोपेडिक सर्जन	९/१०	स्वास्थ्य	सर्जरी	५	१	४	
२३	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट इ.एन.टी.सर्जन	९/१०	स्वास्थ्य	अटोरिनो	१	१	०	
२४	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट एनेस्थेसियोलोजिस्ट	९/१०	स्वास्थ्य	एनेस्थेसियोलोजी	५	०	५	
२५	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट जनरल फिजिसियन	९/१०	स्वास्थ्य	मेडिसिन	५	२	३	
२६	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट डर्माटोलोजिष्ट	९/१०	स्वास्थ्य	डर्माटोलोजी लप्रा भानरल	१	०	१	
२७	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट पिडियाट्रिसियन	९/१०	स्वास्थ्य	पेडियाट्रिक्स	५	१	४	
२८	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट प्याथोलोजिष्ट	९/१०	स्वास्थ्य	प्याथोलोजि	१	०	१	
२९	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट मेडिकल जनरलिष्ट	९/१०	स्वास्थ्य	मेडिकल जनरलिष्ट	१	०	१	
३०	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट रेडियोलोजिष्ट	९/१०	स्वास्थ्य	रेडियोलोजी	५	०	५	
३१	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट सर्जन	९/१०	स्वास्थ्य	सर्जरी	५	०	५	
३२	बरिष्ठ/कन्सल्टेण्ट साइक्याट्रिक	९/१०	स्वास्थ्य	साइक्याट्रिक	५	०	५	
३३	मेडिकल सुपरीटेन्डेन्ट	९/१०	स्वास्थ्य	जनरल हेल्थ सर्भिसिज	३	०	३	
३४	स/उप्र मे टे	९/१०	स्वास्थ्य	मे.ल्या.टे.	१	१	०	
३५	शाखा अधिकृत	७/८	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	९	७	२	
३६	शाखा अधिकृत	७/८	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	१४	१२	२	
३७	प्रमुख महिला विकास अधिकृत	रा.प. द्वि.	विविध		१	१	०	
३८	क.नर्सिड अधिकृत	७/८	स्वास्थ्य	क.न.	१	०	१	
३९	जनस्वास्थ्य अधिकृत वा सो सरह	७/८	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	८	२	६	
४०	नर्सिड अधिकृत	७/८	स्वास्थ्य	जनरल नर्सिड	६	५	१	
४१	ब./फार्मसी अधिकृत	७/८	स्वास्थ्य	फार्मसी	२	१	१	
४२	फिजियोथेरापिष्ट	७/८	स्वास्थ्य	फिजियोथेरापी	४	२	२	

४३	ब/मेडिकल टेक्नोलोजिष्ट	७/८	स्वास्थ्य	मे.ल्या.टे.	२	०	२	
४४	बरिष्ठ इन्टोमोलोजिष्ट/ब./ज. स्वा.अ.	७/८	स्वास्थ्य	हे.इ.	१	०	१	
४५	बरिष्ठ कम्प्युनिटी नर्सिङ अधिकृत	७/८	स्वास्थ्य	क.न.	१	०	१	
४६	बरिष्ठ जनस्वास्थ्य अधिकृत	७/८	स्वास्थ्य	हे.इ.	१२	९	३	
४७	बरिष्ठ नर्सिङ अधिकृत/ क.न.	७/८	स्वास्थ्य	क.न.	१	०	१	
४८	बरिष्ठ स्वास्थ्य शिक्षा अधिकृत	७/८	स्वास्थ्य	हे.ए.	३	३	०	
४९	बरिष्ठ स्वास्थ्य शिक्षा प्रशासक	७/८	स्वास्थ्य	हे. ए.	२	१	१	
५०	मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजिष्ट	७/८	स्वास्थ्य	मेडिकल ल्याब टेक्नेलोजी	५	१	४	
५१	वायोमेडिकल ईन्जिनियर	७/८	स्वास्थ्य	विविध	१	०	१	
५२	शाखा अधिकृत (विषयगत)	रा.प. तृ.	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	८	६	२	
५३	तथ्याङ्क अधिकृत	७/८	आ.यो.त.	तथ्याङ्क	८	०	८	
५४	डेमोग्राफर/तथ्यांक अधिकृत	रा.प. तृ. ७/८	आ.यो.त.	तथ्याङ्क	२	१	१	
५५	शाखा अधिकृत	रा.प. तृ.	न्याय	कानून	१	१	०	
५६	मेडिकल अधिकृत	८	स्वास्थ्य	ज.हे.स.	२८	१३	१५	
५७	लेखा अधिकृत	७/८	प्रशासन	लेखा	५	५	०	
५८	आयुर्वेद चिकित्सक	८	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	१४	१४	०	
५९	डेन्टल सर्जन	८	स्वास्थ्य	डेन्टिष्ट्रि	५	५	०	
६०	अधिकृत	६	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	६	६	०	
६१	म.स.टे.अ.	रा.प. तृ.	विविध	पतालुर्ततर विविध	१	०	१	
६२	महिला विकास अधिकृत	रा.प. तृ.	विविध		२	१	१	
६३	क्षय कुष्ठ सुपरभाइजर अधिकृत	७	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	९	९	०	
६४	खोप सुपरभाइजर अधिकृत	७	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	८	८	०	

६५	परिवार नियोजन सुपरभाइजर अधिकृत	७	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	६	६	०	
६६	परिवार नियोजन सुपरभाइजर निरीक्षक	६	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	१	१	०	
६७	तथ्याङ्क सहायक	५/६	आ.यो.त.	तथ्याङ्क	७	४	३	
६८	रेफ्रिजरेटर टेक्सिसियन	५/६	इन्जिनियरिङ्ग	इलेक्ट्रिकल	१	१	०	
६९	लेखापाल	६	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२९	२९	०	
७०	नायब सुब्बा	५/६	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१९	१७	२	
७१	सह-लेखापाल	०५/०६/२००७	प्रशासन	लेखा	१४	१४	०	
७२	महिला विकास निरीक्षक	रा.प. अनं. प्रथम	विविध		२	०	२	
७३	खोप सुपरभाइजर निरीक्षक	६	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	४	४	०	
७४	भेक्टर कन्ट्रोल सुपरभाइजर	६	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	३	३	०	
७५	लेखा सहायक	५	प्रशासन	लेखा	६	६	०	
७६	सहायक	५	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	६	०	६	
७७	खरिदार	०४/०५/२००६	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	६	२	४	
७८	कम्प्युटर अपरेटर	०५/०६/२००७	विविध		१०	४	६	
७९	प्राविधिक सहायक	रा.प. अनं. प्रथम	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	१५	२	१३	
८०	अ.न.मी.	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	क.न./प.हे.न.	३२	१८	१४	
८१	अ.हे.व.	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	१३	५	८	
८२	कोल्डचेन असिस्टेन्ट	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	हेल्थ इन्स्पेक्सन	१४	१४	०	
८३	डार्करूम सहायक	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	रेडियोग्राफि	३	३	०	
८४	डेन्टल हाइजिनिष्ट	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	डेन्टिष्ट्रि	४	३	१	
८५	ब. कोल्डचेन अ.	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	हे.इ.	२	२	०	
८६	ब/ल्याब असिस्टेन्ट	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	१	१	०	
८७	बैद्य	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	२४	२३	१	
८८	ल्याब असिस्टेन्ट	०४/०५/२००६	स्वास्थ्य	मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	३७	२२	१५	

८९	आयुर्वेद सहायक/ कविराज	५/६	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	१३	१३	०	
९०	एनेस्थेटिक सहायक	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	विविध	४	२	२	
९१	कविराज	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	१	१	०	
९२	पब्लिक हेल्थ नर्स	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	क.न./प.हे.न.	१३	१३	०	
९३	फार्मोसी सहायक	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	फार्मोसी	५	१	४	
९४	ब/ल्याब टेक्निसियन	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी	२	१	१	
९५	बायोमेडिकल टेक्निसियन	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	विविध	४	२	२	
९६	मेडिकल रेकर्डर सुपरभाइजर	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	मेडिकल रेकर्डस	६	५	१	
९७	रेडियोग्राफर	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	रेडियोग्राफी	७	७	०	
९८	स. डाइटेसियन	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	विविध	१	०	१	
९९	स्टाफ नर्स	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	जनरल नर्सिङ	५३	३८	१५	
१००	हाउस किपिङ सुपरभाइजर	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	पतालुर्ततर स्वास्थ्य	१	०	१	
१०१	हेल्थ असिस्टेन्ट	०५/०६/२००७	स्वास्थ्य	हे.इ.	५४	२५	२९	
१०२	भारी सवारी चालक	श्रेणीविहिन	इन्जिनियरिङ	मेकानिकल	१	०	१	
१०३	हलुका सवारी चालक	श्रेणीविहिन	इन्जिनियरिङ	मेकानिकल	३१	४	२७	
१०४	का. स./ औषधि कुटुवा	श्रेणीविहिन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१५	८	७	
१०५	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१४३	७३	७०	
१०६	लोडर प्याकर	श्रेणीविहिन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	०	२	
	जम्मा				८७७	५२२	३५५	

३.८ प्रदेश लोक सेवा आयोग

नेपालको संविधानको धारा २४४ को उपधारा (१) मा प्रत्येक प्रदेशमा प्रदेश लोक सेवा आयोग रहनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । सङ्घीय सरकारको प्रदेश लोक सेवा आयोग (आधार र मापदण्ड निर्धारण) ऐन, २०७५ बमोजिमको आधार र मापदण्डलाई आत्मसात गर्दै आयोगको गठन, काम, कर्तव्य, अधिकार र कार्यविधिका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६ बागमती प्रदेशको प्रदेश सभाबाट मिति २०७६ साल भाद्र २८ गते पारित भई प्रदेश प्रमुखबाट मिति २०७६ साल असोज २८ गते प्रमाणीकरण भएको छ ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६ को दफा (४) बमोजिम लोक सेवा आयोगको अध्यक्ष तथा सदस्यहरू नियुक्ति भई प्रदेश लोक सेवा आयोगले आफ्नो कार्यलाई निरन्तरता दिइरहेको छ ।

आयोगका अध्यक्ष र सदस्यहरूको विवरण:

श्री सुरेश मान श्रेष्ठ	-अध्यक्ष
श्री सुदर्शन प्रसाद ढकाल	-सदस्य
श्री शर्मिला नेउपाने	-सदस्य

आयोगको गठन पश्चात भएका कार्यहरू:

१. लोक सेवा आयोगका पदाधिकारीहरूसँग केन्द्रीय कार्यालय, काठमाण्डौमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गरेको,
२. आयोगको वेवसाइट र अनलाइन सिष्टम तयार गर्न छलफलमा रहेको,
३. आयोगको नियमावलीको मस्यौदा तयार भएको,
४. आयोगको बैठक सञ्चालन कार्यविधिको मस्यौदा तयार भएको,
५. आयोगका पदाधिकारी एवं दक्ष/विज्ञ र कर्मचारीहरूको आचार संहिताको मस्यौदा तयार भएको ।

प्रदेश सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७६/०८/०५ को बैठकमा प्रदेश लोक सेवा आयोगको अस्थायी संगठन संरचना र दरबन्दी स्वीकृत भएको छ। सो अनुसार आयोगको अस्थायी संगठन संरचना र दरबन्दी विवरणः

क्र. सं.	पद	श्रेणी/तह	सेवा	समूह	दरबन्दी संख्या	पूँज पद	रिक्त	क्रियत
१	सचिव	रा.प.प्रथम	प्रशासन	सा.प्र.	१	-	१	
२	अधिकृत नवौं/दशौं	अधिकृतस्तर नवौं/दशौं	प्रशासन	सा.प्र.	३	१	२	
३	अधिकृत सातौं/आठौं	अधिकृतस्तर सातौं/आठौं	प्रशासन	सा.प्र.	७	२	५	
४	अधिकृत सातौं/आठौं	अधिकृतस्तर सातौं/आठौं	प्रशासन	लेखा	१	-	१	
५	अधिकृत सातौं/आठौं	अधिकृतस्तर सातौं/आठौं	न्याय	कानून	१	-	१	
६	अधिकृत सातौं/आठौं	अधिकृतस्तर सातौं/आठौं	शिक्षा		१	-	१	
७	कम्प्यूटर इन्जिनियर सातौं/आठौं	अधिकृतस्तर सातौं/आठौं	इन्जि./वि विध	विविध	१	-	१	
८	अधिकृत छैठौं	अधिकृतस्तर छैठौं	प्रशासन	सा.प्र.	४	२	२	
९	कम्प्यूटर अधिकृत छैठौं	अधिकृतस्तर छैठौं	विविध		१	-	१	
१०	सहायक पाँचौं	सहायकस्तर पाँचौं	प्रशासन	सा.प्र.	१३	-	१३	
११	सहायक पाँचौं	सहायकस्तर पाँचौं	प्रशासन	लेखा	१	-	१	
१२	कम्प्यूटर अपरेटर पाँचौं	सहायकस्तर पाँचौं	विविध		६	-	६	
१३	ह.स.चा.				३	१	३	करारमा
१४	का.स.				५	२	५	करारमा
जम्मा					४८	८	४०	

३.९ प्रदेश नीति तथा योजना आयोग

प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) मिति २०७५।०२।२९ को निर्णय बमोजिम प्रदेश नीति तथा योजना आयोग (गठन तथा कार्य सञ्चालन) आदेश, २०७५ स्वीकृत भई सोही आदेश अनुरूप प्रदेश नीति तथा योजना आयोगको गठन भयो । प्रदेश नीति तथा योजना आयोग (गठन तथा कार्य सञ्चालन) आदेश, २०७५ बमोजिम यस आयोगको कार्य जिम्मेवारी देहाय बमोजिम रहेको छः

- प्रदेशको दीर्घकालीन सोच तथ्यपरक नीति तथा योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनका लागि सिफारिस गर्ने
- मन्त्रालय तथा निकायसँगको समन्वयमा प्रदेशस्तरका नयाँ विकास आयोजनाको लेखाजोखा पूर्व मूल्याङ्कन तथा परीक्षण गरी परामर्श दिने
- आयोजना बैक निर्माण गर्ने गराउने
- प्रदेश तथ्याङ्क प्रणालीको विकास र सम्प्रेषण गर्ने गराउने
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी मापदण्ड तर्जुमा तथा मूल्याङ्कन प्रणालीको विकास
- नीति तथा योजना कार्यान्वयनमा प्रदेश र स्थानीय तह बीच तहगत समन्वय गर्ने
- नीति तथा योजनाको विकास तथा कार्यान्वयनको क्षेत्रमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।

आयोगसँग सम्बन्धित कानून

- प्रदेश नीति तथा योजना आयोग (गठन तथा सञ्चालन) आदेश, २०७५

आयोगबाट सम्पन्न भएका प्रमुख कामहरूको विवरण

क्र.सं.	प्रमुख कार्यक्रम	उपलब्धी
१	प्रदेशको समग्र स्थितिपत्र, A Province with Many Prospects र Local Human Development Report, 2019 र नगर र गाँउपालिकास्तरीय वस्तुगत विवरण प्रकाशन गरिएको	आवधिक योजना, वार्षिक योजना, नीति तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक सूचना तथा तथ्याङ्क प्राप्त भएको ।
२	प्रदेशको पहिलो पञ्चवर्षीय आवधिक योजना तयारी पूरा भइ प्रकाशोन्मुख अवस्थामा रहेको	प्रादेशिक विकासको लागि दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य, उद्देश्य, कार्यनीति एवम् कार्यक्रमहरू निर्दिष्ट गरिएको
३	मागमा आधारित योजना छनोट कार्यविधि, योजनाको छनोटको प्राथमिकता र मापदण्ड मार्गदर्शन तर्जुमा	योजना छनोट प्रक्रियामा सहजता ल्याउन उपयोगी भएको ।
४	चितवनको भरतपुरमा २०७६ वैशाख ६ र ७ गते सरकारी, निजी र सहकारी क्षेत्र लगायत विभिन्न विषय विज्ञको सहभागितामा निजी क्षेत्रको लगानी सम्बन्धी बृहत अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरेको ।	विकासका क्रियाकलापमा निजी क्षेत्रबाट लगानी गर्ने प्रतिबद्धता प्राप्त भएको ।
६	जिल्ला समन्वय समितिहरूको समन्वयमा १३ ओटै जिल्लाका ६६ निर्वाचन क्षेत्रमा प्रदेशस्तरीय योजना छनोट कार्यमा सहजीकरण गरेको ।	भौगोलिक समावेशिकरण र सन्तुलित विकास कायम गर्न टेवा पुगेको ।

आयोगको दरबन्दी विवरण

क्र. सं.	पद	श्रेणी तह	सेवा	समुह	दरबन्दी	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	प्रशासकीय प्रमुख	उपसचिव	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	१	-	
२	महाशाखा प्रमुख	अधिकृतस्तर सातौँ	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३	२	१	
३	तथ्याङ्क अधिकृत	अधिकृतस्तर सातौँ र आठौँ	नेपाल तथ्याङ्क सेवा		१	-	१	
४	ना.सु. सरह	अधिकृतस्तर छैटौँ	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	४	४	३	
५	लेखापाल	अधिकृतस्तर छैटौँ	नेपाल प्रशासन	लेखा	१	१		
६	खरिदार सरह	सहायकस्तर चौथो र पाँचौँ	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१	१		
७	कम्प्युटर अपरेटर	सहायकस्तर चौथो	नेपाल विविध सेवा		१	१		
८	कार्यालय सहयोगी	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन		४	३	१	
९	हलुका सवारी चालक	हलुका सवारी चालक	प्रशासन		६	२	४	

५.१० मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय

मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका शर्त सम्बन्धी ऐन २०७५ बमोजिम प्रदेश सरकार मन्त्रपरिषद्ले मिति २०७४।११।२३ को निर्णय अनुसार मुख्य न्यायाधिवक्ता नियुक्ति गरी कार्यालय स्थापना गरिएको हो। प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाहकारको रूपमा रहेको यस कार्यालयको देहाय बमोजिम कार्य जिम्मेवारी रहेको छ।

- प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भएको सार्वजनिक सरोकारको मुद्दामा प्रदेश सरकारको तर्फबाट अदालतमा उपस्थित भई बहस पैरवी गर्ने।
- प्रदेश सरकार र मातहतका कार्यालयलाई कानूनी राय प्रदान गर्ने।
- प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरूका नाममा अदालतबाट भएको आदेश वा फैसलाको कार्यान्वयन गराउने र अनुगमन गर्ने
- बन्दिहरूको मानव अधिकारको पालना सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने
- प्रत्येक आर्थिक वर्षको वार्षिक प्रतिवेदन प्रदेश प्रमुख समक्ष पेश गर्ने।

यस कार्यालयबाट सम्पादन भएका मुख्य कार्य तथा उपलब्धीहरू

क्र.सं.	सम्पादन भएका कार्यहरू	उपलब्धी
१	कार्यालय स्थापना तथा व्यवस्थापन	कार्यालय स्थापना भई कार्यालयका लागि आवश्यक फर्निचर तथा उपकरण व्यवस्थापन गरिएको
२	वार्षिक कार्यक्रम	आ.व.२०७५/०७६ को लागि वार्षिक कार्यक्रम बनाई स्वीकृतिका लागि पठाइएको

यस कार्यालयबाट सम्पादन भएका मुख्य कार्य तथा उपलब्धीहरू

क्र.सं.	सम्पादन भएका कार्यहरू	उपलब्धी
१	कानूनी सल्लाह	प्रदेश मातहतका अन्य कार्यालय तथा निकायबाट माग भए बमोजिम कानूनी सल्लाह दिइएको
२	मुद्दाको प्रतिरक्षा	प्रदेश राजधानीको विषयमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषदको कार्यालयलाई समेत विपक्षी बनाइ दायर गरिएको मुद्दामा प्रतिरक्षा गरिएको
३	वार्षिक प्रतिवेदन पेश	प्रदेश प्रमुख समक्ष आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को वार्षिक प्रतिवेदन पेश गरिएको।

बागमती प्रदेश भित्रका स्थानीय तहका प्रमुख तथा उपप्रमुखहरुको सम्पर्क विवरण

जिल्ला	स्थानीय निकायको नाम	प्रमुख/अध्यक्ष	सम्पर्क नम्बर	उप-प्रमुख/उपाध्यक्ष	सम्पर्क नम्बर
मकवानपुर	हेटौडा उ.म.न.पा.	हरिबहादुर महत	९८५५०६७०३२	मिनाकुमारी लामा	९८५५०२८५४३
	थाहा नगरपालिका	लवशेर विष्ट	९८५५०६७६९२	खड्ग गोपाली	९८५५०६७०४५
	ईन्द्रसरोवर गाउँपालिका	जीवन लामा	९८५५०८८१४५	उमा कुमारी लामा	९८५५०४११६३५
	कैलाश गाउँपालिका	टंक ब. मुक्तान	९८५५०७७२६६	सुकुमाया थिङ	९८५५०८७२६६
	बकैया गाउँपालिका	दामोदर खनाल	९८५५०७०६९७	सरला बोल्खे	९८५५०५६९७३
	बागमती गाउँपालिका	सर्केश घलान	९८५५०८८६८८	धनमाया तामाङ	९८५५०८९६८८
	भिमफेदी गाउँपालिका	हिदम लामा	९८५५०६८२८६	पार्वती राना	९८५५०७७५६७
	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	बिदुर हुमागाई	९८५५०७३८१०	हर्कमाया रुम्बा	९८५५३८३५४८
	मनहरी गाउँपालिका	एकराज उप्रेती	९८५५०७७६१४	मनिला विष्ट	९८५५०७५३०५
	राक्सिराङ गाउँपालिका	राजकुमार मल्ल	९८५५०६९४०५	निर्मला हिम्जुङ	९८५५५९९५४१
नवलपरासी	भरतपुर महानगरपालिका	रेनु दाहाल	९८५५०१३११	पार्वती शाह ठकुरी	९८५५०११४११
	कालिका नगरपालिका	खुम नारायण श्रेष्ठ	९८५५०८०४१३	कमला भट्टराई	९८५५२७६२७०
	खैरहनी नगरपालिका	लालमणी चौधरी	९८५५०६४८०७	सुनिता खरेल थपलिया	९८५५०१७८८८
	माडी नगरपालिका	ठाकुर प्रसाद ढकाल	९८५५०४९३०६	ताराकुमारी काजी महतो	९८५५०४८३०६
	रत्ननगर नगरपालिका	नारायण बन	९८५५०२४११	बिमला देवी दुवाडी	९८५५०१५२२२
	राप्ती नगरपालिका	प्रभा बराल	९८५३७६७९९५	इमानसिंह लामा	९८५५०६०६९९
	इच्छाकामना गाउँपालिका	गिता कुमारी गुरुङ	९८५५०५६२७३	कृति कुमार श्रेष्ठ	९८५५१४६१८५

विदुर नगरपालिका	सन्जु पण्डित	१८५१०४९७२१	गिताकुमारी दहाल	१८४१०८७४४९
बेलकोटगढी नगरपालिका	राजेन्द्रमण खनाल	१८५१०९९५८३	कविता ढुंगाना	१८५१२५३००९
ककनी गाउँपालिका	मान बहादुर लामा	१८५१०८२७२७	सीता लामा	१८५१२५४१२६
किस्पाङ गाउँपालिका	छत्र बहादुर लामा	१८५११७३४३३	मायादेवी घले न्यौपाने	१८५११३२९७६
तादी गाउँपालिका	नारायण प्रसाद पाण्डे	१८५१२०००००	ईश्वरी उप्रेती	१८४११६७२०६
तारकेश्वर गाउँपालिका	रमेश बहादुर वस्ती	१८४१२९१०८२	तारोदेवी रिमाल (अधिकारी)	१८४१५४८३३०
दुप्चेधर गाउँपालिका	योगिन्द्र सिंह तामाङ	१८५१०७१९५३	अन्जु आचार्य	१८४९४५७६७५
पञ्चकन्या गाउँपालिका	तेज बहादुर तामाङ	१८४१८६७४२९	सिता पराजुली खड्का	१८४३८२९१४७
लिखु गाउँपालिका	ध्रुव श्रेष्ठ	१८५१२२१३५३	रोजिना राई	१८५१२२१३९५
म्यागाङ गाउँपालिका	आसा तामाङ	१८४१७५१९०८	शान्ती लामा (गुरुङ्ग)	१७५१०४८९२०
शिवपुरी गाउँपालिका	रामकृष्ण थापा	१८५१२०००००	मञ्जु के. सी	१८५१२५४०६३
सूर्यगढी गाउँपालिका	सन्त बहादुर घले	१७५१००५२३६	मन्जु बुढायोकी	१८५१०६२०७८
काठमाण्डौ महानगरपालिका	विद्यासुन्दर शाक्य	१८५१२७९९००	हरि प्रभा खड्गी	१८४१४५०३५७
कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका	कृष्णहरि थापा	१८५१०२७१२१	विन्दु पुडासैनी (सिम्खडा)	१८४३०१५७९९
कीर्तिपुर नगरपालिका	रमेश महर्जन	१८५१०२५१२५	सरस्वती खड्का	१८४३२२२७१६
गोकर्णेश्वर नगरपालिका	सन्तोष चालिसे	१८४१२११९३३	शान्ती नेपाल	१८४९२३६४१४
चन्द्रागिरी नगरपालिका	घनश्याम गिरि	१८५१२५४००६	लिसा नकर्मि	१८५१२५४००५
टोखा नगरपालिका	प्रकाश अधिकारी	१८५१२३४७८९	ज्ञानमाया डंगोल	१८५१२५४७८९
तारकेश्वर नगरपालिका	रामेश्वर बोहरा	१८५१२५८२३४	भवानी डोटेल धिताल	१८५१२२६६७८
दक्षिणकाली नगरपालिका	मोहन बस्नेत	१८४१६१५२६२	बसन्ती तामाङ (डंगोल)	१८४१०७९८९३
नागार्जुन नगरपालिका	मोहन बहादुर बस्नेत	१८५१०४४३५७	शुसिला अधिकारी	१८५१२२५७१७
बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	उद्धव प्रसाद खरेल	१८५१२६९१११	रमा देवी राई	१८४१३५५४०२
शङ्करापुर नगरपालिका	सुवर्ण श्रेष्ठ	१८५१०३१६१८	शुक्रलक्ष्मी श्रेष्ठ	१८४३७८७८६३

राजधानी

राजधानी

चाँगुनारायण नगरपालिका	सोम प्रसाद मिश्र	१७५१००१७४४	बिना वास्तोला	१८४१५९०३१३
भक्तपुर नगरपालिका	सुनिल प्रजापति	१८५१०७८८८८५	रजनी जोशी	१८५१२०१८६८
मध्यपुर थिमी नगरपालिका	मदनसुन्दर श्रेष्ठ	१८५१२०१३०५	अञ्जनादेवी मधिकर्मी	१८५१२०१३०४
सूर्यविनायक नगरपालिका	बासुदेव थापा	१८५१०९५६४६	जुना बस्ननेत	१८५१५५३९७९
ललितपुर महानगरपालिका	चिरीबाबु महर्जन	१८५१०२२७२३	गीता सत्याल	१८५१२३४४४०
गोदावरी नगरपालिका	गजेन्द्र महर्जन	१८५१२६००१६	मुना अधिकारी कुँवर	१८५१२३४४००
महालक्ष्मी नगरपालिका	रामेश्वर श्रेष्ठ	१८५१०७८७७३	निर्मला थापा	१८५१२०२६५४
कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	गोपीलाल सिंतान	१८५११६८२५०	मिञ्जा लामा	१८५३८३५९६५
बागमती गाउँपालिका	विर बहादुर लोप्चन	१८४१३३५५८५	रञ्जना तिमल्सिना घिमिरे	१८६२२५८७४९
महाङ्गल गाउँपालिका	रामचन्द्र दाहाल	१८६००१३५०७	कमला लामा तामाङ्ग	१८४०१४३९४९
धुलिखेल नगरपालिका	अशोक कुमार ब्याञ्जु	१८५१०७३१७५	बिमलाकुमारी चौलागाई (शर्मा)	१८४१५७८०६४
बनेपा नगरपालिका	लक्ष्मी नरसिंह बादे श्रेष्ठ	१८५१०५६९७५	रेखा सापकोटा (दाहाल)	१८६०९३६३६६
पनौती नगरपालिका	भिम न्यौपाने	१८५१०८१२७२	गीता बन्जारा	१८५१२४३१३९
पाँचखाल नगरपालिका	महेश खरेल	१८४३०४१७८८	लक्ष्मी दनुवार	१८५१२०१५९३
नमोबुद्ध नगरपालिका	टि.पी. शर्मा (तिमल्सिना)	०१-४०४०६८	रामदेवी तामाङ्ग	१८५११५४२२२
मण्डनदेउपुर नगरपालिका	टोक ब. तामाङ	१८५११९९९१८	निर्मलाशाही	१८५१२४२९५८
खानीखोला गाउँपालिका	कृष्ण बहादुर खुलाल	१७४१२१७७३१	रुक्मिणी गुरुङ	१६२११९८६९७
चौरीदेउराली गाउँपालिका	दिननाथ गौतम	१८५१२४३०७१	तारा कुमारी चौलागाई	१८५१२४३०८१
तेमाल गाउँपालिका	सलाम सिं तामाङ	१८५१०८३९५३	दुर्गा माया तामाङ	१८४९४८२७०९
बेथानचोक गाउँपालिका	प्रेम बहादुर तिमल्सिना	१८५१०९९५११	सरिता लामिछाने	१८४१४४७५३२
भुम्लु गाउँपालिका	गुमानध्वज कुँवर	१८५१०८४८०८	कल्पना श्रेष्ठ	१८४१६४८७७२
महाभारत गाउँपालिका	कान्छा लाल जिम्बा	१८५१२०५७१०	चेत कुमारी माझी	१६२११०५७१०
रोशी गाउँपालिका	दल बहादुर लामा	१८५१०२३६७३	लक्ष्मी उप्रेती (बर्तौला)	१८४१००५९६४

सुदूरपश्चिम प्रदेश	चौतारा साँगाचोकगढी	अमान सिंह तामाङ	१८६५७०७७३७	जानुका पराजुली	१८६३६९७५२३
	बाह्रविसे नगरपालिका	निमफुन्जे शेर्पा	१८५१०७७१२८	शुसिला पाखीन तामाङ	१८४१५९०६४६
	मेलम्ची नगरपालिका	डम्बर बहादुर अर्याल	१८५११४७६८६	भगवती नेपाल	१८५११९३८९९
	ईन्द्रावती गाउँपालिका	श्री बंश लाल तामाङ	१८५१०६३९३२	मीरा अधिकारी लामा	१८५११२७५४
	जुगल गाउँपालिका	होम नारायण श्रेष्ठ	१८४३५२३३८८	सृजना तामाङ	१८४३५७२९९९
	पाँचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका	टासी लामा	१८५११५०६४९	सुनिता अधिकारी	१८०३८०४४३७
	बलेफी गाउँपालिका	केदार क्षेत्री	१८५११००६९४	कमला श्रेष्ठ (कायस्थ)	१८४९२११६३८
	भोटेकोशी गाउँपालिका	राजकुमार पौडेल	१८५१२४४७९०, ९६१९५३८५३८	दाबुटी शेर्पा लामा	१८४३०४३५६३
	लिसङ्खु पाखर गाउँपालिका	कमल प्र. नेपाल	१८५११७७०१२	हेमगंगा मोक्तान	१७४१२०८०६२
	सुनकोशी गाउँपालिका	श्रवण कुमार जि.सी	१८५१०३०३३६	लक्ष्मी पौडेल	१८५१०३८५७५
	हेलम्बु गाउँपालिका	निमा ग्याल्जेन शेर्पा	१८५१०४८८४६	कोपिला पण्डित	१८४९५४२४४७
बागमती प्रदेश	त्रिपुरासुन्दरी गाउँपालिका	भुपेन्द्र श्रेष्ठ	१८५१२१०२७०	दुर्गादेवी नेपाल	१७४११८१९११
	जिरी नगरपालिका	टंक बहादुर जिराल	१८५११५१२८१	कृष्णमाया बुढाथोकी	१८४०११५१२२
	भिमेश्वर नगरपालिका	भरत बहादुर के.सी.	१८५११४३७७९	कमला वस्नेत	१८४४०६०२७१
	कालिन्चोक गाउँपालिका	बिन कुमार थामी	१८५१००९८१३	कालिका पाठक	१८५११३०४४२
	गौरीशङ्कर गाउँपालिका	सोयम बहादुर खड्का	०४९-६९१३५१	उर्मिला थामी (के.सि.)	१७४१०५८७४९
	तामाकोशी गाउँपालिका	इश्वरचन्द्र पोखरेल	१८५१०७६१२८	उर्मिला खड्का (के.सी.)	१८६०६४३४८९
	मेलुङ्ग गाउँपालिका	नर बहादुर श्रेष्ठ	१८५११४९२०१	कल्पना भण्डारी	१८६००२७७००
	विगु गाउँपालिका	युधिष्ठिर खड्का	१८५१२०३४५१	सन्जिव ओली	१८५१००४२९५
	वैतेश्वर गाउँपालिका	छवि लामा	१७५४२०१२३२	रविचन्द्र आचार्य	१८६१२२१४१२
	शैलुङ्ग गाउँपालिका	भरत प्रसाद दुलाल	१८५११७२४२९	लालमाया योञ्जन (घिसिङ)	१८१८२९०२२८

सुदूरपश्चिम प्रदेश	मन्थली नगरपालिका	रमेश कुमार बस्नेत	०४८-५४०५७४	मायाकुमारी कार्की	०४८-५४०११२
	रामेछाप नगरपालिका	नर बहादुर थापा मगर	९८५१११३८०२	सृजना खड्का	९८५४१४८०३७
	उमाकुण्ड गाउँपालिका	शेर बहादुर सुनुवार	९८४३०८१८५१	उर्मिला कार्की बस्नेत	९८५४०४३२३८
	खाँडादेवी गाउँपालिका	प्रेम बहादुर तामाङ्ग	९८५४०४०१६८	मखमली श्रेष्ठ	९८४९९४३७९६
	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	खड्ग बहादुर सुनुवार	९८५११७१३२५	राधिका श्रेष्ठ(नेवार)	९८४४०३९०५७
	दोरम्बा गाउँपालिका	कमानसिंह तामाङ	९८५४०४३९६९	कुशाला घिसिङ्ग	९८४१९७०११२
	लिखु गाउँपालिका	गोविन्द ब. खड्का	९८४३५६६६६६	दिपशिखा न्यौपाने (दाहाल)	९७५४२०३१०६
	सुनापती गाउँपालिका	धावा लामा	९८५४०४००४०	गिता बिस्ट चौलागाईं	९८४९३४६८६३
	कमलामाई नगरपालिका	खड्ग बहादुर खत्री	९८५४०४१०२९	मञ्जु देवकोटा	९८५४०४२५१२
	दुधौली नगरपालिका	घनश्याम राउत	९८५४०४१८५१	बाल कुमारी अधिकारी	९८५४०४१८५२
सुदूरपश्चिम प्रदेश	गोलन्जर गाउँपालिका	पुष्प बहादुर कार्की	९८५४०४२६१८	गंगादेवि श्रेष्ठ	९८५४०४२६१९
	छयाँडलेख गाउँपालिका	जगत ब.भोलन	९७४४०३५६९९	दुर्गादेवी सुनुवार	९६१४९७०४६५
	तीनपाटन गाउँपालिका	कर्ण बहादुर मगर	९८५४०४२२२५	पद्ममाया तामाङ	९८५४०४२२२१
	फिक्कल गाउँपालिका	धन बहादुर कार्की	९८१९६५३७५०	पार्वती सुनुवार	९८००८१५८४८
	मरिण गाउँपालिका	पानिराज बोम्जन	९८५४०४२२००	संगीता माझी	९८०९६७७७८९
	सुनकोशी गाउँपालिका	दिपा बोहोरा (दाहाल)	९८४४०८२०१४	दिव्स मुत्तान	९८४१२३०६६०
	हरिहरपुर गढी गाउँपालिका	कारसाड लामा	९८५४०४१८८१	अनिता कुमारी राई	९८६४१७९६४८

प्रदेश सरकार र अन्तरगतका कार्यालयहरू

क्र.सं.	मन्त्रालय/कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालय रहने जिल्ला	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	वेबसाइट/ इमेल ठेगाना
१	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालय	श्री तोयम राया	हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२२२३८५	ocmcm.p3@gmail.com
२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	श्री विनोद सिंह	हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२७५१२, ०५७-५२७५१३, ०५७-५२७५१३	moia.p3@gmail.com
३	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	डा. मुकुन्द प्रसाद पौड्याल	हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२७५१८, ०५७-५२७५२०	info@moeap.p3.gov.np
४	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	श्री हरि प्रसाद उपाध्याय	हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२१८०७	ptco.makwanpur@gmail.com
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय					
५	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	डा. योगेन्द्र कुमार कार्की	हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२५९४५	molmac3p@gmail.com
६	कृषि विकास निर्देशनालय, हेटौडा	श्री रविन्द्र बहादुर प्रधान	हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२११०४	addhetaudap3@gmail.com
७	कृषि व्यवसाय प्रवर्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, हरिहरभवन	श्री विमल थापा	भक्तपुर	०१-५०९२२१७	abpstc.p3@gmail.com
८	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, हेटौडा	डा. हरि कुमार रघु श्रेष्ठ	हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२४३१९	dffd3p@gmail.com
९	पशु सेवा तालिम केन्द्र, लगनखेल	डा. राम प्रकाश प्रधान	ललितपुर	०१-५५२००१०	lstcp3@gmail.com
१०	सहकारी प्रशिक्षालय, भरतपुर, चितवन	नि. प्राचार्य टोल प्रसाद सुवेदी	भरतपुर	०५६-५२१५५६	bhattarainandu466@gmail.com
११	बाखा विकास फार्म, चित्लाङ्ग मकवानपुर	श्री विश्वेश्वर प्रसाद यादव	मकवानपुर	०५७-५४०४१४	chitlanggoat@gmail.com
१२	मत्स्य विकास केन्द्र, कुलेखानी मकवानपुर	श्री कल्याण के.सी.	मकवानपुर	०५६-६२०२३७	fdckulekhani@gmail.com
१३	मत्स्य विकास केन्द्र, भण्डारा चितवन	श्री माधव प्रसाद दाहाल	चितवन	०५६-५५००८५	fdcbhandara@gmail.com
१४	व्यवसायिक ग्रेनेज केन्द्र, चितापोल भक्तपुर	श्री सुधिर पौडेल	भक्तपुर	०१-५११६०२४	silkbhaktapur024@gmail.com
१५	सौरीपालन विकास कार्यक्रम, भण्डारा चितवन	श्री शिव प्रसाद रिजाल	चितवन	०५६-५५०६५३	beekeeping_bhandara@gmail.com

१६	कन्दमूल तरकारी विकास केन्द्र, सिन्धुली	श्री संजय धिमाल	श्री संजय धिमाल	श्री सिन्धुली	०४७-५२०१२१	kandamulsindhuli@gmail.com
१७	प्रजनन् पिढी विज कोया श्रोत केन्द्र, धुनिवेशी धादिङ्ग	श्री गोविन्द प्रसाद पोखरेल	श्री गोविन्द प्रसाद पोखरेल	धादिङ्ग	०१०-४०११११	psscdhunibesi@gmail.com
१८	मसला बाली विकास केन्द्र, पाँचखाल काभ्रे	श्री युवराज पाण्डे	श्री युवराज पाण्डे	काभ्रेपलाञ्चोक	०११-४९९०५५	scdcpanchkhal@gmail.com
१९	पुष्प विकास केन्द्र, गोदावरी ललितपुर	श्री सुधिर श्रेष्ठ	श्री सुधिर श्रेष्ठ	ललितपुर	०१-५१७४९६०	pblkgodawari@gmail.com
२०	शितोष्ण बागवानी नर्सरी केन्द्र, दामन मकवानपुर	श्री कालिका प्रसाद कोइराला	श्री कालिका प्रसाद कोइराला	मकवानपुर	०५७-६२०४४९	thncdaman@gmail.com
२१	किम्बु नर्सरी विकास केन्द्र, भण्डारा चितवन	श्री नारायण कुमार श्रेष्ठ	श्री नारायण कुमार श्रेष्ठ	चितवन	०५६-५८००९१	kimbunarsarybhandara@gmail.com
२२	उपोष्ण प्रदेशीय बागवानी विकास केन्द्र, विशुली नुवाकोट	श्री रामजी देवकोटा	श्री रामजी देवकोटा	नुवाकोट	०१०-५६००६९	horticentertrishuli@gmail.com
२३	शितोष्ण फलफूल रुस्टक विकास केन्द्र, बोच दोलखा	श्री राविन्द्र काजि थापा	श्री राविन्द्र काजि थापा	दोलखा		boanch.gov@gmail.com
२४	माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला, हेटौडा	श्री राम दुलार यादव	श्री राम दुलार यादव	मकवानपुर	०५७-४१२५३५	rstl.hetauda@yahoo.com
२५	विउ विजन प्रयोगशाला, हेटौडा	श्री जगदिश यादव	श्री जगदिश यादव	मकवानपुर	०५७-४१२५५१	rstlhetauda977@gmail.com
२६	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, हरिहरभवन	श्री कृष्णभद्र अधिकारी	श्री कृष्णभद्र अधिकारी	ललितपुर	०१-५५३६४६२	p3ppj2075@gmail.com
२७	कृषि ज्ञान केन्द्र, भरतपुर, चितवन	श्री राजन ढकाल	श्री राजन ढकाल	चितवन	०५६-५२०११५	akcchitwan@gmail.com
२८	कृषि ज्ञान केन्द्र, सिन्धुली	श्री भरत विडारी	श्री भरत विडारी	सिन्धुली	०४७-५२०१६६	akcsindhuli@gmail.com
२९	कृषि ज्ञान केन्द्र, धुलिखेल काभ्रे	डा. जनार्दन खड्का	डा. जनार्दन खड्का	काभ्रेपलाञ्चोक	०११-४९०२०१	akckavra@gmail.com
३०	कृषि ज्ञान केन्द्र, लगनखेल	श्री निर्मल गदाल	श्री निर्मल गदाल	ललितपुर, भक्तपुर, काठमाण्डौ	०१-५५३४६१६	akclalitpur@gmail.com
३१	कृषि ज्ञान केन्द्र, धादिङ्गबेसी	श्री होमराज विष्ट	श्री होमराज विष्ट	धादिङ्ग	०१०-५२०१२८	akcdhading@gmail.com
३२	कृषि ज्ञान केन्द्र, विदुर नुवाकोट	श्री तेज प्रसाद दवाडी	श्री तेज प्रसाद दवाडी	नुवाकोट	०१०-५६१९६७	akenuwakoti@gmail.com
३३	कृषि ज्ञान केन्द्र, मन्थली, रामेछाप	श्री दिनेश आचार्य	श्री दिनेश आचार्य	रामेछाप	०४८-५४०३०८	akc.ramechhap2075@gmail.com
३४	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञान केन्द्र, धुलिखेल काभ्रे	डा. मोगल प्रसाद शाह	डा. मोगल प्रसाद शाह	काभ्रेपलाञ्चोक	०११-४९०२६६	vhsscduhulikhel2019@gmail.com

३५	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, चरिकोट दोलखा	डा. राम कुमार कार्की	दोलखा	०४९-४२१११५	dlsodolakha@gmail.com
३६	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, लगनखेल	डा. नारायण बहादुर श्रेष्ठ	ललितपुर	०१-५५४७३७७	vhleclalitpur@gmail.com
३७	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, धादिङ्गबेसी	डा. किन्द्र बहादुर अधिकारी	धादिङ्ग	०१०-५२०१०७	vethospitaldhading@gmail.com
३८	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, सिन्धुली	डा. गौरीमान श्रेष्ठ	सिन्धुली	०४७-५२०१८५	vhalsecsindhuli@mail.com
३९	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, भरतपुर चितवन	डा. दयाराम चापागाई	चितवन	०५६-५२०१७६	vhsecchitwan@gmail.com
४०	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, हेटौडा	डा. सुशील के.सी.	मकवानपुर	०५७-४१२८२८	vhospitalmak@gmail.com
४१	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, ढुङ्गे नुवाकोट	डा. जगत बहादुर सिम्खडा	नुवाकोट	०१०-५६००१२	disonuwakot12@gmail.com
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय					
४२	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	श्री तेज राज भट्ट	मकवानपुर, हेटौडा	०५७-५२५१६८	s3mopid@gmail.com
४३	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय	श्री सहदेव बहादुर भण्डारी	मकवानपुर, हेटौडा	०५७-५२०४७८	tidpr3@gmail.com
४४	श्री पूर्वाधार विकास कार्यालय,	श्री लोकनाथ रेग्मी	काभ्रेपलान्चोक ।	०११-४९०९६७	ido.kavrepalanchok@gmail.com
४५	श्री पूर्वाधार विकास कार्यालय,	श्री विजयमुनी बज्राचार्य	नुवाकोट ।	०१०-५६०८५९	nuwakotido@gmail.com
४६	श्री पूर्वाधार विकास कार्यालय,	श्री राजु श्रेष्ठ	सिन्धुपाल्चोक ।	९८५११९८१३	idosindhul@gmail.com
४७	श्री पूर्वाधार विकास कार्यालय,	श्री दिपक कुमार दास	ललितपुर ।	०१-५५५१६३७	ido.lalitpur@gmail.com
४८	श्री पूर्वाधार विकास कार्यालय,	श्री पुष्कर प्रसाद पोखरेल	चितवन ।	०५६-५२७८२०	chitwanido@gmail.com
४९	श्री पूर्वाधार विकास कार्यालय,	श्री जयराम श्रेष्ठ	रामेछाप ।	०४८-५४०७११	ido.ramechhap@gmail.com
५०	श्री प्रादेशिक डिभिजन सडक कार्यालय,	श्री देवनारायण प्रसाद यादव	खुर्कोट, सिन्धुली ।	९८५४०५४०२२	p3bdrokt@gmail.com

५१	श्री प्रादेशिक डिभिजन सडक कार्यालय,	श्री निरज शाक्य	नुवाकोट ।	rd_nuwakot@hotmail.com
५२	श्री शहरी विकास तथा भवन कार्यालय,	श्री रिमिता श्रेष्ठ	काम्रेपालान्चोक ।	011-४१५१४२२
५३	श्री शहरी विकास तथा भवन कार्यालय,	श्री रमा मैया मानन्धर	काठमाण्डौ ।	९८५११३९९७३
५४	श्री शहरी विकास तथा भवन कार्यालय,	श्री गणेश लाल महर्जन	नुवाकोट ।	०१०-५६०१७९
५५	श्री शहरी विकास तथा भवन कार्यालय,	श्री सन्जय पाण्डे	मकवानपुर ।	०५७-५२०३४४
५६	श्री शहरी विकास तथा भवन कार्यालय,	श्री दुर्गा घिमिरे	सिन्धुली ।	०४७-५२११३८
५७	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री यादव सिग्देल	काठमाण्डौ ।	०१-४३५४७२२
५८	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री रामनरेश मण्डल	भक्तपुर ।	०१-६६१०९८२
५९	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री राजकुमार तण्डुकार	धादिङ्ग ।	०१०-५२०१२९
६०	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री मनिष महर्जन	दोलखा ।	०४९-४२१४८४
६१	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री अक्षर गोपाल श्रेष्ठ	काम्रेपालान्चोक ।	०११-४९०४६१
६२	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री पूर्ण बहादुर श्रेष्ठ	ललितपुर ।	०१-५५३५००२
६३	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री मनोहर रिजाल	मकवानपुर ।	०५७-५२०७९५
६४	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री प्रसाद गुरागाई	नुवाकोट ।	०१०-५६०००२
६५	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री रिसव खनाल	रामेछाप ।	०४८-५४०११८
६६	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री घनश्याम कार्की	सिन्धुली ।	०४७-५२०१०५
६७	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री मनोज थापा क्षेत्री	सिन्धुपाल्चोक ।	०११-६२०४२५
६८	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री विनय पौडेल	चितवन ।	०५६-५२०७४९
६९	श्री जलस्रोत तथा सिंचाइ सब-डिभिजन कार्यालय,	श्री कृष्ण पाण्डे	रसुवा ।	०१०-५४००५८
७०	श्री भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री राजेन्द्र न्यौपाने	चितवन ।	०५६-५८३२७०
७१	श्री भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय,	श्री सुरेन्द्र राज श्रेष्ठ	काम्रेपालान्चोक ।	०११-४९०९७१
७२	श्री नारायणी लिफ्ट खंगेरी सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय,	श्री खेम बहादुर पाठक	चितवन ।	०५६-५३३४०४

७३	श्री खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. १,	श्री बाल मुकुन्द श्रेष्ठ	मकवानपुर ।	०५७-५२०७२६	pr3wssd1@gmail.com
७४	श्री खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. २,	श्री सिताराम काप्ले	धादिङ्ग ।	०१०-५२०१२७	pr3wssd2@gmail.com
७५	श्री खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. ३,	श्री लोक बहादुर चौलागाई	सिन्धुपाल्चोक ।	०११-६२०१४९	pr3wssd3@gmail.com
७६	श्री खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. ४,	श्री सन्तोष कुमार श्रेष्ठ	रामेछाप ।	०४८-५४०११०	pr3wssd4@gmail.com
७७	श्री खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन नं. ५,	श्री हरिदत्त पौडेल	भक्तपुर ।		pr3wssd5@gmail.com
७८	श्री यातायात व्यवस्था कार्यालय सानाहुला सवारी,	श्री मधुकुमार कारजित	एकान्तकुना, ललितपुर ।	०१-५१९३७१४	tmosanathula@gmail.com
७९	श्री यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारीचालक अनुमतिपत्र,	श्री डम्बर बहादुर चन्द	एकान्तकुना, ललितपुर ।	०१-५५४७८१४	ekantakuna.license@gmail.com
८०	श्री यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारीचालक अनुमतिपत्र,	श्री किरण प्रसाद ढकाल	जगाती, भक्तपुर ।	०१-६६१५२११	dotmiagati@gmail.com
८१	श्री यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारीचालक अनुमतिपत्र,	श्री लेखनाथ पोखरेल	सुकेधारा, काठमाण्डौ	०१-४०१५११०	info.bagmatic3@dotm.gov.np
८२	श्री यातायात व्यवस्था कार्यालय सवारीचालक अनुमतिपत्र,	श्री कमला थापा क्षेत्री	हुलो भन्थाङ, काठमाण्डौ	०१-४२६६६६५६	dlrmothulo@gmail.com
८३	श्री यातायात व्यवस्था कार्यालय मोटरसाईकल,	श्री दिपक कुमार पोखरेल	गुर्जुधारा, काठमाण्डौ ।	०१-४३१२३११	yatavatmosa@gmail.com
८४	श्री यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय,	श्री पोषण बहादुर थापा	हेटौडा, मकवानपुर ।	०५७-५२६१५८	yatavatmethaуда@gmail.com
८५	श्री यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय,	श्री सुवास उप्रेती	भरतपुर, चितवन ।		yatavatbitwan@gmail.com
८६	श्री यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय,	श्री विमल भट्टराई	सल्लाघारी, भक्तपुर ।		yatavatbkt.salla@gmail.com
८७	श्री यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय,	श्री राज कुमार कपाली	सानो भन्थाङ, काठमाण्डौ ।	०१-४०३४८७५	kapali.raikumar007@gmail.com
सामाजिक विकास मन्त्रालय					
८८	सामाजिक विकास मन्त्रालय	श्री गोकर्णमणी दुवाडी	मकवानपुर	०५७-५२४८३६	p3moscd@gmail.com
८९	स्वास्थ्य निर्देशनालय	श्री रमेश प्रसाद घिमिरे	मकवानपुर	०५७-५२४७६१, ०५७-५२४५१०	hd.prov3@gmail.com

१०	शिक्षा विकास निदेशनालय	श्री चन्द्र प्रसाद लुईटेल	मकवानपुर	०५७-५२७१०४	cred.gov.np@gmail.com
११	प्रदेश खेलकुद विकास परिषद	श्री रमा खतिवडा	मकवानपुर	०५७-५२०४०३	ramakhatiwada123@yahoo.com
१२	हेटौडा अस्पताल	डा. प्रविण श्रेष्ठ	मकवानपुर	०५७-५२३९७८	hetauda.hetauda@gmail.com
१३	प्रदेश स्वास्थ्य अपुर्ती व्यावस्थापन केन्द्र	श्री बसन्त अधिकारी	मकवानपुर	०५७-५२०५४७	rmshetauda@gmail.com
१४	व्यावसायिक सिप विकास तालिम केन्द्र	श्री युवराज गुरुङ	मकवानपुर		
१५	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री प्रणय कुमार उपाध्याय (घिमिरे)	मकवानपुर	०५७-५२४६७२	dho.makwanpur1@gmail.com
१६	नारायणी अंचल आयुर्वेद औषधालय	डा. सृष्टी श्रेष्ठ	मकवानपुर	०५७-५२०६८१	p3mosd.dahcmakwanpur@gmail.com
१७	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	श्री नारायण बहादुर कार्की	काठमाण्डौ	०१-४११५७८५	pph12076@gmail.com
१८	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री सृजना श्रेष्ठ	काठमाण्डौ	०१-४२१६१९	dphokathmandu2011@yahoo.com
१९	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	श्री बन्नि बहादुर खड्का	काठमाण्डौ	०१-४२१५४०४	info@htc.gov.np
१००	बागमती अंचल आयुर्वेद औषधालय	डा.अन्जु कार्की	काठमाण्डौ	०१-४४७८२०१	p3mosd.dahckathmandu@gmail.com
१०१	शिक्षा तालिम केन्द्र	श्री तोयानाथ खनाल (पि.एच.डी.)	काभ्रेपलाञ्चोक	०१-४९०३५३	tovakhanalka@yahoo.com
१०२	सार्वजनिक निर्माण तथा कार्यान्वयन इकाई	श्री पुर्ण बहादुर दर्जी	काभ्रेपलाञ्चोक	०१-४९१२२६	purnanepali22@yahoo.com
१०३	स्वास्थ्य कार्यालय	डा.नरेन्द्र कुमार झा	काभ्रेपलाञ्चोक	०१-४९०३००	dhokavre@gmail.com
१०४	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. मनोज कुमार चौधरी	काभ्रेपलाञ्चोक	०१-६६२१३४	p3mosd.dahckavre@gmail.com
१०५	सार्वजनिक निर्माण तथा कार्यान्वयन इकाई, गजुरी	श्री नवराज खतिवडा	धादिङ	०१०-४०२१८९	pciugajuri@gmail.com
१०६	व्यावसायिक सिप विकास तालिम केन्द्र, गजुरी	श्री पुरुषोत्तम पाण्डे	धादिङ		vsdtc.dhading@yahoo.com
१०७	स्वास्थ्य कार्यालय	डा. भुवन पौडेल	धादिङ	०१०-५२०१२६	dhodhading@yahoo.com
१०८	धादिङ अस्पताल	डा. विभुवन चन्द्र झा	धादिङ	०१०-५२०१३०, ०१०-५२०६०५	dhospitaldhading@gmail.com
१०९	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. सुइरा जोशी	धादिङ	०१०-५२०२७८	p3mosd.dahcchdading@gmail.com
११०	भक्तपुर अस्पताल	डा. सुमित्रा गौतम	भक्तपुर	०१-६६१०७९८, ०१-६६१०६७६	bhaktapurhospital@gmail.com
१११	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री कृष्ण बहादुर मिजार	भक्तपुर	०१-६६१६०१०	dphobhaktapur@gmail.com

११२	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. नन्दन केडेल	भक्तपुर	०१-६६१२०८८	p3mosd.dahcbbhaktapur@gmail.com
११३	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	श्री दिपक प्रसाद तिवारी	चितवन	०५६-५२०२२९	dpho.chitawan@gmail.com
११४	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. कोपिला अधिकारी	चितवन	०५६-५६०४७०	p3mosd.dhacchitwan@gmail.com
११५	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री विभु कुमार झा	दोलखा	०४९-४२११८८	dhodolakha@yahoo.com
११६	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. अमूल्य देहाल	दोलखा	०४९-४२१३०६	p3mosd.dahcdolakha@gmail.com
११७	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री खगेन्द्र गोलाल	ललितपुर	०१-५२४६७२	dpholp@gmail.com
११८	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. अनु शाक्य	ललितपुर	०१-५४८०९९	p3mosd.dahcalitpur@gmail.com
११९	त्रिशुलि अस्पताल	डा. रेम कुमार राई	नुवाकोट	०१०-५६०१८८	distriulihospital@gmail.com
१२०	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री सागर प्रसाद घिमिरे	नुवाकोट	०१०-५६०२५५	dho.nuwakot@gmail.com
१२१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. रोजिना ताम्राकार	नुवाकोट	०१०-४१०००२	p3mosd.dahcnuwakot@gmail.com
१२२	जिल्ला अस्पताल	डा. मविन अर्याल	रामेछाप	०४८-४००११४	dhramachhap@gmail.com
१२३	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री विद्या खनाल	रामेछाप	०४८-४०००७९	dhoramechhap21@gmail.com
१२४	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. नरेन्द्र प्रसाद गिरी	रामेछाप	०४८-५४०१४३	p3mosd.dahcramechhap@gmail.com
१२५	जिल्ला अस्पताल	डा. अनिस कुमार खरेल	रसुवा	०१०-५४००४०	rasuwadistichospital@gmail.com
१२६	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री किरण श्रेष्ठ	रसुवा	०१०-५४०१८८	dhorasuwa@gmail.com
१२७	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. अर्जुन उपाध्याय	रसुवा	०१०-५४०२१४	p3mosd.dahcrasuwa@gmail.com
१२८	सिन्धुली अस्पताल	डा. सर्जु श्रेष्ठ	सिन्धुली	०४७-५२०१४५	sindhulihospitalisindhuli016@gmail.com
१२९	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री जितेन्द्र कुमार शाह	सिन्धुली	०४७-५२०१८८	hmssindhuli@gmail.com
१३०	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	श्री राम सेवक यादव	सिन्धुली	०४७-५२०३४३	p3mosd.dahcsindhuli@gmail.com
१३१	चौतारा अस्पताल	डा. अमित प्रजापति	सिन्धुपाल्चोक	०११-६२०१०३	chautarahospital@gmail.com
१३२	स्वास्थ्य कार्यालय	श्री दुर्गा दत्त चापागाई	सिन्धुपाल्चोक	०११-६२००९२	sindhupalchokdha@gmail.com
१३३	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	डा. वशब्दाम्बा कौण्डियानी	सिन्धुपाल्चोक	०११-६२०१४३	p3mosd.dahcsindhupalchok@gmail.com

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय								
१३४ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	श्री शिव कुमार वाग्ले		मकवानपुर	०५७-५२६२२६	moitfe3@gmail.com			
१३५ वन निर्देशनालय, हेटौडा	श्री विद्यानाथ झा		हेटौडा, मकवानपुर	०११-५२०३९५	moitfe3@gmail.com			
१३६ उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय, हेटौडा	श्री नेत्र प्रसाद भट्टराई		हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२००१५	state3@gmail.com			
१३७ पर्यटन विकास आयोजना, हेटौडा	श्री शिव सापकोटा		हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२०२८६	doiccip3@gmail.com			
१३८ उपत्यका पर्यटन कार्यालय, ललितपुर	श्री नविन गिरी		हात्तीवन, ललितपुर	०१-५२५१५४७	tpd.p3.nepal@gmail.com			
१३९ वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र, ललितपुर	श्री प्रेम प्रसाद सापकोटा		गोदाबरी, ललितपुर					
१४० भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय, ललितपुर	श्री विष्णु बहादुर भण्डारी		हात्तीवन, ललितपुर	०१-५२५१०५३	crftegodawari@gmail.com			
१४१ भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय, सिन्धुपाल्चोक	श्री दिवाकर मास्के		चौतारा, सिन्धुपाल्चोक	०१-६२०१२४	scwamolalitpur@gmail.com			
१४२ डिभिजन वन कार्यालय, मकवानपुर	श्री इमानाथ पौडेल		हेटौडा, मकवानपुर	०५७-५२०५९३	wmosindh@gmail.com			
१४३ डिभिजन वन कार्यालय, राप्ती	श्री दिर्घनारायण कोईराला		मनहरी, मकवानपुर		makfo@dof.gov.np			
१४४ डिभिजन वन कार्यालय, चितवन	श्री विष्णु प्रसाल पौडेल		भरतपुर, चितवन	०५७-५२०२१५	divisionforest.raptimak18@gmail.com			
१४५ डिभिजन वन कार्यालय, धादिङ्ग	श्री जिवनाथ पौडेल		धादिङ्गबेसी, धादिङ्ग	०१०-५२०१२५	chidfo@dof.gov.np			
१४६ डिभिजन वन कार्यालय, नुवाकोट	श्री जयमंगल प्रसाद गुप्ता		बिदुर, नुवाकोट	०१०-५६०००७	dhadfo@dof.gov.np			
१४७ डिभिजन वन कार्यालय, रसुवा	श्री शोभा सुवेदी		धुन्चे, रसुवा	०१०-५४०१०७	nuwdfo@dof.gov.np			
१४८ डिभिजन वन कार्यालय, काठमाण्डौ	श्री बन्नी बहादुर कार्की		काठमाण्डौ	०१-१६२०१४६	rasdfo@dof.gov.np			
१४९ डिभिजन वन कार्यालय, भक्तपुर	श्री प्रेम प्रसाद खनाल		भक्तपुर	०१-६६३०८११	katdfo@dof.gov.np			
१५० डिभिजन वन कार्यालय, ललितपुर	श्री नविन गिरी		हात्तीवन, ललितपुर	०१-५२५२५५५९	bhadfo@dof.gov.np			
१५१ डिभिजन वन कार्यालय, काभ्रेपलान्चोक	श्री भगवान प्रसाद गुप्ता		धुलिखेल, काभ्रेपलान्चोक	०१-६२०१४६	lalldfo@dof.gov.np			
१५२ डिभिजन वन कार्यालय, सिन्धुपाल्चोक	श्री देवीचन्द्र पौडेल		चौतारा, सिन्धुपाल्चोक	०१-६२०१४६	kabdfo@dof.gov.np			

१५३	डिभिजन वन कार्यालय, दोलखा	श्री शान्तमाया श्रेष्ठ	चरिकोट, दोलखा	०४९-४२०१३५	sdpdfo@dof.gov.np
१५४	डिभिजन वन कार्यालय, रामेछाप	श्री पदम राज नेपाल	मन्थली, रामेछाप	०४८-५४००६९	doidfo@dof.gov.np
१५५	डिभिजन वन कार्यालय, सिन्धुली	श्री नारायण श्रेष्ठ	सिन्धुलीगढी, सिन्धुली	०४७-५२०१३५	ramdfo@dof.gov.np
१५६	डिभिजन वन कार्यालय, मरिण	श्री लोकराज नेपाल	कपिलाकोट, सिन्धुली		dfosindhuli6@gmail.com
१५७	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, मकवानपुर	श्री जगनाथ दाहाल	हेटौंडा, मकवानपुर	०५७-५२०४३७	marindivision@gmail.com
१५८	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, चितवन	श्री रमेश कर्मचार्य	भरतपुर, चितवन	०५७-५२०१३६	csiomakwanpur@gmail.com
१५९	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, काठमाण्डौ	श्री रामचन्द्र अधिकारी	काठमाण्डौ	०१-४२२६१४५०	csiochitwan@gmail.com
१६०	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, भक्तपुर	श्री सुबोध कुमार शाह	भक्तपुर	०१-५०९२६९६	csiokathmandu@gmail.com
१६१	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, ललितपुर	श्री अम्बिका बराल त्रवाली	ललितपुर	०१-५५२३४५२	dsci.bhaktapur@gmail.com
१६२	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, काभ्रेपलान्चोक	श्री केशव प्रसाद पुडासैनी	धुलिखेल, काभ्रेपलान्चोक	०१-४९०१५४	csiolalitpur@gmail.com
१६३	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, धादिङ्ग	श्री किशोर सापकोटा	धादिङ्गबेसी, धादिङ्ग	०१०-५२०१७७	csiokavre@gmail.com
१६४	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, नुवाकोट	श्री विनोद अधिकारी	विदुर, नुवाकोट	०१०-५६०५१३	dhadingcsidb@gmail.com
१६५	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, रसुवा	श्री गोविन्द प्रसाद पुडासैनी	धुन्चे, रसुवा	०१०-५४०१४०	csidbnuwakot72@gmail.com
१६६	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, सिन्धुपाल्चोक	श्री कुमार पोखरेल	चौतारा, सिन्धुपाल्चोक	०११-६२०१२९	csidbrasuwa@gmail.com
१६७	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, दोलखा	श्री सुजित कुमार झा	चरिकोट, दोलखा	०४९-४२११२६	csidbsindhupalchok@gmail.com
१६८	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, रामेछाप	श्री मेघनाथ गौतम	मन्थली, रामेछाप	०४८-५४००३६	csidbdolakha@gmail.com
१६९	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, सिन्धुली	श्री कुमार प्रसाद गौतम	सिन्धुलीगढी, सिन्धुली	०४७-५२०१२४	csidbramechhap@gmail.com
१७०	मुख्याध्यायधिकृतको कार्यालय	श्री मुकुन्द हरी पौडेल	हेटौंडा	०५७-५२३६९८	mhbhtd786@gmail.com
१७१	प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	श्री अञ्जन न्यौपाने	हेटौंडा, मकवानपुर	०५७-५२५१३१	pradeshvianahid@gmail.com

बागमती प्रदेश सरकारको आगामी ३ वर्षको कार्यदिशा

प्रदेश सरकारले आगामी दिनहरूमा सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी एवम् मितव्ययी बनाउने सङ्कल्प गरेको छ । जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन र राज्यका नीतिहरूलाई समेत आत्मसाथ गर्नको लागि यस प्रदेशले विभिन्न आयोजनाहरू तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन गर्ने लक्ष्य राखेको छ । प्रदेश सरकारको शासकीय क्षेत्रमा सुधार गर्दै प्रदेशलाई समृद्ध बनाउने अपेक्षाका साथ देहायका ३३ सूत्रीय भावी कार्यदिशाहरू निर्धारण गरेको छ :

१. भिमफेदी-कुलेखानी सुरुङ्गमार्ग निर्माण गरिनेछ । यो मार्ग निर्माण पश्चात् हेटौँडा-काठमाडौँ दुरी ५० कि.मी को हुनेछ । सङ्घीय राजधानी र प्रदेश राजधानी बीचको यातायात सहजताको लागि हाल सञ्चालनमा रहेका हेटौँडा, भैसे, भिमफेदी, कुलेखानी, छैमले, दक्षिणकाली सडक एवम् सोही मार्गको कुलेखानी हुदै फाखेल, फर्पिङ्ग लगाएतका अन्य गन्तव्य सडकहरू स्तरोन्नती गरिनेछ । पूर्वी चितवन चक्रपथ निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
२. प्रदेश पूर्वाधार निर्माण कम्पनीको स्थापना गरी निर्माण कार्यलाई समन्वयात्मक रूपमा अघि बढाइनेछ ।
३. प्रदेश सार्वजनिक यातायात निगम स्थापना गरी सार्वजनिक यातायातालाई सर्वसुलभ भरपर्दो र प्रतिस्पर्धी बनाइनेछ । यस निगम मार्फत विद्युतीय ठूला सवारी साधनहरू सञ्चालनमा ल्याइ बढ्दो इन्धनको खपत कम गर्नुको साथै यातायातको क्षेत्रमा हरित उर्जा प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
४. प्रदेश राजधानी रहेको मकवानपुर जिल्लाको हेटौँडामा बागमती प्रदेश केन्द्रीय एकीकृत सचिवालय निर्माण कार्य आगामी ३ वर्ष भित्र सम्पन्न गरिनेछ ।
५. शहरी विकास कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदेश भित्र स्मार्ट सिटी (Smart City) को सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
६. शहरी बसोबासलाई प्रभावकारी बनाउन जग्गा विकास (Land Pooling) कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
७. प्रदेश भित्र रहेका जोखिम बस्तीहरूको पहिचान गरी त्यस्ता

- वस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न एकीकृत वस्ती विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
८. प्रदेश भित्रको मुख्य शहरहरूलाई सफा र हरित शहर (Clean and Green City) को रूपमा रूपान्तरण गर्न वातावरण मैत्री कार्यक्रम तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
 ९. प्रदेशका सबै सहरी सडकलाई सहयोगापेक्षी सडक मानवमुक्त सडकको रूपमा व्यवस्थित गरिनेछ ।
 १०. नेपाल भ्रमण वर्ष, २०२० र पर्यटन क्षेत्र प्रवर्द्धन गर्नको लागि एकीकृत पर्यटन आयोजनाहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ । कुलेखानी इन्द्रसरोवर वरिपरी पदयात्रा मार्ग (Trekking Trails) को निर्माण गरिनेछ । यसैगरी मोरे-शैलुङ्ग एकीकृत पर्यटन विकास आयोजना, दामन-इन्द्रसरोवर-चन्द्रागिरी एकीकृत पर्यटन विकास आयोजना, दासढुङ्गा-नारायणढ-गाजिपुर एकीकृत पर्यटन विकास आयोजनाको बाँकी कार्य आगामी ३ वर्षभित्र सम्पन्न गरिनेछ ।
 ११. प्रदेश भित्र रहेका परम्परागत सीप र प्रविधिको संरक्षण गर्दै घरेलु, साना तथा मझौला उद्योग प्रवर्द्धन गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
 १२. मकवानपुर जिल्लाको गौरीटारमा रहेको अन्तर्राष्ट्रियस्तरको खेलकुद ग्रामको निर्माण सम्पन्न गरी अन्तराष्ट्रियस्तरको खेलकुद समेत आयोजना गर्न सकिने गरी बहुउद्देश्यीय खेलहरू सञ्चालन गरिने छ ।
 १३. मुख्यमन्त्री जनता स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदेश अन्तर्गतका सबै जिल्ला सदरमुकामबाट सञ्चालित कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
 १४. छोरी बुहारी उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति कार्यक्रम अन्तर्गत सरकारी र सामुदायिक क्याम्पसमा उच्च शिक्षा अध्ययनरत प्रदेश भित्रका सबै छोरी बुहारीलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराइनेछ ।
 १५. वागमती प्रदेश भित्रका मुल सडक देखि सबै स्थानीय तहको केन्द्र सम्म जोड्न सडक संजाल निर्माण गरिने छ ।

१६. प्रदेश विश्व विद्यालय स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
१७. मागको आधारमा प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गरी सिपयुक्त युवा जनशक्ती तयार गरिनेछ ।
१८. प्रदेश भित्रका सबै सामुदायिक माध्यामिक विद्यालयमा एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम अन्तर्गत एक जना नर्सको सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
१९. सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको साँगाचोकगढी नगरपालिकामा संचालित बहुप्राविधिक महाविद्यालयको भौतिक पूर्वाधारको आवश्यक व्यवस्था गरी प्रदेशको मध्यम स्तरीय जनशक्ति निर्माण गर्ने केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
२०. मदन भण्डारी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानलाई यस प्रदेशको चिकित्सा क्षेत्रको आवश्यक जनशक्ति उत्पादन गर्ने केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ । यस मार्फत प्रदेशमा आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य क्षेत्रको जनशक्तिको आपूर्ति गरिने छ ।
२१. प्रदेशका १३ ओटै जिल्लामा सुविधा सम्पन्न रङ्गशालाको निर्माण गरिने छ ।
२२. स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम अन्तर्गत सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी सबै स्थानीय तहमा पुऱ्याइनेछ ।
२३. प्रदेश भित्रको खाद्य आपूर्तिलाई सुनिश्चित गर्न हाल सञ्चालनमा रहेको सामूहिक खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम, एक स्थानीय तह एक विशेष उत्पादन र एक नागरिक एक फलफूल विरूवा रोपण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ । खाद्य वस्तुको उपयुक्त सञ्चयको लागि वातावरणानुकूलित गृहहरूको निर्माण साझेदारीको अवधारणामा अगाडि बढाइने छ ।
२४. प्रदेश सरकारबाट दिईदै आएको अनुदानलाई प्रभावकारी बनाउन बैकिङ्ग पद्धति मार्फत न्यून ब्याज दरमा ऋण उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिने छ ।
२५. कृषि सहकारी संस्थालाई अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने गरी छुट्टै कार्यविधी सहितको बजेट विनियोजन गरी कृषि

- सहकारीहरूको विकास गरिनेछ ।
२६. स्थानीय तहको सहकार्यमा न्यूनतम ५० जना कृषकहरूको सामूहिक लगानी रहने गरी प्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तिमा एउटा सहकारी कृषि फार्म स्थापना गरिनेछ ।
 २७. प्रदेश, स्थानीय तह र सहकारीको साझेदारीमा कम्तिमा तीन जिल्लाहरूमा कृषि उत्पादनमा आधारित प्रशोधन उद्योगको स्थापना गरिनेछ ।
 २८. लाभान्वित कृषकहरूको सदस्यता रहने गरी सम्भाव्य बजार केन्द्रहरूमा सहकारी कृषि उपज विक्री केन्द्रहरूको स्थापनामा सहकार्य गरिनेछ ।
 २९. प्रदेश सार्वजनिक प्रशासन गुरुयोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । उपलब्धमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली लागू गरी सेवा प्रवाहलाई गुनासोरहित बनाइनेछ । प्रदेश सरकार मार्फत पुन्याइनु पर्ने सेवा प्रवाहलाई नागरिक नजिक पुन्याउन सेवासंग सम्बन्धित निकायहरू नागरिकको नजिकको बिन्दुसम्म पुन्याइनेछ ।
 ३०. प्रदेश सुशासन अध्ययन केन्द्रको स्थापना गरी सार्वजनिक क्षेत्रमा कार्यरत सबै किसिमका सेवा प्रदायक संस्थामा रहने व्यक्ति वा समूहको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन मार्फत सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
 ३१. प्रदेश अन्तरगतको सार्वजनिक सम्पत्तिको एकीकृत अभिलेख व्यवस्थापन स्वचालन प्रणाली मार्फत राखिने छ ।
 ३२. सङ्घीय सरकारको सहकार्यमा स्थानीय तहसँग समन्वय गरी सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रमलाई प्रभाकारी बनाइने छ ।
 ३३. पारदर्शी संस्कृति, विधीसम्मत प्रकृया, जवाफदेही प्रशासन, सहभागितामूलक कार्यशैली र नतिजामा आधारित कार्यसम्पादन गरी सुशासनयुक्त उत्कृष्ट प्रदेश बनाइनेछ । भ्रष्टाचार नियन्त्रणमा शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिने छ ।

प्रदेश सरकार
बागमती प्रदेश
विकासको आधार पर्यटन

पशुपतिनाथ, काठमाडौं

लाङटाङ हिमाल, रसुवा

शहिद स्मारक, हेटौडा

सौराहा, चितवन

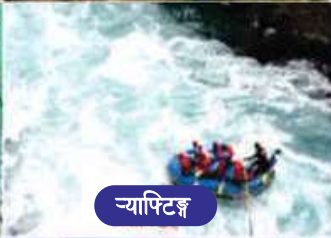
मकवानपुरगढी, मकवानपुर

कालिञ्चोक, दोलखा

बन्जी जम्प

न्याफिटङ्ग

स्वयम्भुनाथ, काठमाडौं

पाटनदरबार स्क्वायर

नुवाकोट दरबार

न्यातापोल मन्दिर, भक्तपुर

सिन्धुलीगढी

जिप लाइनिङ्ग, काभ्रे

गंगा जमुना, धादिङ

नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० मा तपाईंलाई
बागमती प्रदेशमा हार्दिक
स्वागत छ ।